

Mari Ala-Kihniä

Pro gradu – tutkielma

Kansainväliset suhteet/ yhteiskuntatieteellinen tiedekunta

Kevät 2014

**POHJOISEN (NUORET) ASUKKAAT
- IDENTITEETIN RAKENTAMINEN BARENTSIN
ALUEELLA**

Sisällysluettelo

1.0 JOHDANTO	1
1.1 Barentsin alueen historia	1
1.2 Barentsin euroarkkinen neuvosto	4
1.3 Aiempaa tutkimusta	6
2.0 Teoreettinen viitekehys	10
2.1 Teoria.....	11
2.2 Metodi ja aineisto	14
2.3 Keskeisten käsitteiden määrittely	16
3.0 Identiteettiä rakentamassa	22
3.1 Barentsin valtiot	24
3.2 Barentsin alueen neuvosto ja identiteetti.....	31
3.3 Barentsin alueen kulttuuri.....	34
3.4 Alkuperäiskansat.....	37
4.0 Barentsin alueen nuoret	42
4.1 Barentsin alueen nuoriso-toimijat	43
4.2 Aktiivisuus identiteetin vahvistajana	51
4.3 Tavoitteena yhteinen identiteetti	58
5.0 Johtopäätökset	68

Liitteet

Lähdeluettelo

1.0 JOHDANTO

1.1 Barentsin alueen historia

Olen asunut syntymästäni saakka Rovaniemellä, joka kuuluu Barentsin euroarktiseen alueeseen. Nuoresta asti minulle on ollut hyvin selvää ero pohjoisen Suomen ja eteläisen Suomen välillä. Nuorena lappilaisuutta ei välttämättä nähty voimavarana ja tuntui, että Lapissa oltiin aina jäljessä etelää ja kehitys oli hidasta. Siitäkin huolimatta, että asuin Rovaniemellä, joka on Lapin läänin pääkaupunki ja eläväinen kaupunki, tunsin asuvani periferiassa. Lappilaisuudessa tai pohjoisuudessa ei ollut mitään nuorekasta, mihin olisi voinut tarttua ja mistä olisi voinut olla ylpeä. Vasta sitten, kun nuoruuden haaveet ovat vaihtuneet elämän realiteetteihin, olen oppinut arvostamaan kotipaikkakuntaani. Rovaniemi on erinomainen paikka opiskella, työskennellä ja perustaa perhe. Töiden saaminen on ainoa uhka kotipaikkakunnalle jäämiselleni ja uskon, että näin on hyvin monella lappilaisella nuorella.

Toiveenani on, että Lappi kehittyy ja vahvistuu arktisen yhteistyön kautta. Maailman kasvava kiinnostus voisi olla lottovoitto Suomelle ja varsinkin Lapille, jos sitä osataan hyödyntää ja pystytään tekemään päätöksiä. On valitettavaa, että Lappi edelleenkin nähdään periferiana, jota ei nähdä tulevaisuuden maakuntana, vaan loma-Lappina ja luonnonvarojen Lappina. Halusin tehdä tutkimuksen Barentsin euroarktisen alueen alueenrakentamisesta identiteetin näkökulmasta, koska olen itse Barentsin alueella asuva nuori ja koska minulle on tärkeää tietää, millaiseksi aluetta ollaan rakentamassa. Nuoret ovat tutkimuksessani omana ryhmänään, koska heidät on myös neuvoston toiminnassa eritelty omaksi ryhmäkseen. Arvostan Lappia ja lappilaisuutta, mutta sukupolvien vaihtuessa on välttämätöntä, että lappilaisuuskin tulee muuttumaan. Jos Barentsin alueen yhteistyö tulee kehittymään entisestään ja alueen ihmisten kanssa käyminen tiivistyy, on tärkeää selvittää millaisena alueen ihmiset nähdään. Toivon myös, että Lappia ja Barentsin aluetta rakentaessa, paikalliset ihmiset olisivat aktiivisia ja ottaisivat osaa alueenrakentamiseen, ainakin kertomalla omat mielipiteensä. Barentsin alueen tulisi rakentua asukkaidensa näköiseksi, eikä niin, että identiteettimme annetaan meille muualta.

Pohjoinen on ollut vuosisatojen läpi mielikuvituksen kohde, johon on liitetty joko kauhukuvia tai romantisoituja ajatuksia ihmisistä, jotka elävät luonnonmukaista elämää

ilman ahneutta. Romantisoidut kuvat ovat kuin suoraan satukirjasta, jossa pohjoinen nähdään paratiisina, missä ihminen ei tarvitse rahaa, vaan kaikki saadaan luonnosta. Ihmiset ovat ystävällisiä ja pitävät toisistaan (ja vieraista) huolta. 1600-luvulla ruotsalainen historioitsija Olof Rudbeck osasi käyttää pohjoisen mielikuvia hyväkseen ja yhdisti erilaisia legendoja pohjoiseen. Rudbeckin mukaan pohjoinen on kaikkien kansakuntien kehto ja Raamatun Nooan pojanpoika Magog oli rantautunut Kemiin ja päätenyt sieltä Upsalaan, josta he olivat lopulta levinneet muualle maailmaan. (Stadius 2005, 19–22). Negatiivisissa kuvissa pohjoinen on villi ja raaka paikka, jossa ihmiset elävät luonnon armoilla, kaukana sivistyksestä. (Stadius 2005, 15).

Barentsin alueella on ollut pysyvää asutusta jo 7000 vuotta. Vaikka alueella asuttiin, oli Barents edelleen suurilta osin villiä erämaata vielä modernilla ajalla. Arviolta 6000 ihmistä asui valkoisen meren rannalla kalastaen, metsästäen ja jopa viljellen maata. Suomessa käytiin kauppaa eläinten turkiksilla ja kalan suolaaminen mahdollisti sen myynnin myös Venäjällä. 1500-luvulla kiinnostus Barentsin aluetta kohtaa kasvoi Euroopassa tutkimusmatkojen myötä. Toiveena oli löytää merireitti Kiinaan ja Aasiaan. Barentsin meri sai nimensä hollantilaisen tutkimusmatkailijan Willem Barentsin mukaan, joka joutui jään saartamaksi etsiessään reittiä Kiinaan ja kuoli paluumatkallaan vuonna 1597. Barents ei päässyt Kiinaan, mutta hänen matkakirjansa julkaistiin hänen kuolemansa jälkeisenä vuonna. Reitin Aasiaan löysi suomalainen N.A.E. Nordenskiöld vasta vuonna 1878. (The Barents Euro-Arctic Region 1996, 7-10).

Niin sanotun Pomorkauden juuret ovat 1700 -luvun lopulla ja se jatkui aina 1900 -luvun alkuun. Pomorkauden kaupankäynti oli lähtöisin ihmisistä itsestään ja oli oman aikansa alueellista ja taloudellista yhdentymistä. (Heininen 1999, 96). Pomorkaudella kauppa kukoisti ja kauppaa käytiin muun muassa turkeilla, suolalla, vaatteilla, pellavalla ja hampulla. Alkuperäisistä arkangelilaisista, pomoreista, tuli kauppiaita, merenkävijöitä ja tutkijoita. Vilkkaan kaupankäynnin myötä Pohjois-Norjan Finnamarkkiin, Tromssaan sekä Nordlandiin perustettiin kauppapaikkoja ja pohjoisnorjalaiset ja venäläiset olivat niin tiiviisti tekemisissä, että yhteinen kieli ”russenorks” kehittyi. (The Barents Euro-Arctic Region 1996, 7-10). Viimeinen ruotsalainen katolinen arkkipiispa Olaus Magnus antaa kertomuksistaan kansainvälisen kuvan 1519-luvun Tornion markkinoilta, jossa kauppaa kävivät ruotsalaiset, venäläiset, suomalaiset, saamelaiset ja monet muut. Perimätiedon mukaan porojen kanssa puhuttiin saamea, herrojen kanssa ruotsia ja Jumalan kanssa

suomea. (Kivimäki, Väyrynen & Jama 1998, 62–63). Pomor -kauteen viitataan edelleen Barents yhteistyössä aluetta yhdistävänä tekijänä, jonka toivotaan antavan Barentsin alueella asuville ihmisille yhteisen historiallisen kiintopisteen.

1200 -luvulta aina 1900- luvulle Barentsin alueella on käyty poliittista ja sotilaallista kamppailua ja valtioiden rajoja on muokattu. 1290 -luvun lopulla Venäjä ja Ruotsi hyökkäsivät Suomeen, tavoitellen muun muassa Barentsin meren alueen hallintaa. Pohjoinen liitto alkoi vuonna 1319, kun Norjaa ja Ruotsia hallitsi kuningas Magnus Eriksson ja Pähkinäsaaren rauha solmittiin vuonna 1323. Arkangelin alue alkoi kehittyä 1400-luvulla ja siitä tuli yksi Venäjän isoimmista kaupungeista. 1700 -luvun Ruotsin ja Venäjän välisten sotien myötä Ruotsi joutui luopumaan Suomesta vuoden 1809 Fredrikshamnin rauhansopimuksessa ja Suomi siirtyi Venäjän alaisuuteen. Norja itsenäistyi Ruotsista vuonna 1905 ja Suomi Neuvosto-Venäjältä vuonna 1917. (Pettersen 2002, 12–13).

Neuvostoliiton ollessa suljettuna, pohjoismainen yhteistyö kukoisti ja ihmiset pystyivät liikkumaan vapaasti ilman passia. Mailla oli yhteiset työmarkkinat, yhteiset koulutusmahdollisuudet, yhtenäiset vakuutusjärjestelmät ja yhteiset kulttuurilliset siteet. Tällainen kanssakäyminen muodosti vahvan pohjan pohjoismaiselle identiteetille. (Pettersen 2002, 16).

Lokakuun ensimmäisenä päivänä vuonna 1987 Neuvostoliiton viimeinen presidentti Mihail Gorbatshev antoi kuuluisan puheensa Murmanskissa. Tätä puhetta on pidetty arktisen yhteistyön yhtenä vedenjakajana, jossa Gorbatshev ehdotti kuutta mahdollista teemaa maiden väliselle yhteistyölle. Nämä teemat olivat ydinase-vapaan vyöhykkeen perustaminen pohjoiseen Eurooppaan, armeijan laivastojen rajoittaminen pohjoisilla merialueilla, yhteistyö pohjoisten ja arktisten alueiden luonnonvarojen järkevästä hyödyntämisestä, arktisten alueiden tieteellinen tutkiminen, pohjoisten alueiden luonnonsuojelu sekä pohjoisten merien aukaiseminen. Gorbatshevin puhe oli kädenojennus Arktisen valtioille ja se kuvaa hyvin valtioiden mielenkiinnon lisääntymistä pohjoisilla alueilla (Heininen 1999, 78). Kylmän sodan päätyttyä tanskalaiset ja saksalaiset tekivät aloitteen Baltian Neuvoston perustamisesta vuonna 1992. Norjan hallitus teki samanlaisen aloitteen, jonka seurauksena Barentsin neuvosto perustettiin sitoen Moskovan alue yhteistyöhön tavoitteena alueen demilitarisointi. (Pettersen 2002, 17–18).

1.2 Barentsin euroarktinen neuvosto

Barentsin alueen asukasluku on 5.23 miljoonaa, pinta-ala 1,75 miljoonaa neliökilometriä, josta 75 % on Venäjää. (Barentsinfo.org (2013): Your window to the Barents Region). Barentsin alueella on valtavat luonnonrikkauudet, muun muassa öljyä ja kaasua. (The Barents Euro-Arctic Region 1996, 17). Maantieteelliseen Barentsin alueeseen kuuluvat Norjan Nordland, Tromssa ja Ruija, Ruotsista Norrbotten ja Västerbotten, Suomesta Lapin ja Oulun läänit sekä Venäjältä Murmanskin ja Arkangelin alueet, Nenetsi sekä Karjalan tasavalta. Yhteistyö-alueeseen eivät kuulu merialueet eivätkä saaristot. (Heininen 1999, 70). Barentsin alue on valtava, eikä sillä ole yhdistävää maantieteellistä tekijää, vaan rajat on poliittisesti määritelty (Luoma-aho 1998, 98). Alueella on suuret erot idän ja lännen välillä elintason, kielen ja kulttuurin, uskonnon, historian, politiikan ja talouden käytännöissä. Barentsin alueella elävät alkuperäiskansat, saamelaiset, nenetsit ja vepsäläiset, ovat harjoittaneet yhteistyötä yli rajojen paljon enemmän kuin muut asukkaat. (Zimmerbauer 2012, 6).

Alueen sisäisten erojen lisäksi Barentsin alue on ainutlaatuinen myös kahdessa muussa asiassa. Ensinnäkin alue kattaa erään herkimmistä sotilaallisista alueista idän ja lännen välillä, kun alueella kohtaava Nato sekä Venäjä. Toiseksi, vaikka Barentsin alueen ajatellaan usein olevan alue-johtoinen, myös maiden valtiot ovat mukana alueen kehityksessä, minkä johdosta virallisella valtion johdolla on suurin päätäntävalta alueella. Koska valtion tuki on ollut niin vahvaa, alueelliset toimijat eivät ole onnistuneet vaikuttamaan institutionalisoitumisen prosessiin niin paljon kuin olisi tarpeen. (Zimmerbauer 2012, 6).

Barentsin euroarktinen neuvosto muodostettiin Kirkkoniemen (Kirkenes) julistuksella tammikuun 11. päivänä vuonna 1993. Tavoitteena oli foorumi, jonka avulla olisi mahdollista tehdä kahden- sekä useamman maan välistä yhteistyötä mm. talouden, tieteen, turismin, ympäristön, koulutuksen sekä kulttuurin saralla. (Zimmerbauer 2012, 5). Alkuperäisessä Kirkenesin julistuksessa Barentsin alueeseen sovittiin kuuluviksi Lappi (Suomi), Finnmark, Tromssa ja Nordland (Norja), Murmansk ja Arkangeli (Venäjä) sekä Norrbotten (Ruotsi). Julistuksessa kuitenkin todetaan, että jäseniä voi tulla lisää. (Kirkenes Declaration 1993, 2). Nykyisiä jäsenvaltioita ovat Suomi, Norja, Ruotsi, Venäjä, Tanska, Islanti ja Euroopan komissio. Tarkkailijajäseniä ovat Kanada, Ranska, Italia, Japani, Puola,

Saksa, Alankomaat, Iso-Britannia sekä Yhdysvallat. (Barents Euro-Arctic Council (2013). Members of the Barents Euro-Arctic Council).

Kirkkoniemen julistuksessa edellytetään, että yhteistyön tulisi toimia kahdessa tasossa, Barentsin neuvostossa (Barents Euro-Arctic Council, BEAC) sekä Barentsin alueneuvostossa (Barents Regional Council, BRC) (katso liite 2). Barentsin neuvosto toimii maiden hallitusten välisenä foorumina, kun taas alueellinen neuvosto toimii alueellisella tasolla ja sen avulla pyritään saamaan paikallisten ihmisten ideat esiin alueenkehittämisessä. (Pettersen 2002, 13–14).

Barentsin euroarktisen neuvoston sivustojen mukaan molempien neuvostojen päätarkoitus on luoda kestävä kehitys alueelle. Neuvoston puheenjohtajuus kausi kestää kaksi vuotta ja se kiertää Suomen, Ruotsin, Norjan ja Venäjän välillä. Alueneuvoston puheenjohtajuus vaihtuu myös kahden vuoden välein jäsenvaltioiden 13:sta maakunnan välillä. Nämä maakunnat ovat Kainuu, Lappi ja Oulu (Suomi), Finnmark, Nordland ja Tromssa (Norja), Norrbotten ja Västerbotten (Ruotsi) sekä Arkangeli, Karelia, Komi, Murmansk ja Nenetsi (Venäjä). Erilaiset työryhmät toimivat neuvostoja avustavina, tietoa tuottavina eliminä.

Barentsin neuvoston alaisuudessa toimivia työryhmiä ovat:

- Working Group on Economic Cooperation (WGEC)
- Working Group on Customs Cooperation (WGCC)
- Working Group on Environment (WGE)
- Steering Committee for the Barents Euro-Arctic Transport Area (BEATA)
- Joint Committee on Rescue Cooperation
- Barents Forest Sector Task Force (BFSTF)

(Barentsin euroarkkinen neuvosto (2013): BEAC Working Groups).

Barentsin neuvoston ja alueneuvoston yhteisiä työryhmiä ovat seuraavat:

- Joint Working Group on Health and Related Social Issues (JWGHRS)
- Joint Working Group on Education and Research (JWGER)
- Joint Working Group on Energy (JWGE)
- Joint Working Group on Culture (JWGC)
- Joint Working Group on Tourism (JWGT)

- Join Working Group on Youth (JWGY)
(Barentsin euroarkkinen neuvosto (2013): Joint Barents Euro-Arctic Council
– Barents Regional Council working groups).

Barentsin alueneuvoston työryhmiä ovat:

- Working Group on Environment
  - Working Groups on Transport and Logistic
  - Working Group on Investments and Economic Cooperation
- (Barentsin euroarkkinen neuvosto (2013): Regional Working Groups).

1.3 Aiempaa tutkimusta

Barentsin euroarkkinen neuvosto on vasta 20 vuoden ikäinen ja tutkijat ovat sen menestyksestä montaa mieltä. Barentsin aluetta on tutkittu ja siitä löytyy melko hyvin tutkimuskirjallisuutta. Suurin osa tutkimuksista koskee geopolitiikkaa ja valtioiden välistä yhteistyötä (Esim. Heininen: *Euroopan Pohjoinen 1990 – luvulla – Moniulotteisten ja ristiriitaisten intressien alue*), luonnonvaroja ja luonnonsuojelua (Esim. Hønneland: *Russia and the West: environmental co-operation and conflict*) tai alueen haasteita ja tulevaisuuden näkymistä (Esim. Heininen ja Langlais: *BEARing the European North: the Northern Dimension and Alternative Scenarios*). Myös saamelaisten elämää ja identiteettiä on tutkittu (Esimerkiksi Valkonen, Sanna: *The Saami Identity and the Politics of Recognition*).

Geir B. Hønneland kirjoittaa Barentsin mahdollisesta yhteisestä identiteetissä artikkelissaan *Northernness: Common Identity or Worlds Apart?* Hønneland huomauttaa, että erot Venäjän ja pohjoismaiden välillä eivät johdu pelkästään 70-vuoden mittaisesta kommunistisesta hallinnosta, vaan taustalla on vuosisatoja kestänyt erilainen kulttuuriperintö länsimaihin verrattuna. Venäjän identiteettiä ovat muokanneet muun muassa ortodoksinen uskonto, Mongolian aikakausi, renessanssin ajan puuttuminen ja vuosisatojen yksinvaltainen hallinto. Hønnelandin mukaan identiteettialue muodostuu, kun alueella asuvilla ihmisillä on vahva käsitys *meistä*. Tähän liittyy usein yhteinen kieli ja kulttuurihistoria. Lisäksi hän jakaa toimivat alueet kahteen alakäsitteeseen: taloudelliset alueet sekä poliittiset alueet. Taloudelliset alueet ovat alhaalta ylöspäin rakennettuja, jotka

lähtevät paikallisista ihmisistä. Tavoitteena on yleensä kaupankäynnin vilkastuttaminen alueen eri osien välillä. Poliittiset alueet on tehty ylhäältä alaspäin ja niiden tarkoituksena on koordinoita päätöksentekoa hallinnollisella tasolla. (Hønneland 1995, 29–30).

Hønnelandin mukaan yksi mahdollinen vaihtoehto Barentsin alueen kehitykselle on, että jos alueenrakentamisessa pystytään korostamaan kaikkien alueella asuvien yhteisiä elinoloja, mahdollisuus yhteiseen *pohjoisen* identiteetin luomiseen on mahdollinen. Hän myös korostaa median vaikutusta Barentsin identiteetin vahvistajana. Jos ihmiset kuulevat ja lukevat Barentsista, he tulevat enemmän tietoisiksi sen olemassa olost ja mahdollisesti jopa tiedostavat sen asuinpaikakseen. Hønnelandin mukaan taloudellinen yhteistyö maiden välillä on tärkeää, jotta opimme ymmärtämään toimiamme. Hänen pelkonsa on, että pohjoismaalaiset ovat liian luottavaisia yritys-yhteistyössä ja venäläiset voivat käyttää tätä hyväksi. (Hønneland 1995, 43–44). On huomioitava, että artikkeli on kirjoitettu vuonna 1995, jolloin Barentsin neuvosto on ollut olemassa vain muutaman vuoden. Tästä syystä Hønneland ei voi tehdä muuta kuin arvailuja tulevaisuuden suhteen. Mielestäni juuri yritys-yhteistyössä alueella on alkanut kukoistaa, mutta ei ole niin sanottua, että sen myötä olisi kehittynyt yhteinen identiteetti. Hønneland puhuu pohjoisen identiteetistä Barentsin identiteetin sijaan. Pohjoisen identiteetti onkin monille alueella asuville paljon helpommin samaistuttava, kuin Barentsin identiteetti.

Kaj Zimmerbauerin tutkimuksessa *Unusual Regionalism in Northern Europe: The Barents Region in the Making* käsitellään Barentsin alueen rakentumista ja siihen liittyviä ominaisuuksia. Tutkimus pyrkii myös selvittämään sitä, miksi Barentsin alue on institutionalisoitunut kaupallisen alueellisen kiinnostuksen sekä kansainvälisen geopolitiikan ilmentymänä. Näitä seikkoja artikkelissa tutkitaan identiteetti diskurssin kautta (Zimmerbauer, 2012). Yksi isoimmista kysymyksistä yhteisen identiteetin luomiselle on se, mitä hyötyä ihmiset saavat siitä tiedosta, että he kuuluvansa Barentsin alueeseen. Alueelta puuttuu historia-kulttuurillinen identiteetti, mikä on yleensä tyypillistä vanhoille alueille (Zimmerbauer 2012, 12). Jos halutaan aikaan yhtenäisen identiteetti, täytyy olla enemmän monenkeskistä yhteistyötä sekä alhaalta ylöspäin tapahtuvaa aloitteellisuutta tulisi tukea. Barentsin alueesta tulisi tehdä merkityksellisempi sen asukkaille.

Johan Eriksson kirjoittaa mahdollisesta Barentsin alueen identiteetistä Northern Studies lehdessä vuonna 1995, jolloin Barentsin euroarktinen neuvosto oli vasta luotu. Eriksson mainitsee kolme kohtaa, jotka vaikuttavat siihen voiko alueelle syntyä yhtenäinen identiteetti-alue. Ensimmäinen kohta on maiden väliset erot hallinnon ja kuntien välillä suhteissa. Toisena kohtana on, että riippuen tilanteesta ja ongelmasta ihmiset voivat identifioida itsensä eri tavalla. Kolmanneksi Erikssonin mielestä on tärkeää huomioida ero identiteettiin kohdistuvista suorista uhista (kuten konflikti) sekä epäsuorista uhista (kuten muuttoliike). (Eriksson 1995, 61).

Bjarge Schwenke Fors kirjoittaa artikkelissa *The Prospect for the Development of a Barents Identity Region*, että Barentsin alueen poliittisilla alullepanijoilla oli kaksi tavoitetta, joista ensimmäinen oli vahvistaa valtioiden välistä yhteistyötä ja toinen oli luoda alueen asukkaille tietoisuus yhteisestä alueesta. Haluttiin siis tuoda Barentsin alue paperilta eläväksi identiteetti-alueeksi. Artikkelissaan Fors selvittää, mitkä ovat Barentsin alueen mahdollisuudet kehittyä yhteisen identiteetin omaavaksi alueeksi. Artikkelin lopussa Fors tulee johtopäätökseen, että koska Barentsin alueen valtiolla, erityisesti pohjoismailla ja Venäjällä, on niin suuria eroja, hän ei näe mahdollisena alueen yhteistä identiteettiä. (Fors 2010, 44 – 50).

Mika Luoma-ahon mukaan Barentsin alueen institutionalisoitumiselle vaaditaan ainakin kahden asian muuttumista. Näistä toinen on se, että Venäjän tulisi vahvistua niin taloudellisesti, hallinnollisesti sekä poliittisesti. Tämä sen takia, että erot Venäjän ja Pohjoismaiden välillä ovat niin suuret poliittisessa ja hallinnollisessa kulttuurissa, sekä elintasossa ja kielessä. Toinen asia, jonka tulisi muuttua, on Barentsin alueen yhteistyön muuttuminen alhaalta ylöspäin toimivaksi ohjatuksi alueellistumiseksi. Valtion roolin tulisi heikentyä ja alueen yhteistyön tulisi toimia ennen kaikkea alueellisten toimijoiden motivaatiosta ja halusta niin poliittiseen kuin kulttuurilliseenkin yhteistyöhön. (Luoma-aho 1998, 100).

Arktisen alueen rakentamisesta löytyy enemmän tutkimusta, kuin Barentsin alueen rakentamisesta. Tämä tutkimus on kuitenkin myös relevanttia tutkittaessa Barentsia, koska kyseessä on samantyyppinen alue, samanlaisine haasteineen. Kirjassa *Constructing 'the Arctic' – Discourses of international region-building* E. C. H. Keskitalo kirjoittaa miten arktisen alueen rakentaminen on tapahtunut ja miten se nykyään määrittää käsityksen siitä,

mitä ja mikä on arktinen. Alueenrakentaminen on mielenkiintoinen lähtökohta tutkia niin arktista aluetta kuin Barentsin aluetta. Kuten Keskitalo kirjoittaa, alueenrakentamisen ajatuksena on se, etteivät alueet muotoudu itsestään vaan ne tarvitsevat systemaattista tekemistä alueen eteen. Alueelle on valittava sille ominaiset piirteet, jotka erottavat alueen muista alueista. (Keskitalo 2002). Barentsin alueella nämä piirteet ovat muun muassa luonto, sää ja pitkät välimatkat. Mielestäni alueenrakentamisessa olisi tärkeää luoda positiivisia mielikuvia alueesta, tuoden esille alueen vahvuudet ja ainutlaatuisuuden.

2.0 TEOREETTINEN VIITEKEHYS

Graduni aiheena on Barentsin euroarktisen neuvoston identiteettipolitiikka. Oletuksenani on, että alueen rakentamisen kannalta yhteinen identiteetti on välttämätön, joten sitä pyritään rakentamaan ja vahvistamaan. Barentsin euroarktisen neuvoston ensimmäisessä julistuksessa yhteisen identiteetti alueen muodostaminen tulee esille. Tutkimuksessani haluan selvittämään, millä keinoin neuvosto pyrkii alueen identiteettiä rakentamaan ja millaiseksi tämä barentslainen identiteetti halutaan rakentaa. Omana osana Barentsin neuvoston identiteetin rakentamista ovat alueella asuvat nuoret, jotka olen eritellyt tutkimukseni omaksi kappaleekseen. Neuvoston teksteissä kerrotaan, että nuoret ovat ryhmä, johon halutaan kiinnittää neuvoston toiminnassa erityistä huomiota. Suomalaisen, ruotsalaisten, norjalaisten ja venäläisten lisäksi alueella asuvat saamelaiset tuovat oman osansa tutkimukseen.

Tutkimuksessani on kaksi pääosiota joissa käsitellään primääriaineistoa. Ensimmäinen aineisto on Barentsin euroarktisen neuvoston yleisiä, kaikkia alueella asuvia koskevia lausuntoja ja toimintasuunnitelmia ja tavoitteita ministeritapaamisesta ja kulttuuriryöryhmältä sekä alkuperäiskansojen työryhmän toimintasuunnitelmat. Toinen osio on nuoria koskevaa aineistoa, jotka ovat nuorisotyöryhmien tuotoksia. Jotta saan Barentsin identiteetin rakentamisesta kattavan kuvan, etsiä siihen viittaavia tekijöitä sekä kaikkia, että nuorisoa, koskevasta aineistosta. Vaikka nuorten on sanottu olevan Barentsin neuvostolle erityisen tärkeä ryhmä, kuuluvat he kuitenkin myös Barentsin alueen kokonaisuuteen eivätkä ole helposti siitä erotettavissa tai määriteltävissä.

Tutkimuskysymykset

Tutkimukseni lähtökohtana on, että Barentsin euroarktiselle alueelle pyritään luomaan yhtenäistä identiteettiä. Aineistosta pyrin löytämään ne tavat, miten Barentsin alueen identiteettiä pyritään rakentamaan, omana osionaan on nuoriin kohdistuva toiminta. Koska nuoriso on Barentsin yhteistyössä laitettu omaksi osa-alueekseen voi olettaa, että nuorilla on oma merkityksensä yhteistyössä ja heihin kohdistetaan tietynlaista toimintaa.

Tutkimuskysymykseni on:

Millä tavoin Barentsin euroarktisen alueen identiteettiä aineistossa rakennetaan?

2.1 Teoria

Tutkimukseni teoreettisena viitekehyksenä käytän alueenrakentamista (region-building). Alueenrakentaminen on poliittista toimintaa, jonka tarkoituksena on yhdistää alue yhdeksi kokonaisuudeksi. Alueiden rakentaminen vaatii systemaattista tekemistä ja alueilla tulee olla jotain mikä erottaa sen muista alueista. (Keskitalo 2002, 3). Barentsin euroarktinen neuvosto on päätoimija Barentsin alueella ja yksi ensimmäisiä Barentsin alueen rakentamisen vaiheita on ollut sen maantieteellinen määrittäminen. Alueen rajaamisella on tehty ero meidän ja muiden välillä.

Anssi Paasin mukaan alueenrakentamisen välineet liittyvät alueen identiteettiin ja ne pohjautuvat luontoon, ihmisten ja luonnon väliseen historiaan eli työn historiaan, kunnallisiin rakenteisiin (talouteen, hallintoon, politiikkaan, kulttuuriin) tai symboleihin (kieleen, dialektiikkaan, nimiin) sekä arvoihin ja sääntöihin. (Paasi 2009, *The resurgence of the 'Region' and 'Regional identity': theoretical perspectives and empirical observations on regional dynamics in Europe*, s.140). Luonto ja sen kiertokulussa eläminen on varmasti yksi tärkeimmistä Barentsin alueella eläviä ihmisiä yhdistävistä piirteistä.

Björn Hettinen mukaan uudenlainen regionalismi (*the new regionalism*) kumpuaa alueista itsestään, ylhäältä alaspäin, kun taas vanhan aikainen regionalismi on usein ylhäältä alaspäin johdettua. Uudenlainen regionalismi on moniulotteinen prosessi, johon sisältyy poliittista, taloudellista, sosiaalista ja kulttuurillisia elementtejä. Eurooppa on yksi esimerkki uudeltaisesta yhteistyöstä, jossa halu työskennellä yhdessä on alkujaan lähtenyt alhaalta ylöspäin. Kylmän sodan jälkeen Eurooppa on noussut toiminnan kohteesta aktiiviseksi poliittiseksi toimijaksi. (Hettne, 1994, 11–12). Euroopassa alkanut kehitys uudeltaisesta alueellisesta yhteistyöstä näkyi myös Itämerelle ja hieman myöhemmin Norjan aloitteesta myös Barentsin alueella. Ongelmana Barentsin alueella on kuitenkin sen ylhäältä-alaspäin toimiva malli, jossa toiminta ei ole lähtöisin alueen asukkaista, vaan maan poliittisesta johdosta.

Valtion rajat ylittävät alueet voidaan nähdä uhkana valtion suvereenisuudelle, mutta toisaalta ne nähdään valtioiden välineenä, jonka kautta valtiot voivat tehdä sellaista yhteistyötä, jota ei hallitusten välisenä yhteistyönä pystyttäisi tekemään. Bo Svenssonin mukaan alueenrakentaminen on poliittisen eliitin ja paikallisten auktoriteettien ajamaa toimintaa. (Svensson 1995, 57). Barentsin euroarktisen alueen kohdalla tämä tarkoittaa eri valtioiden johdon ja paikallisten toimijoiden yhteistyötä. Koska Barentsin identiteettiä pyritään rakentamaan ylhäältä alaspäin, on se paljon vaikeampaa, kuin jos identiteetti nousisi alueen ihmisistä. Identiteettiä rakentavalla instituutilla tulee olla selkeä käsitys siitä, millainen on pohjoisten ihmisten identiteetti. Barentsin tapauksessa tämä voi olla vaikeaa, kun jokaisen maan poliittiset päättäjät tulevat etelästä eivätkä pohjoisesta.

Kirjassa *Regionalism in World Politics* kiteytyy selkeästi regionalismin ja alueenrakentamisen ydin. Mikään alue ei ole olemassa itsestään, vaan ne ovat kaikki sosiaalisesti rakennettuja ja siitä syystä myös poliittisesti kiistanalaisia. (Hurrell 1995, 38–39). Vaikka Barentsin alueella on pitkä historia ihmisten välisessä kanssakäymisessä, on nykyinen Barentsin euroarktinen alue selvästi ylhäältä alas rakennettu. Tämä on hyvä tiedostaa, koska ihmiset voivat ajatella tällaisen systemaattisen rakentamisen olevan keinotekoista, mutta todellisuus on, ettei mikään alue ole syntynyt itsestään. Tietoisuus alueesta (regional awareness) sekä alueen identiteetti ovat vaikeasti määriteltäviä asioita. Kaikki alueet ovat jossakin määrin subjektiivisesti määriteltyjä ja ne elävät ihmisten tietoisuudessa enemmän kuin fyysisenä todellisuutena. Tietoisuus siitä, että kuuluu johonkin alueeseen, voi johtua alueen ihmisiä yhdistävistä tekijöistä, mutta myös tekemällä eron niihin, jotka eivät kuulu alueeseen. (Hurrell 1995, 41). Ei siis ole välttämätöntä määritellä millaisia me olemme, kunhan tiedämme millaisia emme ole ja mikä erottaa meidät muista.

”Myönteinen alueen imago ja sopivan voimakas alueellinen identiteetti ovat tärkeitä aluekehittämisen voimavaroja, vaikka niiden roolia ja menestystä onkin vaikea mitata”. Alueen imagoon ja identiteettiin tulee kiinnittää huomiota, jotta alue pysyy elinvoimaisena. Jos alueella on heikko imago, siitä ei olla kiinnostuttu, eivätkä esimerkiksi opiskelijat näe sitä potentiaalisena opiskelupaikkana. Heikko alueellinen identiteetti puolestaan heikentää kiinnostusta alueen kehitykseen. (Zimmerbauer 2008, 69). Näiden seikkojen vuoksi identiteetti, sekä imago, on otettava huomioon alueenrakentamisessa.

Barentsin alue on osa isompaa kansainvälistä alueenrakentamista, arktista aluetta. Kuten Barentsin alue, myös arktinen alue on vaikea määritellä ja siihen on monia tapoja. Tästä esimerkkinä se, että Kanadan arktisen alueen eteläiseksi rajaksi sopii 60. pohjoinen leveysaste, mutta se taas tarkoittaisi, että Oslo ja Helsinki olisivat myös osa arktista aluetta, joka ei ole kovin järkevää. Arktisen alueen rakentaminen, kuten Barentsin rakentaminen on alkanut alueen maantieteellisestä määrittämisestä ja molemmat alueet sulkevat sisälleen osan kansallisvaltioista, jättäen ulkopuolelle valtioiden päätöksentekopaikat ja poliittiset painopisteet. Myös arktisen alueen rakentamisessa keskustellaan yhteisestä identiteetistä. Young uskoo, että pelkästään numeroiden avulla ei saada alueesta kattavaa kuvaa, vaan tarvitaan tietoa tavallisten, alueella elävien ihmisten elämästä. Alueen rakentamisen tarvitaan tietoa elämän realiteeteista, kun asukkaat pyrkivät säilyttämään elintapansa, kulttuurinsa, perinteensä ja identiteettinsä. (Young 2007, 19, 21).

Artikkelissaan *Sirkumpolaarisen pohjoisen kansainväliset suhteet ja geopolitiikka* Lassi Heininen tarkastelee alueenrakentamista Arktisen kansainvälisen yhteistyön kautta 1980-luvulla. Heinisen mukaan 1980-luvulta alkaen Arktista aluetta on pyritty rakentamaan erityiseksi alueeksi ja alueenrakentamiseksi on perustettu erilaisia instituutioita sekä organisaatioita, jotka ajavat Arktisen asiaa, jollakin tietyllä alalla. Erilaisten foorumien perustaminen auttaa valtioiden välisessä vuoropuhelussa ja yhdistyminen antaa mahdollisuuden vahvemmalle arktisen äänelle. Heinisen mukaan Arktinen alueenrakentaminen on esimerkki uudeltaisesta geopolittisesta lähestymistavasta, jossa pyritään vakaaseen ja ympäristöllisesti kestävään järjestykseen. (Heininen 2007, 202, 207).

Kirjassa *International Cooperation and Arctic Governance* arktinen alueenrakentaminen määritellään siten, että se on Arktisten instituutioiden avustamista, jotta alueen asukkaiden kanssakäyminen ja keskustelu lisääntyisi. (Stokke ja Hønneland 2007, 13). Tämä näkyy selkeänä toiveena myös Barentsin neuvoston toiminnassa, kun se pyrkii ohjaamaan myös alueellisia toimijoita tekemään tiiviimpää, rajat ylittävää yhteistyötä.

Barentsin neuvosto pyrkii auttamaan alueiden välisestä kanssakäymisessä sekä lisäämään keskustelua maiden välillä ja alueen sisällä. Muun muassa Barents Regional Youth Council (BRYC) avustaa nuorisjärjestöjä, jotka haluavat tehdä yhteistyötä muiden Barentsin alueen nuorten kanssa. Nuorisoneuvosto myös järjestää tapahtumia eri puolilla aluetta, tavoitteena aktivoita alueen nuoria ja lisätä alueen tunnettavuutta. Barentsin neuvosto

järjestää erilaisia seminaareja, jolloin eri alojen ihmiset voivat tavata ja verkostoitua, näin lisätään alueen sisäistä keskustelua ja vahvistetaan ajatusta Barentsin alueesta ja s. Vielä tällä hetkellä näyttää siltä, että Barentsin alue on nimenomaan toiminnan kohteena eikä toimija itsessään. Tämä siitä syystä, että sillä ei ole omaa päätösvaltaa vaan ohjeet ja rahoitus tulevat valtioiden päättäjiltä etelästä. Kiinnostus pohjoista kohtaan kasvaa koko ajan ja uskon, että tulevaisuudessa Barentsin rooli kansainvälisessä politiikassa tulee vahvistumaan.

2.2 Metodi ja aineisto

Tutkimukseni lähtökohta on retoriikassa ja sitä kautta diskurssianalyysissa. Retoriikalla tarkoitetaan tapaa ymmärtää sitä, mitä tekstillä tai kuvalla tarkoitetaan. Representaatiot ovat ihmisten ihmisille tekemiä, jolloin on tarkoitus, että ne tulevat ymmärretyiksi. Se on visuaalinen tai verbaalinen esitys, tai näitä molempia käyttävä, joka on tarkoitettu tietyille yleisölle ja on sen takia tehty tiettyyn muotoon. (Mäkiranta 2010, 102 – 103).

Diskurssianalyysin lähtökohtana on kielen käyttö todellisuuden kuvaajana tai todellisuuden rakentajana. Voidaan siis ajatella, että teksti kuvastaa sitä mikä on todellista tai sen avulla luodaan todellisuutta. (Eskola ja Suoranta 1998, 195). Omassa tutkimuksessani on selvää, että tekstillä pyritään tuottamaan todellisuutta kertomalla millainen todellisuus on tai millainen se voisi olla. Tuotetulla tekstillä halutaan luoda lukijoiden ajatuksiin mielikuva siitä, millaisia me olemme ja millainen on Barentsin alue, jossa elämme.

Diskurssianalyttisissä tutkimuksissa kieli on sosiaalista todellisuutta rakentavaa ja seurauksia tuottava tekijä ja on olemassa erilaisia merkityksiä, jotka kilpailevat keskenään ja ovat rinnakkaisia. Toimijat kiinnittyvät erilaisiin tilanteisiin ja merkityssysteemeihin, kuten ilmeisiin, eleisiin ja kuviin. Kieli ja teksti ovat lähtöisin ihmisestä ja ne voivat kuvata todellisuutta, mutta ne voivat myös luoda sitä. Ääneen lausutuilla tai kirjoitetuilla ajatuksilla ja mielipiteillä voi olla suuri merkitys, riippumatta siitä ovatko ne totta vai eivät. Annamme lauseille myös omat merkitykset, omista lähtökohdistamme käsin. Lause voi merkitä toiselle ihmiselle aivan jotain muuta, kuin toiselle lukijalle tai kuulijalle. (Jokinen, Juhila ja Suoninen 1993, 17–21, 33–34). Esimerkiksi alkuperäiskansa synnyttää suomalaisen mielessä varmasti erilaisia mielikuvia, kuin esimerkiksi australialaiselle.

Kieltä tarkastelemalla voidaan tulkita muun muassa sitä, millaisiin kulttuurillisiin resursseihin puhuja tukeutuu, niitä keinoja joilla toimija rakentaa instituutioita ja rooleja sekä sitä, miten toimija oikeuttaa tekojaan ja ratkaisujaan. Teot ja puhe ymmärretään monesti kahdeksi eri asiaksi. Diskurssianalyyssissa kielenkäyttö ymmärretään kuitenkin myös toiminnaksi, esimerkiksi puhuminenkin on teko. Näin ollen kielenkäyttö ei ole pelkästään maailmaa kuvaavaa, vaan myös oleellinen osa todellisuutta. Diskurssianalyyssissa voidaan tarkastella puheiden ja kirjoitusten pienimpiäkin sisältöjä, kuten sanavalintoja, koska monesti pienet asiat ovat juuri niitä joilla pyritään vaikuttamaan. Tekstiaineistossa kiinnitetään sanavalintoihin erityistä huomiota, sekä siihen, miten teksti on kategorisoitu ja huomioiko se mahdolliset vasta-argumentit (Jokinen, Juhila, Suoninen 1999, 238 – 240). Eri sanat ja lauseet voivat merkitä eri kuulijoille eri asiaa, mutta myös sillä voi olla merkitystä, kuka puhuu. Siksi olenkin tutkimuksessani pyrkinyt huomioimaan aina sen kenen lausuntoja käsittelen. Esimerkiksi alkuperäiskansojen edustajat tekevät selvän eron meihin ja muihin ja ministeritason sanomisilla voi olla suurempi vaikutus lukijoihin kuin työryhmän mielipiteellä. Puheita ja tekoja tehdään Barentsin yhteistyössä monella tasolla.

Primaariaineistonani toimivat Barentsin euroarktisen neuvoston ja alueneuvoston viralliset asiakirjat, kuten toimintasuunnitelmat ja työryhmien raportit. Aineistoni koostuu Barentsin neuvoston kotisivujen arkistosta löytyvistä dokumenteista, jotka ovat lausuntoja, työsuunnitelmia, raportteja ja julistuksia ministeritapaamisista sekä seuraavilta Barentsin neuvoston työryhmiltä: Working Group of Indigenous People, Working Group of Youth Policy, Regional Working Group of Youth Issues ja Joint working Groups on Culture, Barents Youth Cooperation Office:n (BYCO) sekä Barentsin alueellisen nuorisoneuvoston dokumentteja. Dokumentteja löytyi paljon, mutta tutkimukseni kannalta tärkeitä ovat kulttuuria, nuoria ja alkuperäiskansoja koskettavat dokumentit sekä ministeritapaamisista tehdyt raportit. Aineistoa on paljon, mutta identiteettiin liittyviä vähän. Tämä oli jo tutkimusta aloittaessani tiedossa, mutta mielenkiintoni aiheita kohtaan sekä sen tärkeys saivat minut silti pysymään alkuperäisessäni suunnitelmassa tutkia Barentsin identiteetin rakentamista.

2.3 Keskeisten käsitteiden määrittely

Tutkimuksessani on kaksi keskeistä käsitettä: identiteetti ja nuoriso. Tässä kappaleessa määrittelen nämä käsitteet niin kuin niitä omassa tutkimuksessani käytän. Myös imagon käsite esiintyy aineistossa. Imago sanaa käytetään monin tavoin, mutta yleensä sen voi nähdä tarkoittavan tietoisesti tuotettua kuvaa tai vaikutelmaa (Zimmerbauer 2008, 24). Alueellinen imago rakennetaan tarpeen mukaan ja ne toimivat välineinä tavoitteiden saavuttamiseksi. Daniel Borrstin mukaan imagolla on kolme ulottuvuutta. Ensinnäkin imago on keinotekoinen, toiseksi imagon tulee olla uskottava ja kolmanneksi imago on passiivinen ja alkaa ohjata toimintaa. (Zimmerbauer 2008, 24–25). Vaikka imagon käsite aineistossani esiintyykin, en sisällytä sitä tutkimukseni keskeisimpiin käsitteisiini. Imagon tarkoituksena on viestittää alueen kuvaa ulospäin, kun taas omassa tutkimuksessani olen kiinnostunut siitä, miten aluetta rakennetaan alueen sisällä. Vaikka imagolla voi olla vaikutusta myös siihen, miten alueen asukkaat alueen kokevat, imago-kampanjat ovat harvoin suunnattu asukkaille. Tästä hyvänä esimerkkinä Lapin liiton brändihanke *Lapland – above ordinary*, joka luo kuvaa Lapista revontulten ja joulupukin voimin. Nämä asiat voivat vaikuttaa mielenkiintoisilta ja eksoottisilta muille, mutta Lapissa asuville, ne eivät edusta joka päiväistä elämää tai sitä, mikä tekee meistä lappilaisia.

Identiteetti

Identiteetti tulee latinan kielen sanasta *identitas*, joka tarkoittaa samaa ja samuutta. Identiteetillä tarkoitetaan sitä, millaiseksi ihminen kokee itsensä, mutta toisaalta myös sitä, miten olemme tunnistettavissa esimerkiksi ulkoisen olemuksen kautta. Tämä tekee identiteetin määrittelystä haastavaa. (Zimmerbauer 2008, 27).

Tutkimuksessani identiteetti määräytyy siten, että se tekee yksilöstä ja valtiosta tunnistettavan ja identiteetti erottaa minut tai meidät muista. Teoksessaan Poliittinen Islam Aini Linjakumpu määrittelee identiteetin näin:

Identiteetillä tarkoitan ymmärrystä siitä, mikä tekee yksilöstä tai ryhmästä tunnistettavan. Identiteetti liittyy kuulumiseen ja siihen mitä ihmisellä on yhteistä toisten ihmisten kanssa sekä siihen mikä erottaa hänet muista. Kaikista perustavimmillaan se antaa käsityksen ihmisen henkilökohtaisesta sijoittautumisesta, mutta samalla se on myös ihmisen sosiaalinen suhde toisten kanssa. (Linjakumpu 1999, 61.)

Vaikka identiteetti liittyy vahvasti kuulumiseen ja sillä on suuri vaikutus siihen miten näemme itsemme, on myös tärkeää ymmärtää ero alueen ja henkilökohtaisen identiteetin välillä.

Alueellinen identiteetti on ollut puheenaiheena 1980-luvulta lähtien ja sen on huomattu olevan tärkeä elementti alueenrakentamisessa. Identiteetistä on tullut poliittisten vallankäyttäjien työkalu, jolla edistetään sosiaalista yhteenkuuluvuutta, alueen taloutta sekä taloudellista kehitystä. Tämän vuoksi on tärkeää erottaa henkilökohtaisen identiteetti ja alueellinen identiteetti. Alueelliset identiteetit voivat myös kääntyä valtiota vastaan, jos ne voimakkaasti puolustavat omia oikeuksiaan, kuten Baskimaassa. Tällaiset konfliktit liittyvät usein rodullisiin, uskonnollisiin tai luokkaeroihin. Alueellista identiteettiä on tutkittu paljon, mutta tutkimusten lähtökohdat ovat usein sellaiset, että niissä kartoitetaan paikat jotka ovat yhteneväisiä esimerkiksi kulttuurillisesti, musiikillisesti ja kulinaristisesti. Identiteetti ymmärretään alueen piirteeksi, joka voidaan osoittaa kartalta, eikä niinkään alueella elävien ihmisten alueelliseksi tietoisuudeksi. Alue on näin ollen vain paikka, jossa kaikki tapahtuu, eikä identiteettiä muokkaava elementti. (Paasi 2009, *The resurgence of the 'Region' and 'Regional identity': theoretical perspectives and empirical observations on regional dynamics in Europe*, s.137-138).

Identiteetin rakentaminen voi tapahtua alueellisesti tai alueen ulkopuolelta käsin. Aluelähtöisen identiteetin katsotaan rakentuvan niin sanotun bottom-up -prosessin tuloksena. Tällöin keskeistä on se, millaisia merkityksiä ja muista alueista erottavia tekijöitä alueen asukkaat liittävät omaan alueeseensa. Jos alueen rakentaminen tapahtuu hallintalähtöisesti, on kyseessä up-bottom -prosessi, jolloin alueen asukkaat eivät osallistu alueen identiteetin rakentamiseen, vaan alue määritellään sen ulkopuolelta. Tällöin on mahdollista, että asukkaat samaistuvat ulkopuolelta rakennettuun identiteettiin vähitellen. Käytännössä useimmat alueet ovat muodostuneet molempien prosessien tuloksena.

Keskeistä alueen identiteetin rakentamisen prosesseissa on alueellisen tietoisuuden lisääminen, alueen hahmottaminen sekä alueellinen imagotyö. (Zimmerbauer 2008, 29–30).

Kollektiivista identiteettiä tutkiessa kysytään, keitä me olemme ja mistä me olemme alkujaan tulleet. Identiteetti on vahvasti psyykkinen, mutta myös sosiaalisesti rakentuva, keitä me olemme suhteessa toisiinsa. Kun puhutaan kansallisesta tai etnisestä identiteetistä, on myös huomioitava, että ne eivät tarkenna identiteetin käsitettä, vaan tuovat oman haasteensa, kun kysymyksen heräävät siitä, mikä on kansallinen ja mikä etninen. Vilho Harlen mukaan hedelmällisempi lähtökohta identiteetin tutkimukselle on havaita se, että: ”*identiteetti on sosiaalisen vuorovaikutuksen tulos*”. (Harle 1998, 9-10). Vaikeutta identiteetin määrittelyyn lisää se, että vaikka alueellinen identiteetti perustuu samuuden tunteeseen kansa eläjien kanssa, sen lähtökohtana on erottautuminen muista alueista tai ryhmistä. (Zimmerbauer 2008, 28).

Stuart Hall kirjoittaa kirjassaan *Identiteetti* siitä, miten kansallista identiteettiä rakennetaan ja hän nostaa esille viisi seikkaa siitä, miten se tapahtuu. Ensimmäinen asia on kansakunnan kertomus, jossa tulee ilmi yhteinen historia, symbolit ja kokemukset, joiden kautta kansakunta kokee merkitystä. Toiseksi kansan identiteetti esitetään alkuperäiseksi ja jatkuvaksi, sellaiseksi joka ei ole vuosien saatossa muuttunut. Kolmanneksi kehitetään traditioita ja perinteitä, joiden ajatellaan olevan vanhoja, mutta jotka oikeasti voivat olla hyvinkin nuoria perinteitä. Neljäs asia, jota kansakunnan identiteetti tarvitsee, on perustamismyytti, joka kertoo kansan alkuperästä muinaisina aikoina, jolloin sitä ei enää varsinaisesti sijoiteta mihinkään tiettyyn aikaan, vaan se sijoittuu jonnekin kauas menneisyyteen. Viiden seikka on ajatus puhtaasta ja alkuperäisestä kansasta, jotka ovat olleet alueella aina ja joilla on vahva tunne asuttamaansa maahan. Kuten Hall kirjassaan huomauttaa, todellisuudessa kansakunnan kehittyminen on harvoin tapahtunut alueen alkuperäisten asukkaiden toimesta. (Hall 1999, 48–50).

Hall viittaa Ernest Renan esseeseen *What is a nation?* jossa Rena kirjoittaa, että on kolme asiaa, jotka yhdessä muodostavat kansakunnan henkisen perustan. Nämä ovat rikas yhteisten muistojen perintö, ihmisten halu elää yhdessä sekä heidän halunsa pitää perintönsä jakamattomassa muodossa elossa. Renan kirjoituksesta tuleekin hyvin esille se, että yhteisen identiteetin luominen on mahdotonta, jos ihmisillä ei ole siihen haluja tai

mielenkiintoa. (Hall 1999, 52).

Henkilökohtaisella tasolla alueellinen identiteetti kulminoituu usein kysymykseen ”minne minä kuulun?”. Tähän vastaukseen vaikuttavat henkilökohtainen sekä suvun historia ja siihen usein liittyy useampia alueita. (Paasi 2009, *The resurgence of the 'Region' and 'Regional identity': theoretical perspectives and empirical observations on regional dynamics in Europe*, s. 139). Yksilö tasolla identiteetin muodostumiseen vaikuttavat ympäristön lisäksi aika ja historia. Nuori, joka aikuistuu osaksi yhteiskuntaa rakentaa minuutensa omaan sisäisyyteensä, omaan kokemushistoriaansa sekä ulkoiseen todellisuuteen peilaten. Kun ennen identiteetti annettiin valmiina, nykynuori joutuu, tai hänellä on vapaus rakentaa identiteettinsä, ja suhtautumisensa ympäröivään yhteiskuntaan, itse. (Houni ja Suurpää 1998, 28).

Vaikka ihminen voi identifioida itsensä useisiin asioihin, esimerkiksi rovaniemeläiseksi, lappilaiseksi, suomalaiseksi, eurooppalaiseksi tai jopa maailman kansalaiseksi, voi jokin identiteetti nousta voimakkaimmin esille, muun muassa konfliktitilanteissa. Se, mikä identiteetti nousee milloinkin vahvimmin esille, on hyvin paljon konteksti sidonnainen. (Eriksson 1994, 60). Esimerkiksi Barentsin aluetta ajatellen, voimme identifioida itsemme suomalaisiksi, lappilaisiksi, pohjoismaalaisiksi tai barentslaisiksi, mutta konfliktin sattuessa on melko selvää, että kansallinen identiteetti voittaa.

On helppo huomata, että Barentsin identiteetin rakentaminen on erittäin haasteellinen tehtävä. Sellaisen oleminen olisi kuitenkin välttämätöntä, jotta alueen ihmiset samaistuvat siihen ja tunnistavat kuuluvansa alueeseen. Barentslainen identiteetti tuntuu vielä hyvin kaukaiselta ajatukselta, mutta sen sijaan pohjoinen identiteetti on asia, mihin on huomattavasti helpompi samaistua. Pohjoinen on tuttu ja sen merkitys on selvä, toisin kuin Barents. Barentsin alue kattaa kuitenkin myös esimerkiksi osan Itä-Suomesta, jota emme miellä pohjoiseksi. Mielestäni barentslaiselle identiteetille tulee mielenkiintoa silloin, kun alueen kansainvälinen ja kansallinen merkitys tunnustetaan. Vielä ihmiset eivät näe alueen mahdollisuuksia ja pohjoisesta puhutaan vielä enemmän kansallisella tasolla. Jos kuitenkin alueen asukasluku kasvaa ja vaurastuu se alkaa näyttämään houkuttelevammalta ihmisten silmissä. On mielekkäämpää mieltää itsensä kuuluvaksi johonkin positiiviseen ja moderniin kuin johonkin mitänsanomattomaan.

Nuoriso

Nuoriso on verrattain uusi käsite, vaikka se nykyään on arkinen ja paljon käytetty. Silti se käsitteenä voi merkitä ihmisille eri asioita ja sillä voi olla kulttuurillisia eroavaisuuksia. Jopa lainsäädännössä on eroja sillä, ketkä katsotaan nuoriksi. Suomessa lastensuojelulain (417/2007, 6§) mukaan nuoret ovat 18 – 20 -vuotiaita, kun taas nuorisolain (72/2006, 2§) mukaan nuoria ovat alle 29 -vuotiaat.

UNESCO:n (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) nettisivulla nuoruuden määritelmästä kirjoitetaan näin: *“youth” is often indicated as a person between the age where he/she may leave compulsory education, and the age at which he/she finds his/her first employment*”. Sivuston mukaan nuoruutta on vaikea määrittellä tiettyyn ikäryhmään, koska määritelmä vaihtelee kulttuurien välillä. (UNESCO (1995–2012): What do you mean by ”youth”?).

Euroopan Unionin (EU) nuorisoraportissa vuodelta 2009 nuorison määritelmä nähdään myös ongelmallisena kulttuuristen erojen takia. Raportti kuitenkin lähinnä tarkastelee nuorisoa, joka kuuluu ikävuosiin 15–29. Raportin mukaan nuoruus on matka lapsuudesta aikuisuuteen ja siihen kuuluu merkittäviä virstapylväitä, kuten lapsilisän loppuminen, peruskoulusta valmistuminen, täysi-ikäisyys äänestämässä sekä vaaleissa ehdolle asettumisessa. (Commission of the European Communities (2009): Eu youth report).

Pohjoismaisen lapsi- ja nuorisoyhteistyön komitean toimintasuunnitelmassa 2010 -2013, lapset ja nuoret määritellään iältään 0-25 -vuotiaiksi, mutta toimintasuunnitelmassa todetaan, että ikäjakauma voi vaihdella tilanteesta riippuen. (Pohjoismaiden neuvosto (2010): Pohjoismaisen lapsi- ja nuorisoyhteistyön komitean toimintasuunnitelma 2010 -2013).

Nuorison määritelmästä löytyy vähän tietoa ja yleensä määrittely onkin jätetty kokonaan tekemättä tai se määritellään laajaksi, aihealueesta riippuvaksi termiksi. Yleisesti nuorilla tunnutaan tarkoittavan yli 15 -vuotiaita ja alle 29-vuotiaita.

Olen itse mukana Lapin liiton projektissa, jossa kohderyhmänä ovat 15–29 -vuotiaat lappilaiset nuoret. Projektin myötä olen huomannut, että kohderyhmän kärkipää, noin 25–29 -vuotiaat, eivät miellä itseään enää ”nuoriksi”, vaan jo aikuisiksi. Projektimme kohderyhmäksi mielletäänkin yleensä 15–20 -vuotiaat. Yli 20 -vuotiaat ovat yleensä jo melko itsenäisiä ja haluavat itse tehdä päätöksiä omasta elämästään. Tämän vuoksi heistä voi tuntua jopa alentavalta, jos heistä puhutaan ”nuorina” eikä vastuuntuntoisina, omasta elämästään päättävinä aikuisina. Mielikuvissamme ja puheissamme ero nuoren ja aikuisen välillä on suuri: ”se nuoruus oli niin huoletonta aikaa”, ”eihän sitä silloin nuorena tiennyt maailmasta mitään”. Nuoruuden taakse voi myös piiloutua ja sen voi pukea tekosyyksi: ”ne olivat niitä nuoruuden hairahduksia”. Nuoruuteen liitetään romantisoituja käsityksiä huolettomuudesta, elämän yksinkertaisuudesta ja vapaudesta, mutta myös negatiivisia ajatuksia itsekkyydestä, huolimattomuudesta, kokemattomuudesta sekä vastuuttomuudesta.

Nuoruus on myös kulttuurillisesti monimuotoinen. On vaikea määritellä kuka on nuori, mutta myös sitä millainen nuori on. Tämä onkin synnyttänyt käsityksen tuntemattomasta X-sukupolvesta. Tällä on myös vahvistettu sukupolvien välistä hierarkiaa ja erottelua. Tätä erottelua ja vastakkainasettelua tarvitaan yhteiskunnan muutoksen ylläpitäväksi voimaksi. (Houni & Suurpää 1998, 9-10).

3.0 IDENTITEETTIÄ RAKENTAMASSA

Tämän kappaleen ensimmäisessä osassa tutkin mitä alueenrakentaminen ja alueen identiteetti tarkoittaa valtion tasolla. Toisessa kappaleessa tarkastelen Barentsin euroarktisen neuvoston dokumentteja, joissa on viitattu yhteiseen identiteettiin. Kolmannessa kappaleessa käyn läpi kulttuurityöryhmän ohjelmia ja neljännessä kappaleessa otan tarkasteluun alkuperäiskansat, joilla on alueella erityisasema myös oman kulttuurinsa ja identiteettinsä vuoksi.

Barentsin alueenrakentamisessa (region-building) on huomioitava se, ketkä aluetta rakentavat. Alueiden rakentaminen vaatii systemaattista tekemistä ja alueilla tulee olla jotain mikä erottaa sen muista alueista. Alueen rakentaminen on poliittista toimintaa, jonka tarkoituksena on yhdistää alue yhdeksi kokonaisuudeksi. (Keskitalo 2002, 3, 9) Yksi ensimmäisistä Barentsin alueen rakentamisen vaiheita on ollut sen maantieteellinen määrittäminen. Alueen rajaamisella on tehty ero meidän ja muiden välillä. Se, ketkä aluetta rakentavat, on vahvasti yhteydessä siihen, miten aluetta rakennetaan. Alueen toimijoilla voi olla hyvin erilaisia motiiveja ja lähtökohtia alueenrakentamiseen (Keskitalo 2002, 23–24). Tässä tutkimuksessa näen Barentsin alueen toimijoiden olevan niitä, joilla on mahdollisuus vaikuttaa ja joilla on oikeus alueenrakentamisen prosessiin.

Kylmän sodan aikana Barentsin alueella vallitsi sotatila, jota hallitsivat suurvallat. Kylmän sodan loppupuolella näkyi merkkejä siitä, että alueen luonnonvaroista tullaan käymään kilpailua. (Heininen 1999, 46). Vaikka alue ei olekaan enää sotänäyttämö, on monenlaisilla toimijoilla siellä intressejä, ei pelkästään alueen asukkailla. Alueen valtavat luonnonrikkaudet houkuttelevat paikalle kansallisia ja kansainvälisiä toimijoita, jotka ajavat omaa etuaan, eivätkä välttämättä välitä alueen asukkaiden hyvinvoinnista tai alueen tulevaisuudesta. Barentsin aluetta on rakennettu ylhäältä alaspäin, joten onkin mielenkiintoista mitä alueelle tapahtuu kun muiden, ulkoisten toimijoiden, kiinnostus aluetta kohtaan lakkaa. Hyvän kuvan siitä, kuinka monenlaisia toimijoita Barentsin alueella voi olla, antaa Heinisen lista Euroopan pohjoisista toimijoista 1990 -luvulla. Tässä listalla ovat toimijaryhmät sekä esimerkkejä toimijoista:

1. Kansallisvaltiot
  - valtiot
  - valtiolliset organisaatiot (armeija, valtion yritykset)
2. Kansain- ja hallitusten väliset ryhmät ja organisaatiot
  - maailmanlaajuiset organisaatiot (Kansainvälinen työjärjestö)
  - alueelliset organisaatiot (Arktinen neuvosto)
  - alialueelliset organisaatiot (Barentsin neuvosto)
  - taloudelliset ja/tai poliittiset liitot (Euroopan unioni)
  - Sotilaalliset liitot (Pohjois-Atlantin puolustusliitto)
3. Valtioiden rajat ylittävät, ei-hallitusten väliset organisaatiot
  - kansalaisjärjestöt ja -liikkeet (Barents Press)
  - ympäristöjärjestöt ja -liikkeet (Kansainvälinen Greenpeace)
  - tiedeyhteisö (Kansainvälinen Arktinen tiedekomitea)
  - saamelaisten organisaatiot (Saamelaisneuvosto)
  - alialueelliset organisaatiot (Pohjoinen foorumi)
  - monikansalliset yritykset ja matkailuteollisuus (matkailualan yrittäjät ja järjestöt)
  - turistit
4. Valtiota pienemmät ryhmät
  - maakunnat, läänit ja Venäjän tasavallat, alueet, ja okrugit sekä kunnat (Lapin lääni)
  - alkuperäiskansat (saamelaiset, nenetsit)
  - kansalaisyhteiskunta (poliittiset puolueet)
  - muut valtiota pienemmät intressi- ja painotusryhmät (tiedotusvälineet).

(Heininen 1999, 310 – 312).

Alueenrakentaminen ei kosketa vain aluetta, vaan se on nähtävä myös valtiollisella ja kansainvälisellä tasolla. Barentsin kaltaiseen, rajat ylittävään alueeseen liittyy myös valtioiden kansainvälistymisen voimistuminen. Valtiolliset rajat ylittävän alueen sisällä valtion perinteiset rajat eivät enää erota, eikä niistä muodostu uhka- tai viholliskuvia. Nämä valtiolliset rajat voivat toimia pehmeinä kohtina, jossa kanssakäyminen valtioiden rajojen yli on helpompaa. (Heininen 1999, 31).

Listasin edellä erilaisia toimijoita Barentsin alueella ja nostaisin sieltä esille kansalliset sekä kansainväliset yritykset ja yrittäjät. Barentsin alueella on huomattavat määrät luonnonrikkauksia ja tilaa. Tällaisille alueille on tyypillistä, että ne erikoistuvat yhteen tai kahteen tuotteeseen, joita myydään alueen ulkopuolelle (Granberg 1997, 36). Barentsin neuvosto on ennen kaikkea poliittinen toimija ja sitä ohjaavat kansalliset päättäjät, mutta olisi mielenkiintoista tietää, millä tavoin tätä yhteistyötä olisi lähdetty toteuttamaan yrityksiä ja yrittäjien toimesta. Toki on huomioitava, että yritykset pyrkivät tuottamaan voittoa, eikä niillä usein ole huolta siitä, miten yritystoiminta vaikuttaa paikallisiin asukkaisiin. Kuitenkin paikallisten yrittäjien tukeminen kansainväliseen yritystoimintaan, voi tuoda juuri sen tarvittavan hyödyn, jota Barentsin alueesta toivotaan saavan.

3.1 Barentsin valtiot

Tässä kappaleessa tarkastelen Barentsin aluetta valtioiden tasolla. Barentsin alueen pääasiallisina toimijoina ovat valtiot, jotka tuovat oman näkemyksensä, historiansa, kulttuurinsa ja valtiollisen identiteettinsä Barentsin alueen yhteistyöhön. On selkeää, että valtioilla on kiinnostusta arktiseen yhteistyöhön. 1990-luvulla kansainvälinen järjestelmä koki murroksen ja jo aikaisemmin alkanut kiinnostus arktisiin alueisiin käänsi Norjan, Ruotsin, Suomen sekä Venäjän katseet kohti pohjoista. Pohjoinen tuli osaksi valtioiden ulkopoliittikkaa ja pohjoisen nähtiin tuovan uusia mahdollisuuksia kansainväliseen yhteistyöhön. (Heininen 1999, 107–108).

Venäjän kiinnostus omiin pohjoisiin alueisiin on suurimmaksi osin luonnonvarojen hyödyntämisessä. Kuolan niemimaalta tulevat mineraalivarannot sekä Länsi-Siperiasta saatavat kaasu- ja öljyvarat ovat olennainen osa Venäjän vientituloista. Luoteis-Venäjä on myös tärkeä sotilasalue, johtuen sinne sijoitetuista ydinaseista ja sen geostrategisesta sijainnista. Luoteis-Venäjän keskeisestä sijainnista johtuen, sillä on mahdollisuuksia kehittyä erittäin tärkeäksi tekijäksi Venäjän länteen kohdistuvassa ulkopoliitikassa. Pohjoista yhteistyötä on ollut jo Neuvostoliiton aikana ja Barentsin yhteistyö, Itämeren alueiden yhteistyö sekä osallistuminen Arktisen neuvoston toimintaan ovat tälle jatkoa. Odotukset pohjoiselle, kansainväliselle yhteistyölle olivat suuret ja pettymyksiäkin on tullut. Kansainvälisen yhteistyön toivottiin auttavan avustuksilla ja investoinneilla muun muassa ympäristöongelmissa ja tehtaiden kunnostuksessa. Pohjoisen kansainvälisen yhteistyön jatkuminen vaatii kuitenkin konkreettisia tuloksia, jotta mielenkiinto asiaan

säilyy. Kuitenkin rajayhteistyö esimerkiksi Norjan ja Suomen kanssa on tuonut tulosta ja kiinnostus asiaan on edelleen suuri. (Heininen 1999, 114–115). Mailla on myös suuret intressit Jäämeren koillisväylään. 17.9.2013 uutisoitiin Venäjän avaavan vanhan neuvostoaikaisen tukikohtansa Siperiassa, jotta se pystyy paremmin valvomaan koillisväylän liikennettä (MTV 17.9.2013).

Norja oli Barentsin yhteistyön alullepanija ja se hyödyntää Barentsin alueella omaa osaamistaan ja vahvuuttaan. Norjan Barentsin politiikassa on kaksi keskeistä tavoitetta, joista toinen on Venäjän ja pohjoismaiden vakaan yhteistyöverkoston luominen ja toinen on vakauden saaminen alueelle politiikan, talouden ja ympäristön alalla. Norjan omat intressit suuntautuvat ennen kaikkea Luoteis-Venäjälle, jonne on onnistuttu luomaan hyviä, kahdenkeskisiä suhteita. Norjalla on myös vahva intressi olla hyvissä väleissä Venäjän kanssa, koska maiden välillä on jännitteitä Barentsinmeren mannerjalustasta. Meren luonnonvarat eivät ole mukana Barentsin yhteistyössä, mutta sen kautta voidaan vakauttaa suhteita, jotka siten voivat heijastua myös muuhun yhteistyöhön. Norja on panostanut suuresti alueneuvostoon ja korostanut sen roolia. Norjan tavoitteena on alueneuvoston saaminen itsenäiseksi elimeksi, mutta tämä politiikka eroaa muiden Barents maiden näkemyksestä. (Heininen 199, 115–116). On luonnollista, että Norja panostaa Barentsin yhteistyöhön myös siksi, että Norjan yhteistyö Baltianmeren yhteistyössä on ollut marginaalista, kun taas Ruotsi ja Suomi ovat olleet siinä aktiivisempia (Svensson 1995, 65).

Suomi sijaitsee idän ja lännen välissä ja se on saanut vaikutuksia molemmista ilmansuunnista. Idän vaikutusta on kuitenkin monesti väheksytty tai se on unohdettu kokonaan ja Suomi-kuvaa on rakennettu pelkästään länsimaalaiseksi ja korostettu sen kuulumista läntisiin valtioihin. Suomi on hahmottanut itsensä pohjoismaalaisena valtiona, ei niinkään pohjoisena valtiona, joka myös kertoo halusta kuulua samaan kategoriaan läntisten valtioiden kanssa. 1980 -luvun lopussa ja 1990 -luvun alussa Suomen ulkopoliittikkaa muuttui ja alettiin puhua Suomesta lännen etuvartiona. Näin tiedostettiin uudella tavalla Suomen erityinen asema maailmankartalla. (Heininen 1999, 127–128).

Suomen identiteetti on vahvasti rakennettu vastakkain Venäjän ja idän kanssa, me länsimaiset ja ne toiset, idässä asuvat. Suomen suhdetta Venäjään voi kuvailla erittäin ristiriitaiseksi ja valitettavan usein myös vihamieliseksi. ”*Ruotsalaisia emme ole,*

venäläisiksi emme tahdo tulla, olkaamme siis suomalaisia”. Venäjän kanssa käydyt sodat ovat edelleenkin ihmisten mielissä, mutta uusien sukupolvien myötä asenne on muuttumassa ja erityisesti yritysmaailma on suunnannut katseensa itään. Venäjänkielen opiskelu oli ennen vaikeaa, eikä kursseja järjestetty, mutta nykyään kurssit täyttyvät hetkessä. Näemme venäläisissä nyt hyödyn, kun varakkaat venäläiset turistit tuovat meille tuloja. Vaikka on helppoa nähdä venäläisten turistien tuoma hyöty, on kuitenkin vielä selvempää nähdä suomalaisten tyytymättömyys tilanteeseen. Joka talvi voi kuulla valitusta venäläisten turistien röyhkeydestä, äänekkyydestä ja muutenkin huonoista tavoista. Niin kuin meillä suomalaisilla olisi yhtään sen hienommat tavat, kun suuntaamme Kanarian saarille lomailemaan. Tällä narinalla kuitenkin näyttää olevan niin syvät historialliset juuret, että menee hetki, ennen kuin voimme nähdä venäläiset samanlaisina kuin me, jos koskaan.

Kulttuurillisesti Suomi on lännen ja idän rajalla sijaitseva maa, jonka identiteetti, kulttuuri, kieli ja historia on saanut vaikutteita kaikista ilman suunnista ja tullut maan ja meren kasvillisuuden tapaan rikkaaksi juuri lännen ja idän rajalla (Heininen 1999, 150).

Suomen mielenkiinnolla pohjoiseen on pitkä historia. Jo 1820 -luvulla, vielä Venäjän vallan alla, Suomi alkoi haaveilla yhteydestä Jäämerelle. (Heininen 1999, 134). Itsenäisen Suomen Lappi on periferia, joka on ollut etelän komennuksessa. (Heininen 1999, 147). EU:n ja lisääntyvien arktisten mahdollisuuksien myötä voidaan kuitenkin huomata, että vaikka Lappia katsotaan edelleen periferiana, sen hyöty alkaa näyttäytyä erilaisena kuin ennen. Mahdollisuudet Jäämeren sulamisesta ja uusista kauppateistä Aasiaan ovat alkaneet kiinnostaa niin poliitikkoja kuin markkinavoimiakin. Suomen mielenkiinto pohjoisilla aluilla on vahvistunut pohjoisten alueiden tieto-aidon myötä ja uusina aluevaltauksina pohjoisilla alueilla voidaan nähdä logistiikan ja infrastruktuurin rakentaminen, ympäristöteknologia, kuljetus ja telekommunikaatio sekä energiantuotanto ja siihen tarvittava teknologia. (Heininen 1999, 179, 183). Suomella voi nähdä olevan paljon annettavaa, ja otettavaa, pohjoisten alueiden yhteistyössä.

Suomi toimii Barentsin euroarktisen neuvoston puheenjohtajana kaudella 2013–2015. Puheenjohtajuuskaudella toimintaa ohjaavat seuraavat periaatteet: yhteneväisyys (coherence), yhteistyö (cooperation) ja jatkuvuus (continuity). Yhteneväisyydellä

tarkoitetaan yhteneväisyyttä Pohjoisen ulottuvuuden (Northern Dimension) kanssa, sekä muiden alueellisten yhteistyö neuvostojen, kuten Arktisen neuvoston, Itämeren neuvosto sekä pohjoismaiden neuvoston kanssa. Yhteistyöllä tarkoitetaan alueella toimivien sidosryhmien kommunikaation ja kytköksen parantamista yhteistyön voimin. Myös Barentsin työryhmiä kannustetaan keskinäiseen yhteistyöhön. Puheenjohtajuuskauden yksi periaate, jatkuvuus, näkyy siinä, että puheenjohtajuuskauden toiminta pohjaa aikaisemman kauden tekemiin päätöksiin ja Kirkenesin vuoden 2013 julistukseen. Alueen alkuperäiskansojen osallistumisen edistäminen on myös kauden tärkeä periaate. Suomen puheenjohtajuus kaudella tärkeimmiksi prioriteeteiksi nostetaan kolme teemaa, jotka ovat taloudellinen yhteistyö, johon sisältyy kuljetus ja logistiikka, ympäristö ja ilmastonmuutos, sekä nuoriso. Lisäksi huomioita saavat myös turismi, kulttuurillinen yhteistyö, terveys ja sosiaalinen hyvinvointi sekä hätätila ja pelastus yhteistyö.

Ruotsin suhteet Venäjään ovat erilaiset verrattuna Suomen ja Venäjän suhteisiin. Kylmän sodan päätyttyä Ruotsin mielenkiinto kohdistui itään, mutta ei Neuvostoliittoon, vaan Puolaan. Neuvostoliiton hajottua Ruotsin katse kohdistui Baltian maihin ja yhteistyöhön Baltian merellä. (Svensson 1995, 61). Vaikuttaa siltä, että Ruotsi suhtautuu edelleen varauksella Barentsin yhteistyöhön, eikä se ole sen ensimmäinen prioriteetti. Taloudellinen hyöty määrittelee pitkälti sen, kuinka paljon Barentsin alueeseen halutaan panostaa.

Ruotsin ja Suomen liittyminen Euroopan Unioniin kasvatti sen pinta-alaa kolmanneksella ja toi arktiset alueet sen vaikutuspiiriin. Suomen jäsenyyden myötä Venäjästä tuli EU:n rajanaapuri ja arktisuus antoi uutta merkitystä EU:n ja Pohjois-Amerikan yhteistyölle. Ruotsin ja Suomen EU-jäsenyyden myötä pohjoinen politiikka ja pohjoisen talous tulivat osaksi Euroopan unionia. (Väyrynen 1998, 105).

Euroopan Unionilla on omat mielenkiintonsa pohjoisiin alueisiinsa. Nämä voidaan jaotella kahdeksaan kategoriaan, jotka ovat: vakauspolitiikka, keskinäisriippuvuus, geopolitiikan ja -ekonomian resurssit, ympäristöongelmat ja -riskit, alueen luonto ja eksotiikka, arktinen globaaliulottuvuus, pohjoisten kulttuurien elämykset sekä Euroopan pohjoisen aluedynamiikka. (Heininen 1999, 225). Suomen aloitteesta EU:lle laadittiin Pohjoinen ulottuvuus -strategian toimintasuunnitelma, joka otettiin käyttöön vuonna 2000. Toimintasuunnitelman tavoitteena on lisätä vakautta ja kansalaisturvallisuutta, edistää demokratian uudistumista sekä luoda yhteistyösuhteita sekä kestäväää kehitystä. Erityisen

huomion saavat saasteiden arktiselle luonnolle muodostamat uhat sekä niiden tuomat vaarat pohjoisessa asuville ihmisille. Toinen toimintasuunnitelma tehtiin vuosille 2004–2006 ja se keskittyi inhimillisiin voimavaroihin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin. (AHDR 2007, 217). Pohjoisen ulottuvuuden toimintasuunnitelmaan kuuluu yhteistyö ympäristöasioissa, ydinase turvallisuudessa, energiassa, infrastruktuurissa, kaupankäynnin aktiivisuudessa, sosiaalisessa kehityksessä sekä alkuperäiskansojen perinteisten elämäntapojen säilyttämisessä (Pettersen 2002, 33).

Valtioilla on erilaisia intressejä suhteessa Barentsin alueen yhteistyöhön. Valtioiden historia ja kulttuuri myös muokkaavat asenteita ja odotuksia yhteistyöhön ja sen onnistumiseen. Varauksellisuus sitä kohtaan, miten yhteistyö ja asukkaiden kanssakäymisen vilkastuminen voi muuttaa alueen suhdetta valtioon, vaikuttaa mahdollisuuksiin yhteistyön syvenemiseen. Myös asenteet toisia valtioita kohtaan voivat haitata yhteistyötä. Valtioiden rajat ovat kuitenkin olemassa, niin fyysisesti kuin henkisesti. Oma valtio ja sen hyvinvointi on meille kaikista tärkeintä. Valtiolliset intressit tulevat muiden intressien edelle, joskus jopa kansalaisten hyvinvoinnin edelle. Se, että Barentsin alue sijaitsee valtiollisten keskusten näkökulmasta periferiassa, tuo haasteita yhteistyönkehitykselle, koska sitä ei nähdä tärkeimpänä prioriteettina. Suomalaiset eivät halua tehdä Venäjän kanssa tehtävästä yhteistyöstä itselleen prioriteettia vanhojen ennakkoluulojen ja traumojen takia. Ruotsi suuntaan katseensa mieluummin Baltianmerelle ja Eurooppaan ja Venäjän potentiaalit hupenevat sen sisäisiin ristiriitoihin. Näyttää siltä, että Norja kannattelee Barentsin alueen yhteistyötä ja panostaa siihen valtioista eniten.

Hyöty on ehdottomasti ihmisiä eteenpäin työntävä voima. Jos ihmiset eivät koe hyötyvänsä jostain, siihen panostamiseen löytyy harvemmin intressejä. Hyödyn kannalta Barentsin alueen merkitys on valtiolle sekä yksilölle samanlainen, jos se ei tuo mitään positiivista, ei siihen kannatta uhrata aikaa tai rahaa. Taloutta ja identiteettiä ei kannata erottaa toisistaan, koska ne tukevat toisiaan; ihminen ei elä pelkästä leivästä, vaan tarvitsee myös muuta voidakseen hyvin (Harle 1998, 24).

Venäjän kulttuurin vahva vaikuttaja on ortodoksinen uskonto, joka poikkeaa paljon pohjoismaisten kristillisestä uskonnosta. Ortodoksinen kirkon mystisyys ja sisäänpäin suuntautuneisuus heijastuvat ihmisten päivittäiseen elämään, kun ihmisillä voi olla mahdollisuus päästä todistamaan jumalallisia ihmeitä jo tässä maailmassa ja saada vahvoja

hengellisiä kokemuksia. Tämä uskonnollisuus näkyy muun muassa Neuvostoliiton aikaisessa marxismissa, kun kommunistisen puolueen pääsihteeri Nikita Khrushchev julisti vuonna 1961, että kommunistinen paratiisi siinsi jo horisontissa. Tällä lausahduksella hän viittasi vanhaan ortodoksilliseen ennustukseen. Samoin tämä uskonnollisuus ja usko jumalallisuuteen tässä elämässä selittävät myös sen, kuinka venäläiset onnistuivat lähettämään ihmisiä kuuhun, vaikka he juuri ja juuri onnistuivat rakentamaan toimivan television. Massiiviset avaruusohjelmat ja kolossaaliset rakennukset sekä kunnianhimoiset päämäärät urheilussa ja taiteissa ovat Venäjän mentaliteetin ytimessä. (Hønneland 1995, 36).

On helppo huomata kuinka uskonto vaikuttaa meidän päivittäiseen elämäämme ilman tiedostamistakin. Varsinkin Suomessa tuntuu, että uskontoa pitää pystyä selittämään niin pitkälle kuin mahdollista, vaikka loppujen lopuksi kyse on uskosta, ei tiedosta. Kylmää, loogista päättelykykyä arvostetaan, ja mystiikkaa ja ihmeitä haetaan vain kirjoista ja elokuvista, ei arjen keskeltä. Haluamme selityksen kaikelle, ennen kuin uskomme ja tämä näkyy myös jatkuvana asioiden ja ihmisten kyseenalaistamisella.

Venäjällä kirkko ei koskaan tehnyt sellaista eroa valtion kanssa kuin lännessä. Venäjän kirkko on tiukasti kiinni valtion alaisuudessa, eikä näin ollen ole voinut nousta haastamaan valtiota vaihtoehtoisena yhteiskunnallisena voimana. (Hønneland 1995, 37). Venäläisillä onkin vuosisatojen perinteet yksinvaltiudessa. Mongoleitten aikakausi – Mongolian Yoke – alkoi Djenghis Khan:in valloittaessa Venäjä vuona 1224. Valtakausi kesti yli kaksi ja puoli vuosisataa ja se jätti jälkensä Venäjän historiaan. Vielä 1800 -luvun alussa ihmisiä myytiin orjiksi Moskovan Punaisen torin läheisyydessä, kun lännessä orjat oli kielletty lailla jo 1200 -luvulla. (Hønneland 1995, 37–38).

Venäjä ja länsi olivat keskiajalle asti melko yhtäläiset, kunnes renessanssin aika alkoi läntisessä Euroopassa 1700-luvulla. Renessanssin aikana taiteilijat alkoivat luoda omaa, eivätkä enää kirkon vaatimia uskonnollisia kuvia. Valtio ja kirkko alkoivat erottautua ja ihmiset alkoivat kyseenalaistaa ja tuomaan omia mielipiteitään julki. Uskonto ei enää ollut kaikki kaikessa, vaan tiede alkoi saada sijaa ihmisten elämässä. Tällaista erottautumista kirkolla ja valtiolla ei Venäjällä tullut, eikä poikkeaville mielipiteille tai kriittisille äänille ollut tilaa. Kritisoijat hiljennettiin nopeasti, kunnes 1800 -luvun lopulla opposition vastustus huipentui Bolševikkien vallankumoukseen vuonna 1917. Vaikka Venäjä sai

uuden hallinnon, se ei kuitenkaan ollut myötämielisempi kritiikkiä kohtaan kuin edeltäjänsäkään. Ihmiset voivat ajatella, että Venäjän 70 -vuotta kestänyt kommunistinen hallinto oli demokratian kuolemanisku, mutta totuus on, ettei Venäjällä ollut sitä ennenkään kokemusta demokratiasta. Kommunistinen hallinto oli vain historiallinen jatke vuosisatoja jatkuneelle yksinvaltiudelle. Tämän historian valossa ei ole ihme, että Venäjältä puuttuu edellytykset demokraattisen hallinnon luomiseen tai edes suvaitsevaisuus sietää eriäviä mielipiteitä. (Hønneland 1995, 38–39).

Meidän länsimaalaisten tuntuu olevan helppo arvostella demokratian puuttumista muissa maissa ilman ymmärrystä valtioiden historiasta. Norja ja Ruotsi ovat perustuslaillisia monarkioita ja Suomi on tasavalta, joille demokraattinen päätöksenteko ja ihmisten osallistuminen tuohon päätöksentekoon on selviö. Koska Barentsin yhteistyötä käydään valtion tasolla, on selvää, että ajatukset alueellisen tason toimijoiden osallistumisesta ja ihmisten osallistamisesta on voinut olla Venäjälle vaikea ajatus.

Meillä suomalaisilla on melko kapeakatseinen käsitys rajanaapureistamme lännessä. Varsinkin ruotsalaisiin suomalaisilla on ollut viha-rakkaussuhde joka usein näyttäytyy urheilussa, kun vertaamme omiemme suorituksia ruotsalaisiin (ja norjalaisiin) kilpakumppaneihin. Ruotsalaiset esiintyvät puheissamme hienostelevina ja ihmettelemme, miten he aina pärjäävät paremmin kuin me. Jatkuva kilpasilla olo tuntuu jo nykyään melko yksipuoliselta, Ruotsi kun tuskin näkee Suomessa oikein vastusta, paitsi ehkä jääkiekossa. Muissa talvilajeissa Ruotsi ja Norja ovat viime vuosina kilpailleet parhaista pisteistä. Pohjoisuus on meitä kolmea maata yhdistävä tekijä ja sen puitteissa tehdyllä yhteistyöllä on jo pitkä historia. Samanlaiset yhteiskunnalliset rakenteet ja samanlaiset kulttuurilliset piirteet tekevät yhteistyöstä luontevaa. Identiteetin puolella eroja kuitenkin pohjoismaidenkin kesken on ja vaikka meidän suomalaisten on helpompi samaistua Norjaan ja Ruotsiin kuin Venäjään, ovat ne kuitenkin eri maita, eivätkä loppujen lopuksi meitä ollenkaan.

Ruotsalaiset ovat isänmaallisia riippumatta puoluekannasta. Suomen varusmiehen ajasta suurin osa kuluu erilaisten pinnaussuunnitelmien hahmottelemiseen, mutta ruotsalainen ottaa varusmiespalveluksen kunniasiana. (Hautamäki, Nordgren, Selén, Stenius 1995, 129).

Kun ajattelen suomalaisten, norjalaisten ja ruotsalaisten mahdollisuuksia yhteisestä barentslaisesta identiteetistä, huomaan miettiväni, että minulla on melko varma käsitys siitä, millaisia etelässä asuvat ruotsalaiset ovat, mutta en tiedä millaisia pohjoisessa asuvat ruotsalaiset ovat. Voi olla, että miellä täällä pohjoisessa ei ole niin paljoa eroavaisuuksia kuin etelässä.

3.2 Barentsin alueen neuvosto ja identiteetti

Barentsin euroarktisen neuvoston tapaamisia on pidetty yhteensä 14, vuosina 1993 - 1996, 1998 - 2001, 2003, 2005, 2007, 2009, 2011 ja 2013. Näistä tapaamisista ainoastaan vuoden 1995 lausunto ei ollut saatavilla. Saatavilla olevista lausunnoista etsin viittauksia identiteettiin ja sen rakentamiseen.

Kirkenesin julistus kirjoitettiin 11.1.1993. Se on Barentsin euroarktisen neuvoston ja nykyisen virallisen Barents-yhteistyön alku. Paikalla olivat Tanskan, Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Venäjän ulkoministerit tai heidän edustajansa sekä edustaja Euroopan Unionista sekä tarkkailijat Amerikasta, Kanadasta, Saksasta, Japanista, Ranskasta, Puolasta sekä Isosta-Britanniasta. Barentsin euroarktisen neuvoston uskottiin tuovan rauhaa, vakautta ja edistystä alueelle. Osanottajat olivat sitä mieltä, että neuvoston kaltainen toiminta oli osa Euroopan uutta alue-arkkitehtuuria ja se auttaa tuomaan pohjoiset alueet kiinteämmäksi osaksi muuta Eurooppaa. Osanottajat myös kannustivat paikallisia ihmisiä keskinäiseen yhteistyöhön ja ystävyyteen. (Kirkenes Declaration 1993, 1).

Neuvoston tavoitteeksi asetettiin kestävän kehityksen edistäminen alueella. Neuvosto toimii myös foorumina kahden- ja monenkeskiselle yhteistyölle talouden, tieteen, kaupan, teknologian, turismin, ympäristön, infrastruktuurin, koulutuksen sekä kulttuurin saralla. Näiden lisäksi myös alueella elävien alkuperäiskansojen hyvinvointia pyritään edistämään. (Kirkenes Declaration 1993, 2). Osallistujat myös painottivat tarvetta edistää pidemmälle ulottuvia kontakteja asukkaiden kesken ja tarvetta kulttuuriselle yhteistyölle. Näin edistettäisiin rakentavaa yhteistyötä ja hyviä naapuruussuhteita. (Kirkenes Declaration 1993, 5).

Kirkenesin tapaamisen jälkeen ministerit tapasivat Norjassa 14.–15.9.1994. Tapaamisessa todettiin näin:

The Council assigned high priority to the further stimulation of cultural interchange in the Region an essential element in the building of a regional identity and noted with satisfaction that, Barents culture festivals and related activities had been arranged in all the participating regions.

(Joint Statement Barents Euro-Arctic Council 1994, 2-3).

Tämä lausunto osoittaa selvästi, että Barentsin euroarktisen neuvoston tarkoituksena on luoda yhteinen identiteettialue. Barentsin neuvoston 10-vuotisjulistuksessa, vuonna 2003, kirjoitettiin näin:

We stress the need to strengthen the Barents cultural identity, with due respect to its historical traditions, and will encourage co-operation between cultural stakeholders. We are launching a process to shed new light on the history of the Barents Region.

(Barents Euro-Arctic Council 10 year anniversary declaration 2003, 2).

Neuvoston tapaamisessa vuonna 2005 sovittiin yhteisistä tavoitteista. Tavoitteet on listattu taloudelliseen kehitykseen, turvalliseen ympäristöön, inhimilliseen ja sosiaaliseen kehitykseen sekä yhteistyön mekanismeihin. Identiteetistä puhutaan inhimillisen ja sosiaalisen kehityksen kappaleessa näin:

The Council commends the efforts made on regional level in order to strengthen cultural cooperation, build a new sense of identity and capitalise on the rich history of the Region. The Council urges continued implementation of the existing action plan developed by the Regional Working Group on Culture.

Barentsin euroarkkinen neuvosto täytti tammikuussa 2013 20 vuotta ja sen kunniaksi tehtiin Kirkenesissä uusi julistus 3.-4.6.2013. Julistuksessa ei puhuttu alueen yhteisestä identiteetistä, mutta kulttuurin sanotaan olevan tärkeä ihmisiä yhteen tuova asia. Rajan ylityksen vilkastumista 20-vuoden aikana pidetään onnistumisen mittarina ihmisten välisen

kanssakäymisen vilkastumisessa. (Declaration on the 20th Anniversary of the Barents Euro-Arctic Cooperation 2013, 4-5). Vaikka Barentsin alueen yhteisen identiteetin rakentamisesta kirjoitetaan lausunnoissa vähän, ovat ne kuitenkin selkeitä pyrkimyksiä alueen ja identiteetin rakentamiselle.

Kaikki alueet eivät ole identiteettialueita. Identiteettialueita ovat sellaiset, joita määrittävät fyysiset sekä sosiaaliset rajat. Alue, jossa on oma identiteetti, määrittelee sitä, mihin ihmiset tuntevat kuuluvansa. Alue, jossa on oma identiteetti, herättää ihmisissä samanlaisia tunteuksia kuin kotimaata kohtaan, lojaaliutta ja rakkautta. Valtion identiteetissä sekä alueen identiteetissä on yhteistä myös se, että ihmiset samaistuvat toisiin ihmisiin, vaikka eivät koskaan tapaa heitä, mielikuviensa kautta. (Fors 2010, 45). Kotimaa herättää ihmisissä vahvan tunteen ja heillä on siihen erityinen tunneside. Samanlainen tunne voi olla myös, vaikka ei enää synnyinmaassaan tai -paikkakunnalla asuisikaan. Tämä side saa kotipaikkakunnaltaan muuttaneet palaamaan takaisin kotiseudulleen ja tuntemaan ylpeyttä sitä kohtaan.

Barentsin alueen yhteistä historiaa tuodaan esiin esimerkeillä Pomor-kaupan aikakaudella sekä rajoja ylittävän kanssakäymisen pitkällä historialla. Alueen arktisuus on aluetta ja sen ihmisiä yhdistävä tekijä, joka liittyy ihmisten arkipäiväiseen elämään. Pohjoisuus ja periferia ovat tuttua alueella asuville, samoin kuin syrjäisyys valtion päätöksenteko paikoista. (Luoma-aho 1998, 99).

Barentsin alueen yhdentymiselle on monia esteitä. Yksi niistä on maiden fyysiset rajat, koska rajan ylitys pohjoismaista Venäjän puolelle ei ole helppoa. Tämä vaikeuttaa ihmisten välistä kanssakäymistä. Barents-ohjelmassa vuonna 1994 sanotaan, että maiden väliltä on pyrittävä poistamaan esteet kanssakäymisen tieltä. Tämä tarkoittaa muun muassa parempaa infrastruktuuria, jotta tavarat ja ihmiset kulkevat helpommin itä-länsisuunnassa, eikä vain pohjois-eteläsuunnassa. Barentsin alue on maantieteellisesti mielenkiintoisessa asemassa, varsinkin liikenteen ja kaupan alalta katsottuna. (Barents -ohjelma 1994, 8-9). Infrastruktuurin ja rajan ylityksen helpottaminen lisäisi varmasti alueen sisäistä kanssakäymistä. Ongelma on lähinnä Venäjän rajalla, enkä ole varma, olisiko muutoksilla paljoka merkitystä pohjoismaiden keskinäiseen kanssakäymiseen. Alueen sisäiseen matkustukseen kannustaminen voisi myös toimia hyvänä alueen identiteettiä vahvistavana voimana. Barentsin matkailuvalttien mainostaminen myös paikallisille olisi mielestäni tärkeää.

Esimerkiksi kalastus-, metsästys- ja vaellusmahdollisuuksien markkinoiminen esimerkiksi alueen asukkaille edullisimmin hinnoin saisi varmasti ihmiset ymmärtämään Barentsilla asumisen hyviä puolia ja luomaan siihen henkilökohtaisen suhteen.

Matkailulla on suuri merkitys alueen ihmisille ja sen tulevaisuudelle. Matkailuala on suuri niin työllistäjänä kuin tulonlähteenä ja se matkailuyhteistyölle onkin tehty yhteinen strategia sekä yhteiset tavoitteet. Matkailussa luonto ja kulttuuri ovat tärkeitä ja ne ovat tärkeitä turisteille, mutta myös alueella asuville. Tästä syystä myös matkailuun tarvitaan kestävästä kehitystä tukevaa suunnittelua ja toteutusta. (Heininen 1999, 266–267). Valitettavan usein matkailua tehdään turistien ehdoilla, tarjoten heille sitä, mitä luullaan heidän haluavan. Barentsin alueen sisäistä matkailua tulisi kehittää niin, että myös alueen asukkaat voisivat nauttia alueen tarjoamista vapaa-ajan mahdollisuuksista. Kotimaan matkailu on ollut jo muutaman vuoden ajan trendikästä, mutta valitettavan usein se kohdistuu nimenomaan pohjoisesta etelää kohti.

3.3 Barentsin alueen kulttuuri

Tässä kappaleessa käsittelen Barentsin euroarktisen neuvoston kulttuurin työryhmän ohjelmia (The Joint Working Group on Culture, JWGC). Kulttuurityöryhmä on saanut alkunsa jo vuonna 1993, eli samana vuonna kun neuvosto on perustettu. Tämä kertoo siitä, että yhteinen kulttuurillinen työ on ollut alusta asti yksi neuvoston tavoitteista. Työryhmän tarkoituksena on vahvistaa Barentsin alueen kulttuurillista identiteettiä, Barentsin alueen vaikutusta sekä lisätä tietämystä alueen taiteista ja kulttuurista alueen sisällä sekä ulkopuolella. Nämä tavoitteet pyritään saavuttamaan kahden- sekä monenkeskisillä projekteilla. Kulttuurityöryhmä on tehnyt kolme ohjelmaa, joita käsittelen seuraavaksi. (Barentsin euroarktinen neuvosto (2013): The Joint Working Group on Culture).

Ensimmäinen kulttuurityöryhmän ohjelma ”Voices of the Barents Region” tehtiin vuosille 2003–2006 ja siinä esitellään kolme tavoitetta.

- Barentsin alueen ja sen kulttuurin esille tuominen kansainvälisesti alueen talouden auttamiseksi.
- Erilaisten kulttuurillisten tapaamispaikkojen luominen, erityisesti nuorille, ilman sukupuolista erottelemista.

- Asukkaiden tietoisuuden lisääminen alueen identiteetistä sekä pohjoisten alueiden kulttuurista (Northern Cultural Dimension).

(Barentsin euroarktinen neuvosto (2013): The Joint Working Group on Culture. Voices in the Barents Region, s.23).

Raportissa kerrotaan erilaisista projekteista, joilla pyritään saavuttamaan edellä mainittuja tavoitteita. Kulttuurillisen portaalin luominen oli yksi tällainen projekti, jonka myötä perustettiin Barents Culture Window -sivusto, joka tuottaa tietoa Barentsin alueiden kulttuuritapahtumista. Erilainen projekti oli Barentsin nuoriso kamariorkesterin luominen, jonka tarkoituksena oli edistää alueen positiivista imagoa. Kamariorkesteri ehti toimia vain yhden vuoden ajan rahoituksen puutteen vuoksi, samanlainen kohtalo oli myös Barentsin kuoro -projektilla. (Barentsin euroarktinen neuvosto (2013): The Joint Working Group on Culture. Voices in the Barents Region, s. 23-25). Raportissa listataan erilaisia kulttuurillisia toimenpiteitä sekä tapaamisia, jotka ovat luoneet pohjaa yhteisen barentslaisen identiteetin luomiselle. Raportissa käytetään termiä ”BEAR people”, mikä on melko hauska oivallus ja jonka itse kuulen nyt vasta ensimmäistä kertaa. (Barentsin euroarktinen neuvosto (2013): The Joint Working Group on Culture. Voices in the Barents Region, s.34).

Raportissa kerrotaan, että suurin osa kulttuuriprojekteista oli maiden kahdenkeskisiä. Tälle annetaan kolme selitystä. Ensimmäiseksi kolmen tahon yhdistäminen yhteen projektiin on haastavaa, toiseksi maiden väliset matkat ovat niin suuret, että ne erottavat toimijat toisistaan sekä kolmanneksi rahoituksen puute monenkeskiseen yhteistyöhön. Raportti kertoo vuosien 2003-2006 projektien tuloksista näin:

Thanks to the multilateral projects, but firstly, thanks to the great number of bilateral projects, the BEAR population got the feeling of the BEAR identity, especial northern territory identity. The Barents region culture represented itself as a unique complete phenomenon in the Northern Europe.

(Barentsin euroarktinen neuvosto (2013): The Joint Working Group on Culture. Voices in the Barents Region, s.35).

Vuosien 2008-2012 ohjelman ”New Winds in the Barents Region” alussa on mielenkiintoinen kappale: ”*The Conferences of the Ministers of Culture have stressed the importance of strengthening the common identity in the Barents region and emphasised the*

need to support the development of regional identity and cultures and the cultural heritage of the indigenous peoples.” (Barentsin euroarktinen neuvosto (2013): The Joint Working Group on Culture. New Winds in the Barents Region, s.10). Jälleen ministeritasolla on korostettu yhteisen identiteetin tarvetta.

Kolmas kulttuuri-ohjelma *New Horizons in the Barents Region* tehtiin vuosille 2011–2013 ja sen tavoitteet olivat edelleenkin samat kuin edellisten ohjelmien (Barentsin euroarktinen neuvosto (2013): The Joint Working Group on Culture. New Horizons in the Barents Region). On jollain tavalla turhauttavaa lukea raportteja ja toimintasuunnitelmia, joihin käytetään aikaa ja rahaa, mutta mitkä eivät vuodesta toiseen muutu miksiäkään. Tällaisesta tulee tunne, ettei mitään ole myöskään saavutettu.

Kulttuuriyhteistyön toteuttamisen halutaan lähtevän ihmisistä käsin ja sen perustana on niin sanottu ”laajennettu kulttuurikäsitys”. Tavoitteena on saada mahdollisimman paljon ihmisiä kulttuurin eri osa-alueilta mukaan toimintaan. Tämän pohjalta halutaan rakentaa käsitys alueen yhteisestä kulttuuriymmärryksestä. (Barents -ohjelma 1994, 17). Jotta alueelle saadaan yhtenäinen kulttuuri ja sitä myötä yhteenkuuluvuuden tunne, on se lähdettävä ihmisistä itsestään. Erilaisten tapahtumien järjestäminen on varmasti hyvä tapa tuoda tietoa alueen erilaisista kulttuureista, mutta se ei tarkoita, että ihmiset tuntisivat ne omakseen. Hyvin vähän puhutaan siitä, millaisia Barentsin ihmiset ovat tai millaisia ovat Barentsin alueen kulttuurien erityispiirteet.

Kaj Zimmerbauer nostaa artikkelissaan *Unusual Regionalism in Northern Europe: The Barents Region in the Making* esiin relevantin kysymyksen Barentsin alueen identiteetistä. Zimmerbauer huomauttaa, että on vaikea luoda alueelle yhtenäistä identiteettiä, jos asukkaat eivät näe siinä mitään haluamisen arvoista. Jos ihmiset jollain tavalla hyötyvät Barentsin alueesta ja sen yhteistyöstä, tilanne voisi olla toinen. Barentsin alueen hyödyllisyydessä on varmasti maiden välisiä eroja.

Jotta alueelle saadaan oma imago ja identiteetti, täytyy sen rakentua aluepuhunnan kautta. Aluetta kuvataan kielellisesti ja symbolisesti sellaisena, kuin sen halutaan olevan, ei niin kuin se todellisuudessa on. (Zimmerbauer 2008, 7). Hyvänä esimerkkinä tästä on mielestäni lappilaisista puhuminen työteläinä ihmisinä. Usein kuulee puhuttavan siitä, kuinka Helsingissä asti arvostetaan lappilaisia työntekijöitä, joilla on korkea työmoraali.

Itse en usko, että lappilaisilla on sen kummoisempi työmoraali kuin muuallakaan Suomessa, tai että olisimme parempia työntekijöitä. Näin vain puhutaan ja samalla rakennetaan halutunlaista identiteettiä. Eikä ole mikään ihme, että sitä rakennetaan nimenomaan suhteessa etelään.

Suomessa on käynnissä erilaisia alueellisia brändi- ja imago-hankkeita, esimerkiksi Lapin liiton Lapland – North of Finland imagomarkkinointi -hanke. Tällaisilla hankkeilla pyritään vastaamaan kilpailuun investoinneista, yritysten sijoittamisesta, asukkaista sekä osaavasta, kansallisesta sekä kansainvälisestä, työvoimasta (Zimmerbauer 2008, 7). Resursseja laitetaan myyvän imagon rakentamiseen, mutta mielestäni iso ongelma, etenkin Suomen Lapissa, on siinä, että imago -hankkeet tehdään suurelta osin ulkopuolisille. Turisteille ja investoijille myydään sellaista Lappia, jota ajatellaan heidän haluavan, mutta unohdetaan se, että Lappi on myös asuinpaikka ja se on paljon enemmän kuin joulupukki ja talven pakkanen.

3.4 Alkuperäiskansat

Kirkenes:n julistuksessa sanotaan, että neuvosto toimii alkuperäiskansojen oikeuksien puolesta, jotta alkuperäiskansayhteisöt alueella voivat vahvistua. Julistuksessa sanotaan, että alkuperäiskansojen työryhmän työhön voisi kuulua alkuperäiskansojen kulttuurin säilyttämisen varmistaminen, alueellisen tukikohdan perustaminen Nenetsin maakuntaan sekä vastaavanlaisen saamelaiskeskuksen perustaminen Lovozero:n. (Kirkenes Declaration 1993, 4). Lovozeron kaupunki on Kuolan niemimaan saamelaisten epävirallinen pääkaupunki, jonka asukasluku on noin 4300, joista puolet on saamelaisia (Pettersen 2002, 60).

Barentsin alueen alkuperäiskansojen työryhmä edustaa saamelaisia neljästä maasta (Suomi, Norja, Venäjä ja Ruotsi), nenetsejä Nenetsien maakunnasta Venäjältä sekä vepsäläisiä Karjalan tasavallasta. Työryhmä toimii neuvoa antavana elimenä Barentsin neuvostolle sekä Barentsin alueelliselle neuvostolle. Työryhmä on ollut osa Barentsin neuvostoa jo sen perustamisesta lähtien, vuodesta 1993 ja vuosien 2005–2008 toimintasuunnitelmassa se kertoo, että sillä on oma visionsa Barentsin alueen tulevaisuudesta. (Barentsin euroarktinen neuvosto (2013): Working Group on Indigenous People – Documents. Action Plan 2005–2008, s.23). Alkuperäiskansojen työryhmien toimintasuunnitelmia on saatavilla kolme.

Vuosille 2005–2008, 2009–2012 sekä 2013–2016.

Barentsin alueella elää kolme alkuperäiskansaryhmää, nenetsit, vepsäläiset sekä saamelaiset. Yhteensä heitä on noin 80 000. Alkuperäiskansoilla on vahvat perinteet, oma kulttuurinsa sekä kielensä, jotka poikkeavat valtaväestöstä. Alueella elävät myös komit, mutta heidän ei lasketa kuuluvat alkuperäiskansoihin, heidän määränsä takia. (Barentsin euroarktinen neuvosto (2013): Working Group on Indigenous People – Documents. Action Plan 2005–2008, s.4). Alkuperäiskansoja koskevista teksteistä on havaittavissa melko selkeää *me ja te* -ajattelua.

The population itself is the biggest resource of the Barents region. The Indigenous Peoples traditional livelihood, languages, identity and cultural heritage, in addition to equal cooperation amongst the varied partners, will form the basis of the further development” sekä myöhemmin ”Despite strong pressure on the part of the national states to erase the culture and language of the Indigenous Peoples and minority peoples, they have survived to lesser and greater degrees. The preservation of traditional industries has been the reason to that.

(Barentsin Euro-Arktinen neuvosto (2013): Working Group on Indigenous People – Documents. Action Plan 2005–2008, 6, 25).

Vuosien 2005–2008, 2009–2012 sekä 2013–2016 toimintasuunnitelmien tavoitteena on säilyttää ja turvata alkuperäiskansojen kielellinen, kulttuurillinen, taloudellinen sekä sosiaalisen elämän kehittyminen. Toimintasuunnitelman tavoitteena on myös haastaa Barentsin valtiot yhteneväisempään alkuperäiskansoja koskevaan politiikkaan, jossa huomioidaan heidän oikeutensa. Saamelaiset ajattelevat olevansa yksi kansa ja tämä on tärkeä seikka ottaa huomioon, kun tehdään kansainvälistä yhteistyötä (Helander 1996, 297). (Barentsin Euro-Arktinen neuvosto (2013): Working Group on Indigenous People – Documents. Action Plan 2005–2008, s.10–11). Toimintasuunnitelmat eivät olennaisesti poikkea toisistaan, vaan tavoitteet jatkuvat vuodesta toiseen samoina.

Toiveena alkuperäiskansojen työryhmällä on, että ihmiset ymmärtäisivät Barentsin alueen kulttuurillista moninaisuutta sekä he toivovat, että hallitukset tukevat alkuperäiskansojen kulttuuria, jotta ne jatkossakin rikastuttaisivat aluetta. Toimintasuunnitelmassa myös

muistutetaan, että alkuperäiskansojen identiteetillä ja kulttuurilla on vahva sidos asuinalueeseen. (Barentsin euroarktinen neuvosto (2013): Working Group on Indigenous People – Documents. Action Plan 2005-2008, s. 14, 19).

Alkuperäiskansat ehdottivat erillisen Alkuperäiskansojen neuvoston perustamista Barentsin neuvostolle vuonna 1994. Tällöin ehdotus sai kannustusta, mutta siitä ei tehty päätöksiä. Barentsin alueellisessa neuvostossa ajatus alkuperäiskansojen omasta neuvostosta ei kuitenkaan saanut tukea, vastusta tuli erityisesti Venäjän puolelta. Toimintasuunnitelmassa syynä tähän todetaan olevan se, ettei Venäjä halua korostaa alkuperäiskansojen asioita Barents yhteistyössä. (Barentsin euroarktinen neuvosto (2013): Working Group on Indigenous People – Documents. Action Plan 2005-2008, s.26).

Alkuperäiskansojen voisi ajatella olevan kiinteä ja itsestään selvä osa barentslaista kulttuuria. Eri maiden kansalaisuuksien ja alkuperäiskansojen edustajien välisten avioliittojen solmimiset eivät ole harvinaisuuksia. Kuitenkin syrjintää esiintyy edelleen. Esimerkiksi Finnmarkissa, jossa on viisi saamelais-keskittymää, koulukiusaaminen on yleisesti enemmistön ja vähemmistön väleihin liittyvä. Tällainen jokapäiväinen rasismi siirtyy aikuisilta lapsille ja vaikuttaa lasten ja nuorten käsityksiin ja asenteisiin. (Schjeltne 2006, 47–48).

Alkuperäiskansoilla on hyvin erilaiset olot riippuen siitä, missä Barentsin alueen maassa he elävät. Karjalan tasavallassa Venäjällä elävät vepsäläiset ovat kokeneet sortoa yrittäessään pitää yllä omaa kulttuuriaan. Vuonna 1931 vepsäläisten kirjoitettu kieli kehitettiin ja kielellä kirjoitettiin muun muassa oppikirjoja vepsäläisten kielestä. Kuitenkin vuonna 1937 kielen kehittäminen kiellettiin ja vepsäläiset oppikirjat hävitettiin ja niiden tekijät asetettiin syytteeseen. 1970 -luvulla vepsäläiset rekisteröitiin venäläisiksi. (Pettersen 2002, 62).

Kun mietitään saamelaisuutta, mietitään usein saamelaisten perinneasuja, poroja, neljäntuulen hattuja, shamaaneja ja joikaamista. Saamelaiset kutsuvat kotimaataan nimellä Sápmi, jonka sisällä suuri osa Barentsin aluetta sijaitsee. Tämän alueen saamelaiset katsovat kuuluvan itselleen, samoin kuin alueensa luonnonvarojen. Saamelaiset työskentelevät sen eteen, että he saisivat itsemääräämisoikeuden omaan maahansa. (Helander 1996, 296–267). Vuonna 1994 Barentsin yhteistyöhön saamelaisilla ei ole ollut kovinkaan suuret odotukset. Osa saamelaisten edustajista oli sitä mieltä, että Barentsin

yhteistyöllä saadaan aikaan ehkä muutama kulttuuritapahtuma, kun taas osa toivoi, että yhteistyö johtaisi saamelaiden tunnustamiseen ja aseman vahvistumiseen. Tutkimuksen mukaan, saamelaisilla on myös alueellisia eroja Barentsin alueen yhteistyön aktiivisuudessa. Norjassa ja Venäjällä asuvat saamelaiset ovat aktiivisempia, kuin Ruotsissa ja Suomessa asuvat saamelaiset. Tämä voi johtua tiedon määrästä, mutta myös siitä, että Helanderin mukaan esimerkiksi Ruotsin Norrbottenissa asuvilla saamelaisilla ei ole niin vahvoja haluja ajaa saamelaisasiaa. (Helander 1996, 299–300). Vaikka saamelaiset haluavatkin näyttäytyä yhtenä kansana, on saamelaisten sisällä myös paljon eroavaisuuksia. Saamelaiset ovat jakautuneet kielellisiin, uskonnollisiin ja elämäntavoiltaan erilaisiin alaryhmiin (esimerkiksi Koltan saamelaiset ja Inarin saamelaiset). Saamelaisilla on yhdeksän saamenkieltä sekä useita paikallisia murteita. Kuitenkin saamelaiset näyttäytyvät yhtenä ryhmänä, joka erottaa itsensä valtaväestöstä. (Koivurova 2004, 98).

Vanhin tapa jakaa saamelaiset omiin ryhmiin on jako tunturi- ja metsäsaamelaisiin asuinpaikkansa mukaan. Lisäksi metsäsaamelaisille kalastus on ollut merkittävä toimeentulo, jolloin heitä onkin kutsuttu myös kalastajasaamelaisiksi. Kalastajasaamelaisilla tarkoitetaan myös Inarin kalastajia sekä Utsjoen jokisaamelaisia. Poropaimenet muodostavat oman ryhmänsä ja heitä kutsutaan lappalaisraitoiksi. (Joonas 2013, 9). Itselleni tutuimmat nimitykset ovat metsä-, tunturi- ja porosaamelaiset.

Kun Suomen identiteettiä rakennettiin, jätettiin saamelaiset tämän identiteetin ulkopuolelle. Saamelaiset eivät sopineet siihen kuvaan, jota suomalaisista maalattiin, joten heidät eristettiin ja marginalisoitiin. Jos saamelaiset halusivat olla osa suomalaisuutta, heidän tuli muuttaa elämäntapaansa. Samanlaista mukauttamis-politiikkaa tehtiin myös Norjassa. Ruotsissa saamelais-politiikkaa leimaa lause ”Lapp skall vara Lapp” eli ”lappalaiset ovat lappalaisia”, joka tarkoitti sitä, että ainoastaan ne jotka harjoittivat poronhoitoa pääelinkeinonaan, olivat oikeita saamelaisia, mikä oli, ja on edelleen, tyypillinen stereotypia siitä, miten saamelaiset elävät.

1940-luvulla alkoi saamelaisten identiteetin rakentaminen. Saamelaisten historia, kulttuuri ja erilaisuus valtaväestöön nähden on tuotu esille ja ne ovat toimineet saamelaispolitiikan ytimessä. (Koivurova 2004, 99). Vuonna 1980–1981 saamelaiset nousivat vastarintaan Alta-joen patoamista vastaan ja perustivat Alta-liikkeen, joka puolusti alkuperäiskansan identiteettiä sekä voimisti vaatimuksia saamelaisten itsemääräämisoikeuteen. Vaikka Alta-

liike hävisi kamppailun, se synnytti kansallisen heräämisen, varsinkin saamelaisten nuorten ja taiteilijoiden joukossa. Kaikki saamelaisia yhdistää Saamen lippu sekä kansallispäivä, mikä symboloi sitä, etteivät valtioiden rajat saisi tulla kansojen itsetulkinnan tielle. (AHDR 2007, 204–205). Vuonna 1996 Suomessa hyväksyttiin saamelaisten kulttuuri-itsehallintolaki. Tämä tarkoittaa, että saamelaisilla on perustuslaillinen suoja alkuperäiskansana. Saamelaisneuvosto on Suomessa asuvien saamelaisten itsehallintoelin, joka toteuttaa tätä lakia. Saamelaisneuvosto vie eteenpäin saamelaisten tavoitteita ja siten se onkin läheisesti yhteydessä saamelaisten identiteetin nousuun (Heininen 1999, 181, 251).

Identiteetti on oman kulttuurin pohdintaa ja omien juurien etsintää. Viattomalta kuulostava tavoite voi hetkessä muuttua poliittiseksi konfliktiksi, kun identiteettiin liittyy aina ”toisen” mahdollisuus. Tämä toinen voidaan jättää ”meidän” ulkopuolelle, esimerkiksi niin, että vähemmistönä elävät alkuperäiskansat vaativat itselleen omaa identiteettiään ja enemmistö joko myöntää tai kieltää sen. Identiteetin voikin nähdä olevan yksi vaikeimmista valtion kohtaamista haasteista. (Harle 1998, 20).

4.0 BARENTSIN ALUEEN NUORET

The Council noted that youth cooperation would play an important part in fostering people-to people contacts, that such contacts have an important role in Barents cooperation, and that the Regional Council would give greater emphasis to youth policy.

The Council decided to include youth policy as one of its development areas.

(Joint Communiqué 1999, 2).

Kuten edellä olevassa lainauksessa todetaan, Barentsin alueen neuvosto ja alueneuvosto painottavat nuorisotyön tärkeyttä Barentsin alueen yhteistyössä. Vuonna 2005 neuvoston lausunnossa myös kerrotaan, että alueen nuorisotyötä tulisi kehittää edelleen, jotta turvataan alueen taloudellinen ja sosiaalinen elinvoimaisuus. Tärkeäksi tekijäksi nähdään nuorten liikkuvuuden ja työmahdollisuuksien lisääminen. (Barents Euro-Arctic Council Joint Communiqué 2005, 4-5).

Barentsin nuorisoneuvosto määrittelee nuoret iältään 18–30 -vuotiaiksi (Youth in the Barents region: The Barents Regional Youth Council). Vuosien 2007–2010 ja 2011–2014 Barentsin alueellisissa nuoriso-ohjelmissa (The Barents Regional Youth Program, BRYP) kohderyhmäksi kerrotaan pääasiallisesti 15 – 30 -vuotiaat, jotka laillisesti asuvat Barentsin alueella. (BEAC 4: Barents Regional Youth Programme 2011–2014, Draft s.6). Yleensä nuorista puhutaan melko väljästi ja se jää lukijan omaksi mietittäväksi, ketä ryhmään kuuluu. Tämä on ymmärrettävää, koska eri kulttuureissa nuorilla voidaan tarkoittaa eri asiaa ja väljällä määrittelyllä halutaan varmasti välttää turhia epäselvyyksiä.

Tämä kappale muodostuu kolmesta osasta. Ensimmäisessä osassa esittelen Barentsin alueen nuorisotoimijat, jotka näkyvät liitteessä kaksi. Nuorisotoimijoiden esittelyn yhteydessä, esittelen myös heidän toimintansa sekä tavoitteensa, niiltä osin kuin se on aineistossa esitelty. Toinen ja kolmas kappale ovat aineistossa esiin tulleiden teemojen mukaisia. Toisen kappaleen teemana on aktiivisuus, johon nuorisotoimijat kannustavat sekä nuoria itseään, että nuorten kanssa työskenteleviä. Kolmannessa kappaleessa puhutaan Barentsin alueen identiteetistä sekä imagosta.

4.1 Barentsin alueen nuoriso-toimijat

Barentsin alueen nuorisotyö on rakentunut erilaisista toimijoista. Liitteessä kaksi näkyvät nuorisotyön sijoittuminen neuvoston rakenteisiin sekä toimijat. Barentsin alueen nuorisotoimijoita ovat Barentsin neuvoston alaisuudessa toimivat Barents Euro-Arctic Working Group on Youth policy (WGYP), Barents Youth Cooperation Office (BYCO) sekä alueneuvoston alaisuudessa Barentsin Regional Working Group on Youth Issues (RWGYI) ja Barents Regional Youth Council (BRYC). Tässä kappaleessa esittelen toimijat sekä niiden toiminnan.

Barents Regional Youth Council (BRYC)

Barentsin alueellinen nuorisoneuvosto perustettiin vuoden 2004 tammikuussa ja sen toiminnan tarkoituksena on antaa nuorille mahdollisuus tulla kuulluksi. Nuorisoneuvoston muodostavat nuoret, joita valitaan yksi jokaisesta alueen maakunnasta sekä yksi alkuperäiskansojen edustaja. Nuorisoneuvoston raportin mukaan edustajan tulee olla 18–30 -vuotias ja puhua englantia. Edustajalla tulee olla tietoa oman alueensa nuorisopolitiikasta sekä kiinnostusta kansainväliseen yhteistyöhön. (Barents Regional Youth Council: Report 2005, s. 4). Barentsin nuorisoneuvosto tekee Barentsin alueellisen nuoriso-ohjelman (BRYP), joissa kerrotaan alueen nuorisopolitiikasta ja mitä sillä toivotaan saavutettavan.

...youth is one of the few really unified groups of civil society. There is a common understanding of what is important. Youth is often defined as a radical group wanting huge changes, a group with total lack of perspective and in need of guidance to produce anything that is even close to being realistic. Some of these points might be true, but the fact is that youth tend to agree quite easily. The same things are often the most important. If you're from Norway, Moldova, Spain or Russia you still think that mobility is an important factor to solve many of the challenges that are facing society...

(BRYC report 2007, s. 5).

Barentsin alueellisen nuorisoneuvoston puheenjohtajan kirjoitus vuoden 2007 raportissa, antaa ymmärtää, että nuoret ovat yhtenäinen ryhmä. Tämä ei mielestäni pidä paikkaansa, koska 18 -vuotias nuori on elämässään hyvin eri tilanteessa kuin 30 -vuotias. On kuitenkin

totta, että monet nuoret haluavat pohjimmiltaan melko samoja asioita, kulttuurillisesta taustastaan huolimatta. On ihmiselle luontaista haluta hyvää elämää. Turvallinen ympäristö, riittävä toimeentulo, perhe ja terveys ovat varmasti asioita, joita suurin osa ihmisistä pitää arvossaan, iästä huolimatta. Jos elämän perusasiat ovat kunnossa, on helpompi olla avoin muillekin asioille ja turvallisesti tarttua haasteisiin. Barentsin alueen ajatellaan olevan periferiaa, eivätkä elinolot ole välttämättä suotuisimmat. Varsinkin Venäjän puolella on sosiaalisia ongelmia, joihin myös Barentsin yhteistyöllä pyritään puuttumaan. Suomessa on viime vuosina puhuttu paljon nuorison syrjäytymisestä, jolloin nuoret tipahtavat pois yhteiskunnan rattaista. Syrjäytymisen käsitteen ongelma on vain se, että nuoret jotka luokitellaan syrjäytyneiksi, tuntevat harvoin itse olevansa syrjäytyneitä.

Ensimmäinen Barentsin alueellinen nuoriso-ohjelma tehtiin vuosille 2003 – 2006, mutta kyseistä ohjelmaa ei ole enää saatavilla. Seuraavat ohjelmat tehtiin vuosille 2007 – 2010 ja 2011 – 2014. Vuoden 2007 – 2010 ohjelman tavoite on tehdä Barentsin alueesta kiinnostavampi nuorten silmissä, jotta nuoret pysyvät alueella tai palaavat takaisin opiskelujen jälkeen. Seuraava Barentsin alueellinen nuoriso-ohjelma kirjoitettiin vuosille 2011 – 2014. Ohjelman tavoitteina ovat alueen kehittäminen niin, että se olisi nuorisolle houkuttelevampi, mahdollistaa nuorten liikkuvuuden alueella, antaa nuorille mahdollisuus toteuttaa omia projekteja ja osallistua aktiivisesti Barentsin yhteistyöhön ja alueen kehitykseen. ”*The program aims to highlight the qualities of life and the wish to live in the high north with focus on diversity and multiculturalism*”. (BEAC 4: Barents Regional Youth Programme 2011–2014, Draft, s. 4-5).

Vuoden 2007 – 2010 ohjelman tarkemmat tavoitteet ovat:

1. Nuorten osallistumisen lisääminen Barentsin yhteistyössä, antamalla nuorille paremmat mahdollisuudet vaikuttaa ja tehdä rajat ylittävää yhteistyötä.
2. Helpottaa nuorten integroitumista yhteisöön ja rohkaista nuoria tekemään aloitteita.
3. Vahvistaa nuorten identiteettiä Barentsin alueen asukkaina luomalla kulttuuriset ja maantieteelliset rajat ylittävää toimintaa.
4. Nuorten aktiivisen roolin vahvistaminen Barentsin alueen siviiliyhteiskunnassa.
5. Rohkaista nuoria solidaarisuuteen Barentsin alueella sekä muualla maailmassa sekä tukemaan rasismia ja muukalaispelon vastaista taistelua.
6. Vahvistaa alkuperäiskansojen ja vähemmistöjen nuorten asemaa ja oikeuksia lisäämällä monenkeskistä ja monikulttuurillista yhteistyötä. (Youth in the Barents

region: The Barents Regional Youth Programme 2007-2010, s. 7).

Vuosien 2007 – 2010 tärkeimmät projektit ja aloitteet liittyvät innovatiivisuuden, yrittäjyyden ja kansainvälisen kaupankäynnin edistämiseen Barentsin alueella sekä aktiivisen kansalaisuuden ja nuorten valtuuttamisen alueella. Ohjelma keskittyy viiteen teemaan. Nämä teemat ovat kulttuuri ja urheilu, pätevyys ja yrittäjyys, ympäristöongelmat, sosiaali- ja terveystoiminta sekä yhteisöllisyyden vahvistaminen. Kulttuuriin ja urheiluun panostaminen on tärkeää ohjelman mielestä, koska se lisää nuorten tuntemusta omaa kulttuuriaan ja perinteitään kohtaan. (Youth in the Barents region: The Barents Regional Youth Programme 2007-2010, s. 9, 11-15). ”*The Traditional mainstream and minority cultures need to be kept alive and the traditional forms of livelihood have to be learned by young people*”. Tässä lauseessa käy selvästi ilmi, että tiedostetaan Barentsin alueella olevan useita kulttuureita. Samassa kappaleessa jatketaan, että alueella tarvitaan projekteja, joilla taistellaan alkuperäiskansoihin kohdistuvia ennakkoluuloja ja negatiivisia asenteita vastaan. Ohjelman pyrkimyksenä on vahvistaa kaikkien vähemmistöjen itsetuntoa alueella. (Youth in the Barents region: The Barents Regional Youth Programme 2007–2010, s. 11).

Pätevyyden ja yrittäjyyden kohdalla vuosien 2007–2010 Barentsin alueellinen nuoriso - ohjelma painottaa koulutuksen tärkeyttä ja opiskelijavaihdon lisäämistä alueen sisällä. Ohjelmassa kerrotaan, että Barentsin alue tarjoaa monia mahdollisuuksia turismin, kulttuurin, IT -alan ja kaupan alalla. Tärkeää on kuitenkin korostaa perinteisiä elinkeinoja, kuten kalastusta ja poronhoitoa. Myös koulutuksen ja yrittäjyyden tulee kasvattaa alueiden välistä toimintaansa. (Youth in the Barents region: The Barents Regional Youth Programme 2007–2010, s. 18). Kanssakäymisen lisäämisellä pyritään selkeästi saamaan alueen asukkaiden katseet kääntymään alueen sisälle eikä sieltä pois päin. Esimerkiksi kotimaan matkailun ja lähialue matkailun lisääntyminen on hyvä tapa rakentaa omaa identiteettiään. Tähän on kuitenkin luotava hyvät mahdollisuudet ja esimerkiksi venäjän viisumi asiat hankaloittavat matkustamista Venäjän puolelle. Kiinnostavat tapahtumat kuten Sodankylän elokuvafestivaalit ja Saariselän Pulkanlaskun MM-kisat tuovat alueelle positiivista imagoa ja toimivat hyvänä esimerkkinä siitä, että pohjoisessakin voidaan toteuttaa ihmisiä kiinnostavia ja omaperäisiä tapahtumia.

Vuosien 2007 – 2010 Barentsin alueen nuoriso-ohjelman lopussa kerrotaan tärkeitä toimenpiteitä, jotka auttaisivat nuorien asiaa edellä mainituilla aloilla. Nämä toimenpiteet ovat seuraavat:

- Rajan ylittämisen helpottaminen
- Ilmaiset viisumit kansainvälisille nuorisoprojekteille
- Mahdollisuudet avustuksiin monikansallisille projekteille ja vaihto-ohjelmille
- Barentsin alueellisen nuorisoneuvoston tukeminen ja vahvistaminen nuoria edustavana tahona alueella
- Barentsin nuoriso-yhteistyötoimiston (Barents Youth Co-operation Office, BYCO) jatkaminen nuorisoprojektien helpottamiseksi
- Päivitetyt tiedon välittäminen osoitteessa www.Barentsyouth.org
(Youth in the Barents region: The Barents Regional Youth Programme 2007-2010, s. 18).

Toimenpiteistä käy selvästi ilme se, ettei Barentsin alueellisella nuorisoneuvostolla ole varoja tai keinoja toimenpiteittensä täyttämiseksi. Pallo heitetään muille toimijoille kannustaen heitä tekemään toimintasuunnitelman mukaisia toimenpiteitä. Nuorisoneuvostolla ei ole sellaista vaikutusvaltaa tai keinoja, jotta se voisi itse tehokkaasti työskennellä tavoitteidensa hyväksi. Jos Barentsin toimijoilla olisi käytettävissä enemmän rahaa, tilanne voisi olla toinen. Tässä näkyy jälleen valtioiden näkemys siitä, etteivät pohjoisen asiat oli prioriteettina, varsinkaan nyt kun talouden näkymät eivät ole kannustavia.

Seuraava Barentsin alueellinen nuoriso-ohjelma kirjoitettiin vuosille 2011 – 2014. Ohjelman tavoitteina ovat alueen kehittäminen nuorisolle houkuttelevammaksi, nuorten alueella liikkumisen mahdollistaminen sekä nuorten omien projektien ja Barentsin yhteistyöhön osallistumisen mahdollistaminen. *”The program aims to highlight the qualities of life and the wish to live in the high north with focus on diversity and multiculturalism”*. (BEAC 4: Barents Regional Youth Programme 2011–2014, Draft, s. 4).

Vuosien 2011–2014 ohjelmaan on kirjattu seuraavat tavoitteet:

1. Lisätä nuorten osallistumista Barentsin alueelliseen yhteistyöhön antamalla nuorille paremmat mahdollisuudet vaikuttaa ja tehdä rajat ylittävää yhteistyötä.
2. Lisätä alueen hyvää mainetta, asukkaiden ylpeyttä sitä kohtaan ja pohjoisten alueiden hyvinvoinnin tason näkyvyyttä
3. Vahvistaa nuorten identiteettiä Barentsin alueen asukkaina lisäämällä kulttuurilliset ja maantieteelliset rajat ylittäviä kontakteja
4. Rohkaista nuoria ottamaan aktiivinen rooli Barentsin alueen kansalaisyhteiskunnan ja demokratian vahvistamisessa
5. Rohkaista nuoria ilmaisemaan itseään vapaasti ja tukemaan rasismia ja muukalaispelon vastaista taistelua
6. Vahvistaa alkuperäisasukkaiden nuorten ja vähemmistöjen asemaa ja oikeuksia lisäämällä monikeskistä ja monikulttuurillista yhteistyötä. (BEAC 4: Barents Regional Youth Programme 2011–2014, Draft, s.4-5).

Vuosien 2011–2014 Barentsin alueellisen nuoriso-ohjelman painopistealueita ovat kulttuuri ja urheilu, pätevyys ja yrittäjäyys, ihmisoikeudet ja demokratia, ympäristöasiat sekä yhteisön kehittyminen, johon kuuluu aktiivisen kansalaisuuden edistämien. Jokaiselle projektin vuodelle on omat priorisoidut teemansa, jolloin teemoihin liittyviä projekteille annetaan eniten painoa. Vuonna 2011 tärkein prioriteetti on annettu projekteille ja aloitteille, jotka koskevat ihmisoikeuksia ja elämän moninaisuutta ja laatua pohjoisessa (*in the high north*). Vuonna 2012 prioriteettina olivat projektit jotka koskivat kulttuuria ja sukupuolien tasavertaisuutta. Vuonna 2013 priorisoidaan innovatiivisuutta, yrittäjäyttä ja kansainvälistä kauppaa edistäviä projekteja ja vuonna 2014 tullaan keskittymään projekteihin, joiden tarkoituksena on edistää ympäristöasioita, jotka keskittyvät ilmastonmuutokseen sekä edistää aktiivista kansalaistoimintaa ja nuorten vaikutusmahdollisuuksia Barentsin alueella. (BEAC 4: Barents Regional Youth Programme 2011–2014, Draft, s. 5).

Barentsin alueellinen nuoriso-ohjelma 2011–2014 listaa tärkeimmät toimenpiteet, joita ovat:

1. Rajanylityksen helpottaminen
2. Maksuttomat viisumit kansainvälisille nuoriso-projekteilte
3. Mahdollisuudet avustuksiin yhteistyö projekteihin sekä vaihto-opiskelu ohjelmiin
4. Tukea ja vahvistaa Barentsin alueellisen nuorisoneuvoston asemaa Barentsin alueen nuoria edustavana toimijana
5. Barentsin nuorten yhteistyötoimiston (Barents Youth Co-Operation office, BYCO) jatkuminen nuorisoprojektien helpottamiseksi
6. Päivitetyt tiedon välittäminen internetissä ”www.barentsyouth.org”. (BEAC 4: Barents Regional Youth Programme 2011-2014, Draft, s. 7).

Vuosien 2011 – 2014 Barentsin alueellisen nuoriso-ohjelman tavoitteet ovat hyvin paljon samanlaiset kuin vuosien 2007–2010 ohjelmassa. Vaikka tavoitteet ovat hyviä ja niille olisi tarvetta, ei käytännön toimenpiteistä asioiden hyväksi ole valitettavasti mitään merkintää.

The Regional Working Group on Youth Issues (RWGYI)

Alueellinen nuoriso-työryhmä perustettiin huhtikuussa vuonna 2003 ja sen toiminnan tarkoituksena on toimeenpanna vuosien 2007–2010 ja 2011–2014 Barentsin alueelliset nuoriso-ohjelmat. Se on toiminut läheisessä yhteistyössä nuorisopolitiikan työryhmän kanssa (Barents Euro-ARctic Working Group on Youth Policy, WGYP). (BEAC 4: Barents Regional Youth Programme 2011–2014, Draft, s. 4). Työryhmän materiaali on todella vähäistä. On harmillista, että juuri se työryhmä, jonka kuuluisi toteuttaa nuoriso-ohjelmia, raportoi toiminnastaan ja tuloksistaan huonosti. Tämä voi olla joku syy tai seuraus sille, että RWGYI sekä WGYP yhdistyivät yhdeksi työryhmäksi (Joint Working Group on Youth, JWGY) vuonna 2011 (Barents Euro-Arctic Council 2013, Joint Working Groups on Youth).

Työryhmän tavoitteet vuosille 2009–2011 ovat uuden nuoriso-ohjelman tekeminen vuosille 2001–2014, jotta varmistetaan nuorten voivan osallistua päätöksen tekoon ja jotta keskitytään nuorille tärkeisiin asioihin. Barentsin alueellinen nuorisoneuvosto halutaan kiinteäksi osaksi muodollista Barentsin alueen päätöksenteko-elintä, jotta varmistetaan rahoituksen jatkuvuus ja halutaan luoda vetovoimainen Barentsin alue kaikille (BEAC 4:

RWGYI overall priorities 2009–2011, s. 1).

Working group on Youth policy (WGYP)

Työryhmä perustettiin Suomen aloitteesta vuonna 1999 ja sen toiminta on Barentsin euroarktisen neuvoston alainen. Työryhmä työskentelee ministeritasolla. (Katso liite 2). Vuodet 2009–2011 olivat Ruotsin puheenjohtajuuskautta ja vuonna 2009 Barentsin alueen nuorisotyö täytti 10 vuotta. Ruotsin puheenjohtajuuskauden tiivistelmän ydinsanomana oli, että jotta Barentsin alueen tulevaisuus on menestyksellinen, täytyy huomioida nuorten mahdollisuudet. Nuoret ovat strateginen voimavara ja he pystyvät vaikuttamaan alueen kestävään kehitykseen. Nuorten yhtenä parhaina ominaisuuksina on koulutus, liikkuvuus, nopea sopeutumiskyky ja luovuus. Ruotsin puheenjohtajuuskaudella tärkeimmäksi tavoitteeksi asetettiin nuorten aktiivisuuden lisääminen ja kansainvälisten kontaktien ja verkostojen vahvistaminen. (BEAC 1: Priorities of Swedish Chairmanship 2009–2011, s. 1). Suomen puheenjohtajuuskaudella toteutettiin kolmipäiväinen seminaari Rovaniemellä, jonka yhteydessä pidettiin työpajoja otsikolla: Living in Barents region – a lottery or bad luck? Työryhmien alustukseksi eri alojen tutkijat olivat kirjoittaneet esitelmiä, joiden pohjalta työryhmät työskentelivät.

Suomen puheenjohtajuuskausi sijoittui vuosille 2005–2007. Tällöin tärkeimmät tavoitteet olivat edistää nuorten aktiivisuutta kansalaisina ja tarjota informaatiota liikkuvuudesta alueella. Näiden tarkoituksena oli saada nuoret tiedostamaan barentslaisen identiteetin ja auttaa luomaan suhteita ja työskentelemään verkostojen kautta. (BEAC 3: Group Youth Policy Finnish Chairmanship Report 2005–2007, s.1). Suomen puheenjohtajuuskaudella 2013–2015 nuorison osalta huomioitavaa oli yhteistyön panostaminen nuorten osallistumisen ja sosiaalisen mukaan ottamisen sekä tasa-arvoisten koulutus- ja työmahdollisuuksien edistämiseksi sekä nuorten liikkuvuuden mahdollistamisessa. (Ulkoasiainministeriö 2013: Chairmanship of the Barents Euro-Arctic Council 2013–2015).

Barents Youth Cooperation Office BYCO

Barentsin nuoriso-yhteistyön toimisto, BYCO, perustettiin Murmanskissa marraskuussa 2002, panemaan käytäntöön toimintasuunnitelma, joka oli hyväksytty nuorisopolitiikasta vastaavien ministerien kokouksessa maaliskuussa 2001. Ministerit sopivat, että nuorten vaihtoa ja monikansallista yhteistyötä tulisi edistää sekä auttaa nuoriso-projekteja, joiden taustalla ovat nuorten omat mielenkiinnon kohteet. BYCO:n tarkoituksena on tukea ja helpottaa rajoja ylittävää nuorisoon liittyvää yhteistyötä alueellisella tasolla. Sen toiminnan tarkoituksena on edesauttaa nuoriso-ohjelmien täytäntöönpanoa ja sen toiminnan rahoittavat yhteistyössä Norjan, Ruotsin, Suomen ja Venäjän valtiot. (BEAC 1: BYCO Result Report 2002–2009, s. 4). On tärkeää huomata, että BYCO:lla ei ole omaa budjettia rahoittaa nuorisoprojekteja, vaan se ohjaa nuoret rahoittajien luo.

Nuorisotyön koordinaattorit valitaan nuorisopolitiikan työryhmässä (WGYP). Nämä koordinaattorit tarjoavat neuvoja ja tietoa nuorisoryhmille, organisaatioille sekä tietoverkostoille koskien:

1. kansallisia ja ylikansallisia rahoitusvaihtoehtoja projekteille
2. koulutusta projektisuunnitteluun nuorisoryhmille
3. työsuunnitelmien toimeenpanemista ja seurantaa
4. mahdollisista yhteistyökumppaneista projekteille, kansallisesti sekä ylikansallisesti
5. apua suunnitella ja toteuttaa nuorisoprojekteja ja tapaamisia Barentsin alueella.

(BEAC 1: BYCO Result Report 2002–2009, s. 4).

BYCO:n tulosraportissa vuosille 2002- 2009 toimiston tavoitteeksi on kirjattu:

”To ensure a well functioning multilateral cooperation in the youth field, that contributes to an improved situation for young people in the Barents Region, as well as a sustainable development of the region”.

(BEAC 1: BYCO Result Report 2002–2009, s. 1).

BYCO tukee erilaisia nuorisoprojekteja, kuten Sides of Identity: Barents, Youth and Rock 'n Roll. BYCON:n mukaan nuorten tekemät aloitteet heijastavat raportin mukaan niitä alueita, joihin Barentsin alueella elävillä nuorilla on eniten mielenkiintoa. Aloitteet on jaettu seitsemään eri aihealueeseen, jotka ovat: kulttuuri, nuorisopolitiikka ja nuorten ei-

valtiollisten organisaatioiden kehittyminen, ympäristö, koulutus, nuorten yrittäjyys, terveys ja sosiaaliset ongelmat sekä urheilu. Raportin mukaan alkuperäiskansojen aloitteisiin kiinnitetään erityistä huomiota. (BEAC 1: BYCO Result Report 2002–2009, s. 6-7).

BYCO:n toimintaraporteissa vuosina 2007 ja 2009 esitellään tuetut nuorisoprojektit. Vuoden 2007 toimintaraportissa huomioitavaa on, että kaikissa kahdenkeskisissä projekteissa yhteistyössä on joku pohjoismaista Venäjän kanssa (The Barents Youth Cooperation Office: Activity report 2007, s. 9). Pohjoismaat eivät siis tee BYCO:n avustamia yhteistyöprojekteja keskenään. Tämä voi johtua siitä syystä, että BYCO:n toimisto sijaitsee Murmanskissa. Vuoden 2009 toimintaraportissa kerrotaan toimiston tukeneen 29 kansainväistä nuorisoprojektia kulttuurin, nuorten yrittäjyyden, koulutuksen, ympäristön, urheilun, nuorisopolitiikan, nuorten ei-valtiollisten organisaatioiden sekä alkuperäiskansojen asioiden alalta. 17 projektia tehtiin yhteistyössä kaikkien neljän valtion kesken ja 12 oli kahdenkeskisiä. Kahdenkeskisistä projekteista 11 oli Norjan ja Venäjän yhteisprojekteja ja yksi oli Ruotsin ja Venäjän välinen. Projekteista 10 oli kulttuurin alaa, 11 nuorisopolitiikkaa ja ei-valtiollisia organisaatioita koskevia, 4 koulutuksen alaa, 2 projektia kosketti ympäristöä ja 1 urheilua. (BEAC 2: BYCO Activity Report 2009, s. 6). Nämä luvut kertovat selkeää kieltä siitä, että Barentsin yhteistyö on painottunut kahdenkeskisyyteen ja varsinkin Norjan ja Venäjän välisiin suhteisiin. Pohjoismaisella yhteistyöllä on jo niin pitkät juuret ja siihen on muitakin areenoita, mutta kylmän sodan jälkeiset Venäjän ja Pohjoismaiden suhteet ovat vielä lapsen kengissä.

4.2 Aktiivisuus identiteetin vahvistajana

Vuoden 2007 – 2010 nuoriso-ohjelman tavoite on tehdä Barentsin alueesta kiinnostavampi nuorten silmissä, jotta nuoret pysyvät alueella tai palaavat takaisin opiskelujen jälkeen. Tämä pyritään toteuttamaan sillä, että nuorille tarjotaan mahdollisuutta liikkuvuuteen ja aktiiviseen osallistumiseen Barentsin yhteistyössä sekä vaikuttamaan Barentsin alueen kehitykseen. Ohjelman mukaan nuorten aktiivisuus alueen kehityksessä olisi tärkeää nuorten viihtyvyyden kannalta. (Youth in the Barents region: The Barents Regional Youth Programme 2007-2010, s. 7).

On ehdottoman tärkeää, että nuoret osallistuvat päätöksentekoon omalla alueellaan ja että heidän mielipiteitään kuullaan, jotta alue voi säilyä elinvoimaisena ja nuoria kiinnostavana.

Se, että Barentsin alueita yhdistäväksi tekijäksi nimetään samanlaiset haasteet, kuten Barentsin alueellisissa nuoriso-ohjelmissa, on mielestäni huono lähestymistapa. Mieluummin nuori kuulee kotipaikkakuntansa mahdollisuuksista ja oman alueensa ainutlaatuisuudesta. Olemme jo kaukana niistä ajoista, kun yhteinen vihollinen tai vaikeudet yhdistivät kansaa. Nuoret haluavat kuulla positiivisista tulevaisuuden kuvista, uusista mahdollisuuksista ja uusia innovatiivisia ideoita tukevasta ilmapiiristä, jotta heille muodostuu positiivinen tulevaisuuden kuva omasta asuinalueestaan. Ei ole ihme, jos nuoret eivät halua alueelle jäädä, jos mielikuvamme alueesta ovat negatiivisia ja täynnä haasteita.

Se, että nuoret saavat osallistua päätöksentekoon on tärkeää ja vaikuttaa positiivisella tavalla alueen kehitykseen. Olen itse huomannut, että on haastavaa saada nuoret aktivoitua, vaikka se olisi heidän omien etujensa mukaista. Projektipäällikkönä Lapin liiton Nuorten Vuosi 2013 -projektissa olen järjestänyt nuorille tapahtumia ympäri Lappia liittyen hyvinvointiin, työelämään, yrittäjyyteen ja Lapin imagoon. Vuoden teemat tulivat projektin rahoittajalta, eli Lapin liitolta, joten ne eivät ole nuorten keksimiä, mutta kattavat melko hyvin nuoren elämään liittyviä asioita. On selvää, että nuorissa on aktiivisempia ja vähemmän aktiivisia henkilöitä, eikä kaikkia tarvitsekaan kiinnostaa oman alueensa kehittäminen. Olen myös huomannut, että monet tapahtumiimme osallistuneet nuoret eivät ole lähtökohtaisesti paikallisia, vaan opiskelijoita, jotka ovat muuttaneet Lappiin muualta. Aktiivisuuttakin on olemassa monenlaista, eikä pelkästään poliittinen aktiivisuus ole se mikä merkitsee. Oman alueensa hyvinvointia voi kehittää monella tapaa.

Ongelma on se, että nuorten osallistuminen päätöksentekoon ja alueen kehittämiseen ei ole luontevaa meidän päätöksenteko -kulttuurissamme. Välillä tuntuu, että nuoret ajatellaan aivan erillisenä, omana ryhmänään, jota käsitellään muista asukkaista erovana. Tällainen menettely myös tekee byrokratian raskaaksi ja hitaaksi. Nuoret tulisi ottaa luonnollisena osana mukaan yhteiskunnalliseen tekemiseen ja päätöksentekoon aivan kuten muutkin ikäluokat. Osallistumista tulisi kannustaa jo koulussa, jotta se ei tuntuisi niin kaukaiselta. Mielestäni tässä pienillä paikkakunnilla on etulyönti asema, koska niissä kaupungin tai kunnan toimintaa voi olla helpompi tutustua, esimerkiksi kouluvierailuilla. Pienemmissä kunnissa ongelmat ja saavutukset ovat koko kunnan yhteisiä ja yhteisöllisyys on helpommin rakennettavissa, kuin suuremmissa asutuskeskuksissa.

Aktiivisuutta haetaan myös tapahtumien ja yhteisten intressien kautta. Ympäristöongelmissa painotetaan ympäristöä nuorten perintönä. Perinteiset elinkeinot kuten porojen laiduntaminen ja kalastaminen ovat osa meidän kulttuurista perintöämme ja luonto sen mukana. Näin ollen Barentsin nuorten tulee osallistua oman perintönsä suojeluun. Ohjelman mukaan toivottavaa on, että nuoret pyrkivät omalla alueellaan antamaan panoksensa luonnonsuojeluun, esimerkiksi järjestämällä kampanjoita ja seminaareja aiheeseen liittyen. (Youth in the Barents region: The Barents Regional Youth Programme 2007-2010, s. 13). Yhteinen huoli ympäristöstä voi toimia kulttuurilliset rajat ylittävänä, nuoria yhdistävänä tekijänä. Ympäristöhuoli on kuitenkin myös globaali ja se saa usein juuri kansainväliset piirteet. Ympäristökysymyksissä alueellisuus tulee osaksi globaaliutta, ihmisiä yhdistäväksi tekijäksi.

Huoli ympäristöstämme on varmasti yhteinen, mutta se, ovatko keinot sen ehkäisemiseksi samat, on täysin eri asia. Viimeisin kansainvälinen konflikti tapahtui, kun ympäristöaktivistiryhmä Greenpeace:n jäsenet osoittivat mieltään Petshoranmerellä arktista öljynporausta vastaan. Venäjä piti tapausta merirosvoutena ja pidätti 30 aktivistia kun he yrittivät nousta venäläiselle öljynporauslautalle. Aktivisteja oli 18:sta eri maasta ja yksi heistä oli suomalainen Sini Saarela. (YLE 2.10.2013: Greenpeace: Syyte kovin hyökkäys sitten vuoden 1985) (YLE 3.10.2013: Kaikki Greenpeace -aktivistit merirosvoussyytteisiin). Aktivistien kohtalo on puhuttanut ympäri maailmaa ja tilanne on arkaluontoinen, kun läntinen demokratia kohtaa Venäjän jäykän koneiston.

Barentsin nuorisotoiminta kannustaa aktiivisuuteen myös vaihto-ohjelmien kautta. Barentsyouth.org -sivustolla kerrotaan erilaisista vaihto-ohjelmista opiskelijoille. Varsinaisia vaihto-ohjelmia on kaksi: Barents plus ja The north2north program. Barents plus on tarkoitettu lähinnä venäläisille ja norjalaisille korkeakouluopiskelijoille, opettaja-vaihtoon sekä norjan- ja venäjänkielen kursseille. Ohjelmassa tavoitellaan parempaa kulttuurillista ymmärtämistä, yhteisen alueellisen identiteetin muodostumista ja ylemmän korkeakoulun kansainvälistymistä alueella. (Barents Plus: What is Barents plus?) Ohjelmaan kuuluvat yliopistot ovat kaikki norjalaisia ja venäläisiä (Barents Plus: Barents universities). Monilla yliopistoilla on kahdenkeskisiä vaihto-ohjelmia muiden yliopistojen kanssa, mutta on harmillista, että tätä ohjelmaa on nimeltään Barents plus, kun siihen kuului vain kaksi Barentsin valtiota.

Toinen sivustoilla esitelty vaihto-ohjelma on The north2north. Ohjelmaan kuuluvia yliopistoja löytyy Kanadasta, Yhdysvalloista, Grönlannista, norjasta, Ruotsista, Suomesta, Venäjältä ja Islannista (University of Arctic 2012: Where can I go?). The north2north on Arktisen yliopiston ohjelma, jonka tavoitteena on kasvattaa tietämystä muista arktisen alueen maista ja niiden kulttuureista, samalla kun opiskelee omasta alueestaan, eli arktisesta (University of Arctic 2012: north2north). North2north -ohjelma ei siis käsitä pelkästään Barentsin alueella olevia yliopistoja, vaan se on arktisen alueen vaihto-ohjelma. Olisi ehkä tarpeetonta pitää yllä monia päällekkäisiä vaihto-ohjelmia, mutta näiden kahden vaihto-ohjelman jälkeen jää jälleen tunne, että Barents yhteistyö on keskittynyt Norjan ja Venäjän välille. Barentsyouth.org -sivustolla esitellään myös Euroopan unionin Youth in Action -ohjelma, joka toimii melkein kaikissa maissa ja jonka tavoitteena on mahdollistaa nuorten aktiivisuus ja osallistuminen (Barents Youth: Exchange Programmes).

"The Barents Region – a lottery win or bad luck?" -seminaarissa pohdittiin alueen mahdollisuuksia ja haasteita erilaisissa työryhmissä. Seminaarissa oli kaksi osaa, jotka järjestettiin yhteistyössä Barentsin nuorisotyöryhmän (WGYP) sekä Suomen opetusministeriön kanssa. Tavoitteena oli kartoittaa nuorten tilannetta Barentsin alueella eri aihealueista käsin. Ensimmäisen seminaarin teemat olivat nuorten elinolot, nuorten aktiivinen kansalaisuus, nuorten sosiaalinen vahvistuminen sekä nuorten liikkuvuuden riskit Barentsin alueella. Toinen seminaari järjestettiin yhteistyössä Barentsin alueellisen nuorisotyöryhmän (RWGYI) sekä Barentsin alueellisen nuorisoneuvoston kanssa (BRYC). Seminaarissa nuoret pääsivät itse kehittämään projekteja Barentsin alueelle ja tekemään niistä ehdotuksen Barentsin euroarktisen alueen ulkoministerien kokoukseen. (BEAC 3: Group Youth Policy Finnish Chairmanship Report 2005–2007, s. 1-2,7, 46).

"The Barents Region – a lottery win or bad luck?" -seminaarin toinen työryhmä oli sitä mieltä, että on myös muita tapoja olla aktiivinen kuin poliittinen. Kuntien ja muiden paikallisten toimijoiden tulisi ottaa nuorten näkökulma huomioon. Työryhmän mielestä äänestysikä pitäisi kunnallisella tasolla laskea 16- jopa 15-ikävuoteen. Tämä olisi linjassa Euroopan neuvoston ohjeistuksen kanssa. Maahanmuuttaja-nuorten kannustaminen aktiiviseen osallistumiseen vähentäisi rasismia. Työryhmän mielestä myös yksityisten yritysten tulisi investoida rahaa nuoriso-projekteihin (BEAC 3: Group Youth Policy Finnish Chairmanship Report 2005–2007, s. 37–38). Neljäs työryhmä tuli siihen tulokseen, että jos alueelle saadaan parempi mahdollisuus liikkuvuuteen, se parantaa alueen imagoa

sekä sen myötä nuoret saavat parempia mahdollisuuksia alueella. (BEAC 3: Group Youth Policy Finnish Chairmanship Report 2005–2007, s. 43).

Tutkija Anna Tuhkusen nuorten aktiivisuutta Barentsin alueella voi olla vaikeaa edistää, koska eri alueilla kansalaisaktiivisuus nähdään eri tavalla ja koska alue on niin valtava, että paikallinen aktiivisuus ei riitä. Toisaalta erilaisista käytännöistä voidaan oppia ja kehittää parhaimmat vaikuttamismahdollisuudet juuri tälle alueelle sopiviksi. (BEAC 3: Group Youth Policy Finnish Chairmanship Report 2005–2007, s.19).

Barentsin alueellisessa nuoriso-ohjelmassa vuosille 2007–2010 kerrotaan sosiaali- ja terveysongelmien alalla tärkeiksi seikoiksi töitten löytyminen, terveys, perhe, sosiaaliset oikeudet ja syrjintä. Näillä kerrotaan olevat tärkeä rooli nuorten integroitumisessa yhteiskuntaan. Ohjelman mukaan isoimman huomion tulisi saada terveellinen ruokavalio, alkoholittomat ja päihteettömät vapaa-ajan viettotavat, turvallinen seksuaalinen kanssakäyminen sekä kannustava sosiaalinen- ja työilmapiiri sekä hyvät sosiaaliset taidot. Sosiaali- ja terveysongelmien alalla vastaukset ongelmiin löytyvät myös nuorten aktiivisuudesta ja osallistumisesta yhteiseen tekemiseen. (Youth in the Barents region: The Barents Regional Youth Programme 2007-2010, s. 15).

Tutkimusten mukaan Suomen Lapissa asuvien nuorten suurin huolenaihe on työttömyys. (esim. Lapin liiton Nuorten Lappi II -projektin raportti ”Lapissa paras nuorisotyöllisyys 2020”.) Jos nuorten ei tarvitsisi huolehtia töiden löytymisestä, monen ajatukset alueelle jäämisestä olisivat varmasti toisenlaiset. Monet nuoret lähtevät alueelta jo opiskeluaikana, jotta saavat opiskelujen aikana luotua verkostoja uuteen paikkakuntaan ja näin mahdollisesti paremmat mahdollisuudet työllistyä. Jos nuoret eivät usko alueen työllistävän itseään, nuorilla ei ole mitään mahdollisuuksia jäädä alueella, vaikka haluja olisikin. Erot maiden välillä sosiaali- ja terveysongelmissa ja niiden riskeissä poikkeavat varmasti ainakin jonkin verran. Terveellinen ruokavalio, alkoholittomat ja päihteettömät vapaa-ajan viettotavat ovat varmasti hyviä ja kannustettavia asioita, mutta nuoret eivät varmasti halua, että heitä holhotaan. Täytyy muistaa, että ikäryhmä 15–30 -vuotiaat kattaa niin alaikäisiä kuin jo lain silmissä aikuisia ihmisiä, joilla on oikeus tehdä valintoja omasta elämästään.

Vuosien 2007–2010 alueellisessa nuoriso-ohjelmassa kehoitetaan kaikkia nuoria ja nuorten kanssa toimivia tekemään yhteistyötä ja osallistumaan alueen kehitykseen. Yhdeksi nuoriso-ohjelma kertoo rajan ylittämisen helpottamisen ja ilmaiset viisumit nuorisoprojekteille. (Youth in the Barents region: The Barents Regional Youth Programme 2007-2010, s. 16-17). Rajan ylittämisen helpottaminen ja ilmaisten viisumien myöntäminen nuorisoprojekteille helpottaisi varmasti pohjoismaiden ja Venäjän välistä kanssakäymistä. Asia on kuitenkin monimutkainen, eivätkä nuoret välttämättä ymmärrä sen tuomia mahdollisuuksia. Se, kuka rajan ylittämisen helppoudesta eniten hyötyisi, olisi tuskin paikallinen nuoriso. Tiistaina 4.6.2013 Barentsin euroarktisen neuvoston Barents Summit -kokouksessa Venäjän pääministeri Dmitri Medvedev ehdotti, että Barentsin alueelle luotaisiin viisumivapaa vyöhyke. (YLE 4.6.2013) Suomen Barents -suurlähettiläs Marja-Leena Vuorenpää oli sitä mieltä, että tälle ei ole tarvetta, koska EU:n ja Venäjän välille ollaan suunnittelemassa Schengen-alueen ja Venäjän välille ollaan jo suunnittelemassa viisumivapautta, joten erillistä viisumivapautta Barentsin alueella ei tarvittaisi. (YLE 5.6.2013).

Anne Tuhkusen väitöskirja *Between Location and a sense of Place* antaa mielenkiintoisen kuvan siitä, miten Barentsin alueella elävät nuoret näkevät kotiseutunsa. Väitöskirja on tehty haastattelujen pohjalta vuonna 1999 kouluissa ja yliopistoissa Lapissa, Norrbottenissa, Kareliassa, Arkangelissa, Murmanskissa, Nordlandissa ja Tromssassa. Vastauksia kyselyyn tuli yhteensä 1,627 kappaletta. Kyselyyn vastaajien ikä oli 14–30 -vuotta. (Tuhkunen 2007, 40). Nuorilta kysyttiin uskoivatko he, että tulisivat muuttamaan pois kotipaikkakunnaltaan. Suurin osa, huimat 74 %, vastasi kyllä. Suomessa Lapissa asuvista nuorista vastaava luku oli 81 % ja Ruotsissa 82 %. Norjassa ja Venäjällä muuttovalmius oli alempi 67 %. Tämä tieto yksinään ei ole mitenkään poikkeavaa. Tutkimukset ovat osoittaneet, että varsinkin syrjäisillä alueilla asuvilla nuorilla on aikomus muuttaa pois kotipaikkakunnaltaan. Barentsin alue ei siis tässä mielessä ole poikkeus, vaan yleisen ilmiön jatke. Tutkimuksen mukaan muuttohalukkaimpia nuoria ovat naiset sekä iältään 18–19 -vuotiaat sekä 24–25 -vuotiaat. Tutkimuksen mukaan, nuorilla ei kuitenkaan tunnu olevan väliä sillä, missä he elävät, mutta sillä mitä mahdollisuuksia asuinpaikka tarjoaa, on väliä. (Tuhkunen 2770, 81, 83–84, 95).

Ikäryhmään liittyvät muuttohalukkuudet eivät ole yllättäviä. 18–19 -vuotiaat valmistuvat toisen asteen koulusta, saavuttavat täysi-ikäisyyden ja haluavat lähteä kokeilemaan

siipiään. Jatkokoulutuspaikka harvemmin löytyy kotipaikkakunnalta ja tuossa vaiheessa on yleistä, että lähdetään muualle yliopistoon tai ammattikorkeakouluun. 24–25 -vuotiaat ovat mahdollisesti jo valmistuneet ammattiin ja lähtevät töiden perässä muille paikkakunnille. Ura on vasta alussa ja harvemmin vielä perhettä perustettuna, joten aika on hyvä jos haluaa vielä lähteä tutkimaan maailmaa. Se, mikä itseäni erityisesti kiinnostaa on se, kokevatko nuoret halukkuutta palata opintojen jälkeen vielä takaisin kotipaikkakunnallensa. Tähän ei Tuhkusen väitöskirja, eikä omatutkimukseni, anna vastausta, mutta mielestäni se on erittäin tärkeä seikka. Onhan luonnollista, että nuoret käyvät kokeilemassa siipiään, mutta paljon kertoo myös se, haluavatko he palata kotiseudullensa joskus takaisin.

Nuorille järjestettävät tapahtumat voivat myös lisätä nuorten hyvinvointia alueella ja aktivoida ja osallistaa nuoria yhteiseen tekemiseen. Barentsin nuoriso-yhteistyötoimiston, BYCO:n, raporttiin vuosilta 2002–2009 on listattu erilaisia tapahtumia aihealueiden mukaan. Kulttuurin saralla esitellään kaksi festivaalia, joiden tarkoituksena on tuoda nuoria yhteen ennaltaehkäisevällä huume- ja päihdetyö teemalla. Lisäksi esittelyssä on tanssifestivaali, jonka aiheena ovat perinteiset kansantanssit ja musiikit. Nuorisopolitiikan ja nuorten ei-valtiollisten organisaatioiden kehittymiseen liittyvistä tapahtumista oli ”*The Barents Region – a lottery win or bad luck?*” -seminaari, joka järjestettiin Rovaniemellä. Seminaarin aihealueita olivat nuori aktiivisena kansalaisena, sosiaaliset vaikutusmahdollisuudet, nuorten elinolosuhteet sekä liikkuvuuden lisääminen. (BEAC 1: BYCO Result Report 2002–2009, s. 7-12).

Barentsin alueella elävänä nuorena mietin todella, ovatko nämä tapahtumat nuorten ideoimia. Koska rahoitus tulee muualta kuin nuorilta itseltään, sanelevat varmasti rahoittajat tapahtumien ja projektien teemaa. Näin ollen vaikka nuoret ovat näennäisesti ideoimassa ja tekemässä tapahtumia, on niillä kuitenkin rahoittajan määrittelemät kriteerit, jotka eivät välttämättä vastaa nuorten omia ajatuksia. Koska Barentsin alue on laaja, on todella vaikeaa tehdä koko aluetta ja kaikkia nuoria koskevia projekteja. Pahinta on, jos nuorille annetaan näennäisesti mahdollisuus vaikuttaa ja tehdä päätöksiä, mutta heitä ei kuitenkaan päätöksiä tehdessä huomioida. Näin rikotaan luottamus sukupolvien välillä ja yhteistyön tekeminen kärsii.

Yksi erittäin hyvä esimerkki tapahtumasta, joka tuo yhteen nuoria Barentsin alueella on Tromssan filmifestivaalit. Yhteinen intressi, eksoottinen paikka, hyvät puitteet ja

opiskelijaystävälliset hinnat ovat kaikki varmasti osana filmifestivaalien suosioon. Myös saamelainen rap-artisti Ailu Valle, tekee hienoa työtä esiintyen Barentsin maissa ja on hienona esimerkkinä nuoresta, joka on ylpeä omista juuristaan ja kehittää kulttuuriaan eteenpäin sekä vie viestiä myös Barentsin alueen ulkopuolelle. Näistä molemmista tapauksista huokuu selvästi se, että ne lähtevät nuorten omasta mielenkiinnosta lähtöisin, eikä siinä ole takana byrokraattista koneistoa tai sellaista rahoitusta, joka olisi sanelemassa ehtoja tapahtuman järjestämiselle. Mielestäni nuoret tiedostavat enemmän ja enemmän sitä, mihin osallistuvat. Varsinkin arjen kiireiden keskellä valitaan hyvin tarkasti mihin lähdetään mukaan ja mitä siitä itselle saa. Nuoret hakevat kokemuksia, itsensä kehittämistä, hauskuutta ja elämyksiä. Ei ole kiinnostusta lähteä mukaan turhanpäiväisyyksiin tai epämääräisyyksiin.

4.3 Tavoitteena yhteinen identiteetti

Barentsin alueellisissa nuoriso-ohjelmissa vuosille 2007 – 2010 ja 2011 – 2014 kerrotaan Barentsin ominaispiirteistä. Molemmissa ohjelmissa kerrotaan, että Barentsin alueelle on luonteenomaista sen ankara ilmasto, haja-asutus sekä pitkät välimatkat. Vaikka alueen ihmiset tulevat erilaisista sosiaalisista ja taloudellisista lähtökohdista, meitä yhdistävät samanlaiset haasteet, kuten pitkät välimatkat maiden pääkaupunkeihin ja taloudellisiin keskittyymiin sekä se, että talouden alat alueella eivät ole kovin monipuoliset vaan ovat lähinnä keskittyneet raakamateriaalin tuotantoon. Nuoriso-ohjelmissa myös kerrotaan, että Barentsin alueella on monia eri kulttuureita ja se nostetaan esille yhtenä Barentsin erityispiirteenä. (BEAC 4: Barents Regional Youth Programme 2011–2014, Draft, s. 2-3, 4).

Vuosien 2011–2014 Barentsin alueellisessa nuoriso-ohjelmassa puhutaan selvästi identiteetistä. Alueen maine muiden silmissä sekä ihmisten ylpeys omaa aluettaan kohtaan tukisivat alueen identiteettiä. Termi ”the high north” on helpommin ymmärrettävissä, kuin Barentsin alue. (BEAC 4: Barents Regional Youth Programme 2011–2014, Draft, s. 2-3, 4). Monelle alueella asuvalle ihmiselle ”pohjoisuus” merkitsee paljon enemmän ja siihen on helpompi samaistua kuin Barentsiin, joka on verrattain uudempi käsite. Suomikin on jaettu pohjoiseen Suomeen ja eteläiseen ja sillä jaottelulla on pitkät historialliset juuret. Suomen jakaminen Barentsiin kuuluviin ja kuulumattomiin alueisiin on selvästi ongelmallinen, eikä siitä synny ihmisille selvää mielikuvaa mitä tämä jako tarkoittaa.

Valtioiden rajojen ylittäviä alueita muodostetaan hyvin usein nimenomaan yhteisen kulttuurin yhdistäminä, mutta Barentsin alueella sellaista kulttuurillista kaikkia maita yhdistävää tekijää ei ole. ”*The youth program must be used as a tool to highlight cultural diversity...*” (Youth in the Barents region: The Barents Regional Youth Programme 2007-2010, s. 11). Monikansallisuuden esiintuominen ja siitä erityispiirteen tekeminen kuvaavat Barentsin aluetta. Samanlaista ilmiötä voi ajatella Amerikasta, josta puhutaan ”kansojen sulatusuunina”. Urheilun saralla ohjelma pyrkii lisäämään yhteistyötä ja yhteistä tekemistä alueiden välillä. Urheilu onkin ollut aina kansojen ja valtioiden välistä, ainakin näennäisesti, ei-poliittista ja toimintaa.

Maailman globalisoituminen ja kansainvälistyminen ovat aiheuttaneet sen, että ihmisillä on tarve määritellä identiteettinsä uudella tavalla. Identiteetti ei varsinaisesti enää liity tiettyihin paikkoihin, vaan on enemmän universaali. Tällainen paikattomuuden tunne voi kuitenkin myös vauhdittaa alueellisen identiteetin muodostumista, sillä paikattomuuden tunteesta voi nousta esiin voimakas tarve kuulua johonkin. (Zimmerbauer 2008, 30). Monikansallisuus alueen voimavarana voi olla hyvä vastaus globalisoituvassa maailmassa, jossa ihmisillä on kuitenkin tarve kuulua johonkin.

Tutkija Anne Tuhkusen alustuksessa mietittiin voidaanko sanoa, että alueen nuorilla on mitään muuta yhteistä kuin se, että he asuvat tällä alueella. Ilmasto, maasto ja perifeerisyys ovat alueella samanlaisia, sekä se, että asumme niin sanotusti maailman tai jopa sivilisaation laidalla. Nuoret vieroksuvat vanhoja käsityksiä takapajuisuudesta. Myös täällä halutaan olla mahdollisimman trendikkäitä, vaikka tiedostetaankin, että asutaan perifeerisellä alueella verrattuna etelän isoihin kaupunkeihin. Voivatko tulevaisuuden suuret muutokset alueella mahdollistaa erilaisen käsityksen alueesta nuorten silmissä? Töitten löytyminen on yksi tärkeimmistä hyvän elämän aineksista nuorille tehdyssä tutkimuksessa. Työt eivät ole tärkeitä pelkästään materiaalisista syistä vaan myös nuorten itsensä kehittymisen ja itsensä tunnistamisen keinona. (BEAC 3: Group Youth Policy Finnish Chairmanship Report 2005–2007, s. 12–13).

Matkustaminen omalla kotiseudullaan ja lähialuilla voi vahvistaa omaa alueellista identiteettiä ja vahvistaa kuuluvuuden tunnetta alueella. Tämän matkustamisen tulisi olla positiivinen kokemus, joka antaa aiheen olla ylpeä. Tyhjillään olevat kylät ja

koulurakennukset teiden varsilla antavat syrjäseuduista masentavan kuvan. Toisaalta elävät ja kauniit pienet kylät ja aktiiviset tunturialueet saavat uskomaan siihen, että syrjäseuduillakin on jotain annettavaa, mitä isoista kaupungeista ei löydy. Rajan yli matkustaminen Venäjälle voi olla kulttuurillinen shokki, johon pohjoismaisen nuoren voi olla vaikea samaistua.

Alueen positiivinen imago on tärkeä voimavara, joka mahdollistaa alueen kehityksen, lisää alueen vetovoimaa ja saa asukkaat toimimaan alueensa hyväksi. Vahva alueellinen identiteetti antaa asukkaille suojaa ja vakautta muuttavassa maailmassa. Heikko alueellinen identiteetti puolestaan vähentää asukkaiden kiinnostusta alueen kehittämiseen ja saa alueen näyttämään ulkopuolisille epäkiinnostavalta. Alueet myös kilpailevat keskenään ja siinä kilpailussa pärjäävät ne, jotka ymmärtävät imagon ja identiteetin merkityksen ja osaavat hyödyntää sitä jo aluetta kehittäessä. (Zimmerbauer 2008, 47, 69). Alueen huono imago vaikuttaa myös negatiivisesti nuorten muuttohalukkuuteen. Barentsin alueen sijainti viittaa pääosin periferiaan, jonka ei nähdä olevan vastakkainen esimerkiksi maiden pääkaupunkeihin verrattuna. Samoin Barentsin alueeseen liitetään kuva pohjoisuudesta, haastavasta ilmastosta sekä perinteisistä elin- ja ajattelutavoista. (Tuhkunen 2007, 19, 27).

Seuraavalla sivulla olevassa kaaviossa näkyvät Tuhkusen tutkimuksen tulokset siitä, mitkä ovat ne huonot ja hyvät puolet, jotka nuoret näkevät perifeerisellä alueella ja kaupunkialueella asumisessa.

	Perifeerinen alue	Kaupunkialue
Positiiviset Piirteet	<ul style="list-style-type: none"> • Turvallisuus • Ei saasteita • Avoin • Ystävällinen • Läheisyys luontoon 	<ul style="list-style-type: none"> • Dynaamisuus • Jännitys • Haastava • Yksilöllinen • Uudet kokemukset • Runsaat mahdollisuudet • Moderni/kehittynyt
Negatiiviset Piirteet	<ul style="list-style-type: none"> • Muuttumaton • Ilmeinen • Rajoittava • Pysähtynyt ilmapiiri • Sosiaalinen kontrolli • Huono imago 	<ul style="list-style-type: none"> • Yksinäisyys • Persoonaton • Turvaton/välivaltainen • Saasteinen

(Tuhkunen 2007, 155)

Mielestäni jotkin perifeerisen alueen negatiivisiin asioihin laitettut asiat ovat positiivisia. Perinteet ja joidenkin asioiden muuttumattomuus tuovat itselleni rauhaa alati muuttavassa maailmassa, jossa tämän päivän uutuuudet ja trendit ovat ensi viikolla vanhoja ja arvottomia. Trendit tulevat ja menevät, mutta perinteet tuovat turvaa ja jatkuvuuden tunnetta. Mielestäni perinteisiin kuuluu oleellisena osana perhe ja jokainen voi luoda omat perinteensä. Se ei tarkoita sitä, että kaikki pitää aina tehdä samalla tavalla, vaikka helpommatkin keinot on keksitty.

Periferioiden negatiivisissa puolissa törmätään jälleen huonoon imagoon. Kuten jo aikaisemmin kirjoitin, imago- ja brändihankkeita on käynnissä monilla kunnilla. Ne kuitenkin yleensä on tarkoitettu alueen ulkopuolisille, eikä alueen asukkaille. Omasta mielestäni Lappilainen identiteetti on murroksessa. Sukupolvien väliset eroavaisuudet alkavat näkyä entistä selkeämmin. Lapin liiton toimesta toteutettiin 23.10.2013 nuorten Kiihdyttämö -työpaja, jossa nuorilta kysyttiin millainen Lappi on vuonna 2040. Osallistuin itse tuohon työpajaan ja suurin huoli, joka nuorilta nousi esiin, oli työpaikkojen

väheneminen ja lappilaisuuden katoaminen. Lappilaisuuden katoaminen nousi esiin, kun puhuttiin kauhukuvista, jotka Lappia uhkaavat. Passiivisuus, etelään päin suuntautuneisuus, arvostuksen puute kotiseutuaan kohtaan sekä kykenemättömyys muutokseen olivat niitä asioita, joiden koettiin uhkaavan lappilaisuutta. Harva kuitenkaan halusi nimetä niitä asioita, jotka tekevät lappilaisuudesta tunnistettavan. Luulen, että nuoret eivät niin ajattele sitä, mitä on olla lappilainen ja se on kokemassa muutoksen kun uudet sukupolvet alkavat miettimään asioita, jotka ehkä edelliselle sukupolvelle olivat itsestään selvyyksiä.

Koska suurta ei voida määritellä ilman pientä, on selvää, että vertaamme periferiaa kaupunkialueisiin. Jotta näemme itsemme ja oman ainutlaatuisuutemme, meidän on myös nähtävä se, mitä emme ole. Kaikki me haluamme tulla huomatuksi omana ainutlaatuisena itsenämme, yksilönä, ja koska kaikki ovat ainutlaatuisia, ainutlaatuisuus menettää merkityksensä. (Harle 1998, 11). Ehkä nykyään, kun yksilöllisyyttä korostetaan ja arvostetaan, kollektiivinen identiteetti on menettänyt asemaansa. Nuoret hakevat aina omalaatuisia ja toisista erottuvia tapoja ja tyylejä, joilla voi korostaa omaa persoonallisuuttaan ja erottua massasta. Ei ole harvinaista kuulla nuoren sanovan, että hän on mieluummin eurooppalainen tai maailman kansalainen, kuin lappilainen tai suomalainen. On kuitenkin syytä muistaa, että alueen identiteetti ei ole sen asukkaiden identiteettien summa, vaan asia, jossa yhdistyy piirteitä alueen fyysisistä, kulttuurillisista sekä sosiaalisista ominaisuuksista (Luoma-aho 1998, 95).

Barentsin alueen yhteistyö on ylhäältä alaspäin rakennettua, Helsingin, Tukholman, Oslon ja Moskovan yhteistyötä pohjoisilla alueilla. Barentsin alueen yhteisen identiteetin syntyminen ei kuitenkaan ole valtioiden etu, joten siihen ei panosteta. (Luoma-aho 1998, 99–100). Kuitenkin myös ministeritasolla Barentsin alueen identiteetti mainitaan, mutta sillä voidaan tavoitella lähempää yhteistyötä, eikä varsinaisen alueellisen identiteetin muodostumista. Huomioitavaa on, että koska alueen rakentaminen ja näin ollen myös kollektiivisen identiteetin rakentaminen tapahtuvat ylhäältä alaspäin, on vallalla ja vallankäytöllä iso merkitys tässä prosessissa. Kuitenkaan maan poliittisella johdolla, eikä edes neljän maan poliittisella johdolla, ole mahdollisuutta rakentaa millaista identiteettiä vain, vaan on huomioita tosiasiat ja hyödynnettävä olemassa olevia asioita ja identiteetin aineksia (Harle 1998, 29).

Pohjoisuuden voidaan ajatella liittävän yhteen pohjoisessa asuvat ihmiset joilla on yhteisiä tavoitteita, tulevaisuuden näkymiä ja uhkia. Kuitenkin poliittiset päämäärät eivät ole niin tärkeässä osassa ihmisten identiteetin muodostumiselle, kuin henkilökohtaiset kokemukset ihmisten jokapäiväisessä elämässä. Alueellinen identiteetti muodostuu verkostoitumisesta, kanssakäymisestä ja yhteisestä kokemuksista muiden alueen asukkaiden kanssa. Näiden yhteisten kokemusten ja paikallisen toiminnan kautta nuorelle syntyy side kotipaikkakuntaansa. (Tuhkunen 2007, 76). Toivottavaa tietenkin on, että nuoren alueellinen identiteetti on positiivinen ja hän kasvaa ylpeäksi omasta kotiseudustaan ja saa siitä terveen ja vahvan pohjan itsetunnon. Vaikka nuori sitten lähtisikin muualle opiskelemaan tai työelämään, olisi paluu kotipaikkakunnalle paljon todennäköisempi, kuin sitten, jos kokemukset kotiseudusta olisivat negatiiviset.

Joskus se, että ihminen elää tietyllä alueella, kuten periferiassa, nähdään vääränä tai huonona vaihtoehtona, jolloin ajatellaan, että se alue ei täytä niitä vaatimuksia, mitä hyvällä asuinympäristöllä tulisi olla. Vaikka ihminen itse olisi sitä mieltä, että alue täyttää hyvän elämän vaatimat kriteerit, voivat muut leimata hänet yksinkertaiseksi. (Tuhkunen 2007, 52). Ei siis ole ihme, jos nuoret ovat kiinnostuneita siitä millaisessa paikassa he elävät ja miten muut sen paikan näkevät. Jo kaupungin sisällä on nähtävissä tietynlaista arvottamista sille, missä kaupunginosassa asuu. Jos asuu hieman huonommalla, ei niin suosituksella alueella, voidaan ihminen leimata jo tämän tiedon valossa vähätuloiseksi tai muuten vain huonoja valintoja tekeväksi. Varsinkin nuorille muiden mielipiteillä on väliä, ja käsitys siitä mikä on hyväksyttävää ja mikä ei muodostu nopeasti.

Peter Waara kirjoitti alustuksessaan, että periferiassa asuville nuorille globalisaatio tarjoaa mahdollisuuden muuttaa omien mielenkiintojensa mukaan muualle, kun taas nuoret jotka päättävät jäädä asumaan kotipaikkakunnallensa sopeutuvat sen tarpeisiin. Näille nuorille, jotka jäävät kotipaikkakunnallensa, globalisaatio merkitsee ilmiötä, josta he kuulevat uutisista tai ikävimmässä tapauksessa, he huomaavat globalisaation vaikutukset omalla paikkakunnallaan, kun paikkakuntalaisille tarjotaan vähä-palkkaisia töitä kun korkeakoulutetut lentävät töihin muualta ja lentävät muualle vieden voitot ja hyödyt mukanaan. Waara ei usko, että maantieteelliset ja kulttuurilliset yhteneväisyydet ovat riittäviä luomaan barentslaisen identiteetin. Nuoret saavat niin paljon vaikutteita internetistä ja mediasta, että paikalliset vaikutteet eivät vaikuta enää niin paljoa kuin ennen. Mielikuvat siitä, millaiset ihmiset asuvat kaupungissa ja millaiset maaseudulla vaikuttavat

nuorten näkemykseen omasta itsestään. Tästä voi nuorille seurata negatiivinen kuva omasta itsestään ja kotipaikkakunnastaan. (BEAC 3: Group Youth Policy Finnish Chairmanship Report 2005–2007, s. 22–24).

Anne Tuhkunen on väitöskirjassaan tutkinut Barentsin alueella asuvien nuorten muuttovalmiutta. Hänen tutkimuksessaan käy ilmi, että mitä nuorimmilta kysytään heidän aikeistaan muuttaa pois kotipaikkakunnaltaan, sitä epärealistisimpia vastaukset ovat. Tämä oli huomattavissa esimerkiksi nuorten vastauksissa siitä, minne he kaikista mieluiten muuttaisivat. Eräs tyttö vastasi, että hän voisi kyllä jäädä kotipaikkakunnallensa asumaan, jos siellä eläisi paljon villihevosia ja kotikaupunkia ympäröivät vuoret. Kun nuorille tulee enemmän ikää, ajatukset muualle muuttamisesta saavat realistisemmän sävyn. Tähän vaikuttaa iän lisäksi myös elämäntilanne, koska nuori, joka on jo lähes kolmenkymmenen vuoden ikäinen voi olla jo perheellinen ja työssäkäyvä, jonka elämän tahti on tasaantunut. Suomalaiset nuoret olivat vahvimmin juurtuneet kotimaahansa. 68 % vastanneista suomalais-nuorista halusi jäädä asumaan Suomeen, kun vastaava luku venäläis-nuorilla oli 51 %. Jotkut nuoret eivät nimenneet paikkaa mihin haluaisivat muuttaa, mutta antoivat muunlaisia kriteerejä. Paikan tuli olla esimerkiksi saasteeton, lämmin, kulttuurillisesti moninainen ja teknologisesti korkea tasoinen. (Tuhkunen 2007, 86, 89, 91).

Mielenkiintoista oman tutkimukseni kannalta oli Tuhkusen väitöskirjassa se, minkä nuoret kertoivat olevan tärkeää elämässään. Jos nuoret näkevät, että oma kotiseutu ei pysty tarjoamaan edellytyksiä hyvään elämään, on Barentsin alueen yhteisen identiteetin luominen täysi mahdollisuus. On tärkeää tietää mitä nuoret asuinalueeltaan kaipaavat, jotta asuinseutua voidaan kehittää vastaamaan nuorten tarpeita paremmin. Tuhkusen tutkimuksessa nuorilta kysyttiin, mikä oli heidän tämän hetkisessä elämässään kaikkein tärkeintä. Osa vastauksista oli tyypillisiä kuten koulu ja työ. Kukaan nuorista ei vastannut, että uusien kokemusten saaminen olisi heille tällä hetkellä tärkeää, mikä on yllättävää, koska nuorten muuttohalukkuutta selitetään usein juuri uusien kokemusten saavuttamisella. Valtaosa nuorista piti koulutusta, työtä ja uraa elämänsä tärkeimpänä senhetkisenä asiana. Vaikka muuttohalukkuus kyselyyn vastanneiden nuorten kesken oli korkea, vastauksista kävi kuitenkin selväksi, että perheestä erossa oleminen ei ollut tavoiteltavaa eikä toivottavaa. Perheen ja ystävien läheisyys on nuorille erittäin tärkeää. (Tuhkunen 2007, 93–94).

Tuhkusen tutkimuksessa nuorilta kysyttiin, mitä he haluaisivat kotipaikkakunnallansa muuttaa ja suurin osa vastaajista oli sitä mieltä, että ilmapiirin tulisi muuttua avoimemmaksi. Nuoria myös häiritsi pohjoisessa asuvien ihmisten huono imago. Yksi vastaajista kertoi, ettei halunnut, että ihmiset ajattelevat hänen olevan lappilainen, hän vain opiskelee Lapissa. Sama vastaaja sanoi, että hänen ystävänsä ajattelevat lappilaisten olevan häiriköitä, sivistymättömiä, kapeakatseisia ja maalaisia. Nuoret myös ajattelivat, että ihmiset jotka jäivät kotipaikkakunnallensa, olivat ”jämähäneet paikoilleen”. (Tuhkunen 2007, 133–134). Tuhkusen tutkimuksen valossa voi sanoa, että pelkästään Barentsin alueen imagon kohennus ei riitä, vaan pohjoisten kuntien ja alueiden on tehtävä työtä, jotta nuoret voivat arvostaa kotiseutuansa. Pohjoisuus tulisi pystyä näkemään voimavarana, josta ammennetaan eikä asiana mitä pitää hävetä ja piilotella. Barentsin alueen yhteistyö ja kansainvälinen kiinnostus pohjoisia alueita kohtaan voi auttaa myös paikallisia asukkaita näkemään alueen uusin silmin.

Barentsin alue on mielenkiintoinen, kun mietitään sen sisäisiä eroja esimerkiksi kulttuurissa ja elinoloissa. Missään nimessä ei voida sanoa, että alue olisi yhtenäinen vaan se on enemmänkin väljästi yhteen sidottujen alueiden muodostama alue. Alueen yhteinen identiteetti ei tunnu olevan realistinen, kun sen lähtökohdat ovat politiikassa. Se, että Barentsin alueella ajatellaan olevan yhtenäinen identiteetti, on tärkeää alueen imagon sekä poliittisesti yhtenäisen kuvan vahvistamisessa. Alueella asuville yhteinen barentslainen identiteetti on kuitenkin täydellinen utopia. (Tuhkunen 2007, 73–74). Moni asia voi tänä päivänä vaikuttaa mahdottomalta kuvitella, mutta mielestäni kyse on ainoastaan siitä, mitä halumme ja kuinka paljon. Jos Barentsin alueella elävät nuoret haluaisivat suunnata katseensa pohjoiseen etelän sijaan, utopia yhteisestä identiteetistä ei enää olisikaan utopia vaan realistinen mahdollisuus.

”The Barents Region – a lottery win or bad luck?” -seminaarista tehdyssä raportissa esiteltiin kaikkien neljän työryhmän tulokset. Ensimmäinen ryhmä puhui alueen imagosta ja totesi, että on selvä ero siinä, miten paikalliset alueen näkevät verrattuna esimerkiksi turisteihin. Nykyajan paineet ovat kovat nuorilla ja sosiaaliset paineet saattavat olla syynä muuttaa pois, kun kotipaikkakunta ei pysty näitä tarpeita täyttämään. Työryhmä oli sitä mieltä, että tarvitaan enemmän laadullista ja määrällistä tutkimusta Barentsin alueesta, sekä hyvien käytäntöjen jakamista. Pitäisi huomioida nykyajan ja tulevaisuuden haasteet perifeerisillä alueilla ja lisätä ymmärrystä niistä. Nuoret tulisi nähdä yhteistyökumppaneina

politiikassa ja päätöksen teossa ja uudenlaisten sosiaalisten liikkeiden työtä pitäisi seurata. (BEAC 3: Group Youth Policy Finnish Chairmanship Report 2005–2007, s. 35–36).

Kolmas seminaarin työryhmä pohti, onko Barentsin identiteetti olemassa, jos ei ole, miksi sen tulisi olla? Kuka identiteetistä päättää, poliitikot vai nuoret? Mitä Barentsin alueella on nuorille annettavaa? Tarvitsevatko nuoret barentslaisen identiteetin? Miten ne sen löytävät ja tunnistavat? Barentsin alueen imago nuorten silmissä tuntuu olevan merkityksetön. Nuoret katsovat enemmän kauemmas Eurooppaan ja Pohjois-Amerikkaan. Positiivisen imagon luominen alueella, voisi muuttaa nuorten käsitystä alueesta ja saada heidät ajattelemaan siitä positiivisesti. Öljy ja kaasun varannot sekä turismi luovat alueelle työpaikkoja, mutta ne eivät voi olla ainoita. Varsinkin turismi on sesonkiluontoista ja turistikohteissa käynti ja työskentely on vain hetkellistä, eikä sitä ajatella elämänpituusena työurana. Koulutus ja työmahdollisuudet ovat tärkeitä ja koulutuksen tulisi vastata alueen tarpeita. Miesten työmahdollisuudet verrattuna naisten mahdollisuuksiin ovat alueella paremmat. Ei ole mahdollista luoda Barentsin identiteettiä yksilön ulkopuolelta, nuorten täytyy löytää se itse. (BEAC 3: Group Youth Policy Finnish Chairmanship Report 2005–2007, s.39–41).

Pitkät välimatkat ja ankara ilmasto ovat elementtejä, jotka on tuotu esiin Barentsin alueen ihmisiä yhteen vetävänä voimana. Alueen yhteisiksi symboleiksi on ehdotettu poroja, revontulia, pitkiä talviöitä, kuuta sekä saamelaisien mytologiaa. Vaikka nämä symbolit ja alueelle tyypilliset asiat voivat vaikuttaa houkuttelevilta turisteille, niillä on vain vähän vaikutusta alueen nuorten jokapäiväiseen elämään. Tuhkusen mukaan Barentsin aluetta voidaan kuitenkin nähdä yhdistävän kolme asiaa. Ensimmäinen niistä on saamelaisuus, jolla alueellisista eroavaisuuksistaan huolimatta on myös valtioiden rajoja ylittäviä yhteneväisyyksiä. Toinen seikka on vuosikymmeniä kestänyt sekularisaatio, joka on vähentänyt uskonnon vaikutusta Barentsin alueen ihmisiä erottavana tekijänä. Kolmas seikka on se, että Venäjän politiikka ja talous on muuttumassa länsimaalaisempaan suuntaan. (Tuhkunen 2007, 75).

Kalotti, arktinen, Barents, Lappi, pohjoinen ja pohjoisuus. Barentsin eri alueilla näillä asukkailla voi olla näihin termeihin suurempi tunneside kuin toisiin termeihin tai toisilla alueella asuvilla. Lisääntyvässä määrin ihmisten ajatukset kääntyvät kohti kansainvälisyyttä, jolloin kansallisen identiteetin rajatkin hälventyvät. Ennen nuoret

käänsivät trendejä etsivät katseensa kohti Helsinki, mutta tiedon välityksen ja sen hakemisen helppouden takia, Helsinki ei enää olekaan trendejä tarjoava mekka, vaan katseet suuntaavat kauemmaksi etelään, itään ja länteen. Kun itse olin yläasteella, oli todella hienoa jos jollakin oli H&M:n muovipussi. Siitä tiesi, että hän on päässyt käymään reissussa isommassa kaupungissa. Nykyään nettishoppailun myötä ei ole enää mitenkään ihmeellistä, että ihmisillä on tavaroita ja vaatteita, joita ei kotikaupungista edes saa. Facebookissa ja sosiaalisessa mediassa jaetut kuvat reissuilta ovat melkein syrjäyttäneet matkoilta ostetut tuotteet.

5.0 JOHTOPÄÄTÖKSET

Kun lähdin tutkimuksen tekoon, oli Barentsin alue ja sen historia minulle vieras, vaikka olen koko ikäni alueella asunut. Halusin tehdä tutkimukseni jostakin itseäni koskettavasta asiasta ja koska kiinnostuin opiskelujeni aikana pohjoisen politiikasta, oli Barentsin alueen tutkiminen mielekästä. Olen aina samaistunut lappilaisuuteen ja pohjoinen on kotini. Uskon pohjoisen positiivisiin tulevaisuuden näkymiin, ja toivon, että Suomen Lappi tulee kehittymään koillisväylän kaupankäynnin vilkastumisen myötä. Barentsin alueen kansainväliseen historiaan viitataan usein aineistossani, kun kauppaa ja kanssakäymistä tapahtui kansallisista rajoista välittämättä. Tietotekniikan kehittyminen ja tiedon välityksen ja saannin helppous hämärtävät nykyään kansallisia rajoja. Trendejä ja ajatusmalleja haetaan oman maan rajojen ulkopuolelta ja maailma pienenee, kun tietämyksemme muista maista ja kansallisuuksista kasvaa.

Barentsin euroarktista aluetta on ehditty sen 20 -vuoden olemassaolon aikana tutkia melko paljon, ja sen onnistumisesta ja tulevaisuudesta on monenlaisia käsityksiä. Barentsin alueen identiteetistä ollaan myös montaa mieltä. Usein tutkijat näkevät alueen yhteisen identiteetin rakentumisen olevan epätodennäköistä, johtuen lähinnä pohjoismaiden ja Venäjän isoista kulttuurillisista ja poliittisista eroista. Alueenrakentamisessa on huomioitava, ketkä aluetta rakentavat. Alueella on erilaisia intressejä omaavia toimijoita, kuten valtiot, EU, erilaiset kansalaisjärjestöt sekä kansainväliset yritykset. Tutkimuksessani minua kiinnostivat erityisesti valtioiden sekä EU:n intressit alueella. Valtioiden tarkastelussa tulikin ilmi valtioiden erilainen panostaminen Barentsin alueen yhteistyöhön. Norja on ollut Barentsin alueen yhteistyön alullepanija ja aktiivisin toimija.

Barentsin euroarktisen neuvoston tavoitteeksi on asetettu kestävä kehityksen edistäminen alueella. Neuvoston lausunnoista käy myös selvästi ilmi halu rakentaa yhteistä identiteettialuetta ja nuoret tuodaan esille omana erityisenä ryhmänään. Lausunnoissa nähdään, että jotta alueen elinvoimaisuus säilyy, on alueen nuorisotyötä kehitettävä. On huomioitavaa, että kun Kirkenesin julistuksessa vuodelta 1993 puhuttiin yhteisen identiteettialueen rakentamisesta, vuoden 2013 julistuksessa yhteisestä identiteetistä ei enää puhuta. Ei ole ihme, että kahdenkymmenen vuoden jälkeen Barentsin alueen yhteistyötä tarkastellaan uudelleen ja sille alkuun laitettut toiveet ja paineet ovat hellittäneet. Tammikuun 2013 julistuksessa todettiin, että rajan ylityksien vilkastuminen on

onnistumisen merkki yhteistyöstä. Mielestäni kuitenkin neuvosto on epäonnistunut luomaan merkityksen alueella asuvien ihmisten keskuudessa, eikä Barentsin aluetta mielletä omaksi asuinpaikaksi. Tämä voi osaltaan johtua siitä, että aluetta on rakennettu ylhäältä alaspäin, jolloin ruohonjuuri tasolla alueen merkitys on jäänyt heikoksi. Itse uskon, että kotipaikkakunnan matkailuun panostaminen ja siihen kannustaminen voisi edesauttaa ihmisten mielikuvien rakentamista Barentsin alueesta.

Ihmiset tarvitsevat merkityksiä, jotta he voivat samaistua alueeseen. Esimerkiksi kotipaikkakunta ja valtion kansalaisuus luovat meille merkityksiä, jotka muokkaavat identiteettiämme. Tieto alueesta on ehdottoman tärkeää, jotta merkityksiä syntyy. Se, mitä itselle merkitsee olla lappilainen tai suomalainen, on jokaisen itsensä mietittävässä, mutta tieto alueesta antaa meille tarttuma pintaa. Kulttuurillinen yhteistyö on ollut osa neuvoston toimintaa alusta asti. Kulttuurillisen työryhmän tarkoituksena on vahvistaa Barentsin alueen kulttuurillista identiteettiä, vahvistaa alueen vaikutusta ja lisätä tietämystä sen taiteesta kulttuurista. Monet kulttuuriprojekteista ovat olleet maiden kahdenkeskisiä, mikä on mielestäni ongelmallista. Vaikka monen maan yhteiset projektit ovat varmasti haastavia, olettaisin, että tarkoituksena olisi, että kaikki Barentsin alueen kansallisuudet lähentyisivät. Tämä voisi käydä jopa helpommin, kun tapahtumissa ja projekteissa olisi osallisena useita kansallisuuksia, eikä vain kahta.

Kulttuurilliset erot ovat varmasti yksi syy miksi yhteisen Barentsin identiteetin rakentaminen on niin haastavaa. Erot varsinkin pohjoismaiden ja Venäjän välillä on niin syvät ja perustavanlaatuiset, että sieltä löytyy hyvin vähän yhdistäviä tekijöitä. Valtioilla on omat, pitkälle historiaan ulottuvat identiteetin juuret, jotka ovat juurtuneet kansalaisiin. Barentsin alueen valtioiden identiteetit eroavat toisistaan, eikä meillä välttämättä ole edes kovin hyvää tietämystä rajanaapureidemme kansallisesta identiteetistä. Olemme luoneet mielikuvia, jotka hyvin usein ovat yleistyksiä ja uskomuksia, eikä niillä ole todellisuuden kanssa paljoakaan tekemistä. Uskon myös, että alueen asukkailta puuttuu riittävä tahto yhteisen alueen luomiseen, eikä barentslaisuuden nähdä antavan mitään uutta. Nykyään ihmisten aika resurssit ovat erittäin rajalliset, joten ainoastaan hyödyllisille asioille on aikaa. Mielestäni ongelmana on myös jollakin tasolla negatiivinen lähestyminen barentslaisuuteen ja pohjoisuuteen. Pitkät välimatkat ja perifeerisyys eivät ole houkuttavia asioita samaistua. Mahdollisesti jossakin vaiheessa, kun Jäämeren koillisväylän kautta käytävä kauppa vilkastuu, myös positiivisempia mielikuvia pohjoisesta aletaan viljellä,

emme enää eläkään periferiassa vaan tapahtumien keskipisteessä.

Yhtenä aluetta yhdistävänä tekijänä nähdään alkuperäiskansat. Vaikka alkuperäiskansat ovat arvokas elementti ja heidän perinteiset elintapansa tulee turvata, en näe, että muille alueella eläjille alkuperäiskansat olisivat meitä yhdistävä tekijä. Vaikka olemme kaikki tietoisia siitä, että alkuperäiskansat asuvat alueella ja voimme jopa tuntea heitä, ei se vaikuta meidän arkeemme tai identiteettiimme millään tavalla.

Nuorten ja nuorison määrittäminen ei ole helppoa ja sitä on Barentsin euroarktisen neuvoston osaltakin vältetty. Eri kulttuureissa nuorilla voidaan tarkoittaa eri asioita, joten liian tarkkojen määritelmien tekeminen ei ole kannattavaa, eikä välttämättä edes tarpeellista. Barentsin alueen nuorisotyö rakentuu erilaisista toimijoista, joilla on omat tehtävänsä. Barentsin nuoriso-ohjelma ohjaa näitä toimijoita ja sen tavoitteena on alueen kehittäminen nuoria kiinnostavammaksi alueeksi. Nuorten kanssakäymisellä pyritään saamaan alueen nuoret kiinnostumaan alueesta ja tätä edistetään muun muassa erilaisia tapahtumia järjestämällä. Valitettavasti nuorisoneuvoston ja muiden nuorisotyötä tekevien aktiivisuutta tuntuu vaikeuttavan rahoituksen puute. Nuorten liikkuvuuden parantaminen alueella sekä nuorten omien projektien ja osallisuuden lisäämisen avulla toivotaan tuovan nuoret kiinteämmäksi osaksi Barentsin aluetta.

Nuorten aktiivisuuden lisääminen onkin tullut aineistosta vahvasti esille. Aktiivinen nuori on osallisena oman alueensa kehityksessä ja tuntee olevansa osa yhteisöä. Nuorten aktivoiminen on haastavaa, koska sen pitäisi lähteä heistä itsestään ja omista mielenkiinnon kohteista. Yhtenä mahdollisuutena nähdään ilmastonmuutoksen vastainen kampanjointi nuoria yhdistävänä ja aktivoivana toimena. Ilmastonmuutos on kuitenkin globaali ongelma, eikä se keskity pelkästään maapallon pohjoisille alueille. Nuorten aktiivisuutta pyritään lisäämään myös erilaisin tapahtumin ja kannustamaan nuoria tekemään omia projekteja. Aineistosta on luettavissa se, että Barentsin euroarktisen neuvoston varallisuus ei ole kovin hyvä, joten nuoria ja nuorten kanssa toimivia toivotaan oma-aloitteisuuteen. Barents Youth Cooperation Office (BYCO), välittää tietoa nuorisoprojekteista ja mahdollisista rahoittajista, mutta ei pysty itse olemaan rahoittaja. Nuoria kannustetaan aktiivisuuteen myös erilaisin vaihto-ohjelmin. Vaihto-ohjelmien kautta pyritään lisäämään tietämystä Barentsin maista, kielistä ja kulttuurista. Vaihto-ohjelmat ovatkin erittäin hyvä tapa tutustua toisiin kulttuureihin.

Nuorten aktiivisuus omalla alueellaan ja osallistuminen päätöksen tekoon on tärkeää nuorten kotipaikkakuntaan kuuluvuuden lisäämiseksi ja vahvistamiseksi. Se on tärkeää myös alueen elinvoimaisuuden ja tulevaisuuden takia, jotta alueet kehittyvät niin, että ne jatkossakin pystyvät tarjoamaan hyvän paikan elää. Nuorten ottaminen mukaan päätöksen tekoon ja yhteiskunnallisen vaikuttamisen oppiminen jo koulussa, auttaa nuoria tuntemaan olevansa osa yhteiskuntaa. Ehkä Barentsin alueellekin voisi tulla meille erilainen merkitys jos saisimme olla valitsemassa sinne omat edustajamme. Oletan että, tällä hetkellä alueella asuvilla ihmisillä on erittäin vähän tietoa siitä ketkä Barentsin alueen asioita hoitavat, miksi juuri he ja mitkä ovat näiden päättäjien intressit.

Tutkimusten mukaan syrjäisillä seuduilla asuvilla nuorilla on usein aikomus muuttaa pois kotiseudultaan. Varsinkin töiden saanti on iso syy poismuutolle. Yksi syy on myös syrjäisten alueiden huono imago, jonka takia nuoret eivät halua alueelle jäädä. Barentsin aluetta kuvataan ankaralla ilmastolla, pitkillä välimatkoilla ja haja-asutuksella. Nämä eivät ole positiivisia tai tavoiteltavia asioita, jos miettii oman elämänsä rakentamista. Pohjoisuus sen sijaan voidaan käsittää positiivisemmassa valossa. Itselleni pohjoisuus tarkoittaa kaunista ja puhdasta luontoa, neljää vuodenaikaa, periksi antamattomuutta ja konstailematonta elämää. Tulevaisuudessa pohjoisuus ja sen käsittäminen voi muuttua. Jos länsiväylän aukeaminen tuo alueelle vilkkaampaa kaupankäyntiä ja uusia mahdollisuuksia, voi olla, että tulevat sukupolvet näkevät pohjoisuuden aivan eri tavalla kuin edelliset sukupolvet. Barentsin rakentamisessa tuodaan esille alueen monikulttuurillisuus ja se voi olla vieläkin selvempää tulevaisuudessa. Työmarkkinoiden kansainvälistyminen tuo työntekijöitä, ei vain muualta Barentsin maista, vaan myös muualta maailmasta. Suurten ikäluokkien jäädessä eläkkeelle, Suomessa ollaan myös siinä tilanteessa, että emme enää pärjää pelkällä kotimaisella työvoimalla.

Jos Barentsin alue pystyy tarjoamaan nuorille, sekä muille alueen asukkaille, tulevaisuuden on sillä mahdollisuus kehittyä merkittävämmäksi tahoksi kuin mitä se tällä hetkellä on. Työllisyys, tasa-arvoisuus, hyvät palvelut, kulttuurin tarjonta ja mahdollisuus olla mukana päätöksen teossa, eivät pelkästään saa paikallisia nuoria jäämään, vaan tuovat asukkaita myös muualta. Jos Barentsin yhteistyö pystyy olemaan oikeaksi hyödyksi alueen ihmisille, saa se ihmisten mielissä merkityksen.

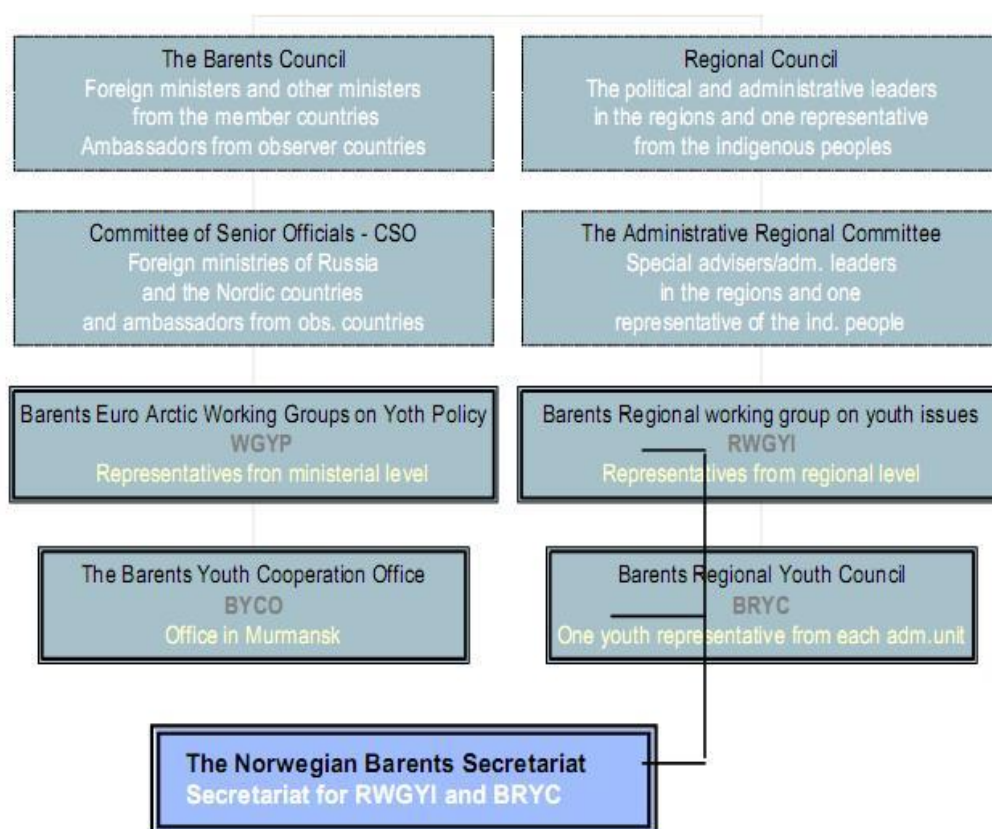
Barentsin alueen identiteettiä pyritään rakentamaan ylhäältä alaspäin, joka jo lähtökohtaisesti on haastavaa. Yhteisen historian, kulttuuristen yhteneväisyyksien ja tavoitteiden esiintuominen, asukkaiden aktiivisuuden lisääminen ja siihen kannustaminen, nuoriin sekä alkuperäiskansoihin panostaminen, ovat kaikki keinoja, joilla identiteettiä pyritään rakentamaan. Erilaiset lausunnot, nettisivut, seminaarit ja tapahtumat pyrkivät lisäämään asukkaiden tietämystä alueesta, jonka myötä voisimme itse rakentaa sille merkitystä. Valitettavasti, vielä kahdenkymmenen vuoden työn jälkeenkin, on Barentsin alue sen asukkaille melko tuntematon ja mitäänsanomaton. Jotta Barentsin alue saisi rakennettua identiteetti alueen, on sen tarkasti selvitettävä mitä alueella asuvat tarvitsevat ja haluavat. Sitä ei voi päätellä etelästä käsin, vaan paikalliset ihmiset on otettava mukaan alueen rakentamiseen ja heidän ääntään on kuultava siinä, millaisella alueella he haluavat asua ja millaisen he toivovat sen tulevaisuuden olevan.

LIITE 1 Barentsin euroarktinen alue

LIITE 2 Barentsin alueen nuorisoyhteistyön rakenne

YOUTH COOPERATION STRUCTURES IN THE BARENTS REGION

Lähdeluettelo

Primaariaineisto

Barentsin euroarktinen neuvosto:

Barents Euro-Arctic Council 10 Year Anniversary Declaration 2003

http://www.barentsinfo.fi/beac/docs/462_doc_BarentsSummitDeclaration.pdf

Katsottu 16.9.2013.

Barents Euro-Arctic Council Joint Communiqué 2005

http://www.barentsinfo.fi/beac/docs/11748_doc_FinalBEACcommuniqué101105.pdf

Katsottu 16.9.2013.

Declaration on the 20th Anniversary of the Barents Euro-Arctic Cooperation 2013

http://www.regjeringen.no/upload/UD/Vedlegg/Nordomr%C3%A5dene/Barentssamarbeidet/Barents_Summit_Declaration_2013_1.pdf

Katsottu 16.9.2013.

Joint Statement Barents Euro-Arctic Council 1994

http://www.barentsinfo.fi/beac/docs/499_doc_Tromsocommuniqué_1994_e.pdf

Katsottu 16.9.2013.

Joint Communiqué 1999

http://www.barentsinfo.fi/beac/docs/491_doc_communiqué_1999_e.pdf

Katsottu 16.9.2013.

Kirkenes Declaration 1993

http://www.barentsinfo.fi/beac/docs/459_doc_KirkenesDeclaration.pdf

Katsottu 16.9.2013.

Kulttuuri:

Barentsin euroarktinen neuvosto (2013): The Joint Working Group on Culture.

<http://www.beac.st/in-English/Barents-Euro-Arctic-Council/Working-Groups/Joint-Working-Groups/Culture>

Katsottu 19.9.2013.

Barentsin Euro-Arktinen neuvosto (2013): The Joint Working Group on Culture. Voices in the Barents Region: Action Programme for Cultural Cooperation 2003-2006.

<http://www.beac.st/in-English/Barents-Euro-Arctic-Council/Working-Groups/Joint-Working-Groups/Culture>

Katsottu 29.8.2013.

(Barentsin Euro-Arktinen neuvosto (2013): The Joint Working Group on Culture. New Winds in the Barents Region - 2nd Programme of Cultural Cooperation 2008-2010.

<http://www.beac.st/in-English/Barents-Euro-Arctic-Council/Working-Groups/Joint-Working-Groups/Culture>

Katsottu 29.8.2013.

Barentsin Euro-Arktinen neuvosto (2013): The Joint Working Group on Culture. New Horizons in the Barents Region - 3nd Programme of Cultural Cooperation 2011-2013.
<http://www.beac.st/in-English/Barents-Euro-Arctic-Council/Working-Groups/Joint-Working-Groups/Culture>
Katsottu 29.8.2013.

Alkuperäiskansat:

Barentsin Euro-Arktinen neuvosto (2013): Working Group on Indigenous People – Documents.
<http://www.beac.st/in-English/Barents-Euro-Arctic-Council/Working-Groups/Working-Group-of-Indigenous-Peoples/Documents>
Katsottu 22.8.2013.

Nuoret:

BEAC 1: Document archive of the Barents Euro-Artic Council: Youth, s.1.
http://www.barentsinfo.fi/beac/document_database/search_themes.aspx
Katsottu 23.7.2013.

BEAC 2: Document archive of the Barents Euro-Artic Council: Youth, s.2.
http://www.barentsinfo.fi/beac/document_database/search_themes.aspx
Katsottu 23.7.2013.

BEAC 3: Document archive of the Barents Euro-Artic Council: Youth, s.3.
http://www.barentsinfo.fi/beac/document_database/search_themes.aspx
Katsottu 23.7.2013.

BEAC 4: Document archive of the Barents Regional Council - Working Groups.
http://www.barentsinfo.fi/beac/document_database/wg_documents.aspx?ID=13
Katsottu 9.1.2014.

Barents Euro-Arctic Council 2013, Joint Working Groups on Youth.
<http://www.beac.st/in-English/Barents-Euro-Arctic-Council/Working-Groups/Joint-Working-Groups/Youth>
Katsottu 30.12.2013.

The Barents Regional Youth Council (BRYC): Reports 2005-2008.
<http://www.barentsyouth.org/the-barents-regional-youth-council.375116-71762.html>
Katsottu 23.7.2013.

The Barents Youth Cooperation Office: Activity report 2007.
http://www.barentsinfo.fi/beac/docs/Report_Working_Group_Youth_Policy_2007.pdf
Katsottu 23.7.2013.

Youth in the Barents region: The Barents regional Youth Council.
<http://www.barentsyouth.org/the-barents-regional-youth-council.375116-71762.html>
Katsottu 30.12.2013.

Youth in the Barents region: The Barents Regional Youth Programme 2007-2010.
<http://www.barentsyouth.org/about.71767.en.html>
Katsottu 30.12.2013.

Sekundaariaineisto

Barents -ohjelma 1994. Kirkenes: Barentssekreteriatet.

Barents – The Barents Euro-Arctic Region (1996). Helsinki: Ministry for Foreign Affairs.

Eriksson, Johan (1995). Euro-Arctic Security: The Policy Puzzle. *The Northern Studies* 7/1995, s. 50-73.

Eskola, Jari & Suoranta, Juha (1998). *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Tampere: Vastapaino.

Fors, Bjarge Schwanke (2010). *The Prospect for the Development of a Barents Identity Region*. Teoksessa Fryer, Paul; Brown-Leonardi, Carol & Soppela, Päivi (toim.). *Encountering the Changing Barents – Research Challenges and Opportunities*, ss. 44-50. Rovaniemi: University of Lapland, Arctic Centre.

Granberg, Leo (1997). *A sea without water: institutional puzzles in the Barents region*. Teoksessa Heininen, Lassi & Langlais, Richard (toim.). *BEARing the European North: the Northern Dimension and Alternative Scenarios*, ss. 35-55. Rovaniemi: University of Lapland, Arctic Centre.

Hall, Stuart (1999). *Identiteetti*. Tampere: Vastapaino.

Harle, Vilho (1998). *Identiteettipolitiikka ja kansainvälisten suhteiden tutkimus*. Teoksessa Harle, Vilho (toim.) *Kansainväliset suhteet Lapin yliopistossa*, ss. 8-34. Rovaniemi: P.S.C. Interin julkaisuja.

Hautamäki, Jaakko; Nordgren, Elisabeth; Selén, Kari & Stenius, Yrsa (1995). *Ruotsi - tuntematon naapurimme*. Helsinki: Painatuskeskus Oy.

Heininen, Lassi (1999). *Euroopan Pohjoinen 1990–luvulla – Moniulotteisten ja ristiriitaisten intressien alue*. Rovaniemi: Lapin Yliopistopaino.

Heininen, Lassi (2007). *Sirkumpolaarisen pohjoisen kansainväliset suhteet ja geopolitiikka*, ss. 202-222. Teoksessa *Arktisen alueen inhimillisen kehityksen raportti (AHDR)* (4/2007). Helsinki: Ympäristöministeriö.

Helander, Elina (1996). *The Status of the Sami People in the Inter-State Cooperation*. Teoksessa Käkönen, Jyrki (toim.). *Dreaming of the Barents Region – Interpreting cooperation in the Euro-Arctic Rim*, ss. 296-306. Tampere: Tampere Peace Research Institute.

Hettne, Björn (1994). *The New Regionalism: Implications for development and peace*. Teoksessa Hettne, Björn ja Inotai, András. *The new Regionalism: Implications for Global Development and International Security*, ss. 1-49. Helsinki: WIDER.

Houni, Pia ja Suurpää, Leena (1998). *Kappailua Nuoruudesta*. Teoksessa Houni, Pia ja Suurpää, Leena (toim.). *Kuvassa nuoret*, ss. 9-24. Tampere: Tampere University Press.

Hønneland, Geir B. (1995). *Northernness: Common identity or Worlds Apart?*. Teoksessa Dahlström, Margareta, Eskelinen, Heikki Wiberg, Ulf (toim.). *The East-West Interface in the European North*, ss. 29- 44. Uppsala: Nordisk Samhällsgeografisk Tidskrift.

Hurrell, Andrew (1995). *Regionalism in Theoretical Perspective*. Teoksessa Fawcett, Louise & Hurrell, Andrew (toim.) *Regionalism in the World Politics: regional organization and international order*. New York: Oxford University Press.

Jokinen, Arja; Juhila, Kirsi & Suoninen, Eero (1993). *Diskurssianalyysin aakkoset*. Tampere: Vastapaino.

Jokinen, Arja; Juhila, Kirsi & Suoninen, Eero (1999). *Diskurssianalyysi liikkeessä*. Tampere: Vastapaino.

Joonas, Juha (2013). *Suomen metsäsaamelaisten historiaa*. Teoksessa Sarivaara, Erika; määttä, Kaarina & Uusiautti Satu (toim.) *Kuka on saamelainen ja mitä on saamelaisuus – identiteetin juurilla*, ss. 9-31. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus.

Keskitalo, E. C. H. (2002). *Constructing 'the Arctic' – Discourses of international region-building*. Rovaniemi: Lapin Yliopistopaino.

Kivimäki, Timo; Väyrynen, Paavo & Jama, Jouko (1998). *Kansainvälinen yhteistyö Pohjoiskalotilla*. Teoksessa Harle, Vilho (toim.) *Kansainväliset suhteet Lapin yliopistossa*, ss. 56-65. Rovaniemi: P.S.C. Interin julkaisuja.

Koivurova, Timo; Joonas, Tanja & Shnorro, Reija (toim.) (2004). *Arctic Governance*. Rovaniemi: Oy Sevenprint Ltd.

Linjakumpu, Aini (1999). *Poliittinen islam*. Helsinki: Like.

Luoma-aho, Mika (1998). *Spatiaalinen sosiaalikonstruktio ja Barentsin alueen institutionalisoituminen*. Teoksessa Harle, Vilho (toim.) *Kansainväliset suhteet Lapin yliopistossa*, ss. 89-103. Rovaniemi: P.S.C. Interin julkaisuja.

Mäkiranta, Mari (2010). *Kuvien lukeminen*. Teoksessa Hurtig, Johanna; Laitinen, Merja & Uljas-Rautio, Katriina (toim.). *Ajattele itse! Tutkimuksellisen lukutaidon perusteet*. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Paasi, Anssi (2009). The resurgence of the 'Region' and 'Regional identity': theoretical perspectives and empirical observations on regional dynamics in Europe. *Review of*

International Studies 35 Special issue February, ss. 121 - 146.

Pettersen Oddrunn (2002). *The Vision that Became Reality – The Regional Barents Cooperation 1993 – 2003*. Kirkenes: The Barents Secretariat.

Schjetne Eva Carlsdotter (2006). *Challenges of the School-system to care for psychosocial well-being of children and families in multi-ethnic Barents region*. Teoksessa Ahonen, Kurtakko & Sohlman (toim.). *School, Culture and Well-Being*, ss. 47- 48. Rovaniemi: University of Lapland, Faculty of education.

Stadius, Peter (2005). *The North in European Mental Mapping*. Teoksessa Lähteenmäki, Maria & Pihlaja, Päivi Maria (toim.). *The North Calotte – Perspectives on the Histories and Cultures of Northernmost Europe*, ss. 14 – 24. Helsinki: University of Helsinki, The Department of History.

Stokke, Olav Schram & Hønneland, Geir (eds.) (2007). *International Cooperation and Arctic Governance – regime effectiveness and northern region building*. Oxon: Routledge.

Svensson, Bo (1995). *National Interest and Transnational Regionalisation – Norway, Sweden, and Finland Facing Russia*. Teoksessa Dahlström, Margareta; Eskelinen, Heikki ja Wiberg, Ulf (toim.). *The East-West Interface in the European North*, ss. 57-70. Uppsala: Nordisk Samhällsgeografisk Tidskrift.

Tuhkunen, Anne (2007). *Between Location and a Sense of Place*. Tampere: Tampere University Press.

Väyrynen, Raimo (1998). *Euroopan Unionin Pohjoinen Ulottuvuus*. Teoksessa Harle, Vilho (toim.) *Kansainväliset suhteet Lapin yliopistossa*, ss. 104-115. Rovaniemi: P.S.C. Interin julkaisuja.

Zimmerbauer, Kaj (2008). *Alueellinen imago ja identiteetti liikkeessä*. Seinäjoki: Helsingin yliopiston Ruralia-instituutti. Akateeminen väitöskirja.

Zimmerbauer, Kaj (2012). *Unusual Regionalism in Northern Europe: The Barents Region in the Making*. Lontoo: Routledge.

Young, Oran R. (2007). *Johdanto: inhimillinen kehitys Arktisella alueella*, ss. 19-30. Teoksessa *Arktisen alueen inhimillisen kehityksen raportti (AHDR) (4/2007)*. Helsinki: Ympäristöministeriö.

Nettilähteet:

Barents Euro-Arctic Council (2013): Members of the Barents Euro-Arctic Council. <http://www.beac.st/in-English/Barents-Euro-Arctic-Council/Introduction/Members>
Katsottu 7.10.2013.

Barentsin Euro-Arktinen Neuvosto (2013): Cooperation in the Barents Euro-Arctic Region. http://www.beac.st/in_English/Barents_Euro-Arctic_Council.iw3
Katsottu 30.6.2013.

Barentsin Euro-Arktinen Neuvosto (2013): Barents Euro-Arctic Council
http://www.beac.st/in_English/Barents_Euro-Arctic_Council/Barents_Euro-Arctic_Council.iw3
Katsottu 30.6.2013.

Barentsin Euro-Arktinen Neuvosto (2013): Barents Regional Council (BRC).
http://www.beac.st/in_English/Barents_Euro-Arctic_Council/Barents_Regional_Council.iw3
Katsottu 30.6.2013

Barentsin Euro-Arktinen Neuvosto (2013): BEAC Working Groups.
http://www.beac.st/in_English/Barents_Euro-Arctic_Council/Working_Groups/BEAC_Working_Groups.iw3
Katsottu 30.6.2013

Barentsin Euro-Arktinen Neuvosto (2013): Joint Barents Euro-Arctic Council – Barents Regional Council working groups.
http://www.beac.st/in_English/Barents_Euro-Arctic_Council/Working_Groups/Joint_Working_Groups.iw3
Katsottu 30.6.2013.

Barentsin Euro-Arktinen Neuvosto (2013): Regional Working Groups.
http://www.beac.st/in_English/Barents_Euro-Arctic_Council/Working_Groups/Regional_Working_Groups.iw3
Katsottu 30.6.2013.

Barentsinfo.org (2013): Your window to the Barents Region.
<http://www.barentsinfo.org/Barents-region>
Katsottu 28.8.2013.

Barents Plus: What is Barents plus?
http://barentsplus.no/nor/www_barentsplus_no/welcome-to-barentsplus/about-the-program/about-the-program
Katsottu 16.12.2013.

Barents Plus: Barents universities
http://barentsplus.no/nor/www_barentsplus_no/welcome-to-barentsplus/barents-universities/barents-universities
Katsottu 16.12.2013.

Barents Youth: Exchange Programmes
<http://www.barentsyouth.org/exchange-programmes.268263.en.html>
Katsottu 16.12.2013.

Comission of the European communities (2009): Eu Youth Report.
http://ec.europa.eu/youth/documents/youth_report_final.pdf
Katsottu 28.6.2013.

MTV (17.9.2013):
<http://www.mtv.fi/uutiset/ulkomaat/artikkeli/kisa-koillisvaylalla-kovenee---venaja-avaa->

[tukikohdan/2338770](#)

Katsottu 13.12.2013.

Pohjoismaiden neuvosto (2010): Pohjoismaisen lapsi- ja nuorisoyhteistyön komitean toimintasuunnitelma 2010 - 2013.

<http://www.norden.org/fi/julkaisut/julkaisut/2010-705>

Katsottu 28.6.2013.

Ulkoasiainministeriö (2013). Chairmanship of the Barents Euro-Arctic Council 2013-2015.

http://www.kopijyva.fi/ejulkaisut/ulkoasiainministerio/UM_BEAC/BEAC_low.pdf

Katsottu 16.12.2013.

UNESCO (1995-2012): What do you mean by "youth"?

<http://www.unesco.org/new/en/social-and-human-sciences/themes/youth/youth-definition/>

katsottu 28.6.2013.

University of Arctic (2012): Where can I go?

<http://www.uarctic.org/SingleArticle.aspx?m=107&amid=238>

Katsottu 16.12.2013.

University of Arctic (2012): north2north.

<http://www.uarctic.org/SingleArticle.aspx?m=40&amid=55>

Katsottu 16.12.2013.

YLE (4.6.2013): http://yle.fi/uutiset/medvedev_barentsin_alue_viisumivapaaksi/6672304

Katsottu 1.7.2013.

YLE (5.6.2013):

http://yle.fi/uutiset/suomi_ei_innostu_viisumivapaasta_barentsista/6673466

Katsottu 1.7.2013.

YLE (2.10.2013):

http://yle.fi/uutiset/greenpeace_syyte_kovin_hyokkays_sitten_vuoden_1985/6860799

Katsottu 16.10.2013.

YLE (3.10.2013):

http://yle.fi/uutiset/kaikki_greenpeace-aktivistit_merirosvoussyytteisiin/6864023

Katsottu 16.10.2013.

Liitteet:

Liite 1: Barentsin euroarktinen alue.

<https://www.barentsinfo.fi/images/barentsmap.htm>

Katsottu 9.1.2014.

Liite 2: Barentsin alueen nuorisoyhteistyön rakenne.

Barents Regional Youth Programme 2011–2014, Draft, s. 3.

http://www.barentsinfo.fi/beac/document_database/wg_documents.aspx?ID=13

Katsottu 9.1.2014.

